

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

til Den europeiske
unions tidende

Nr. 8

26. årgang

31.1.2019

I EØS-ORGANER**1. EØS-komiteen**

2019/EØS/8/01	Kommisjonens gjennomføringsavgjerd (EU) 2018/718 av 14. mai 2018 om mellombels oppheving av statusen til Malta som offisielt fri for tuberkulose hjå storfibuskapar, og om endring av vedlegg I til vedtak 2003/467/EF	1
2019/EØS/8/02	Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2018/744 av 16. mai 2018 om endring av gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 om dyrehelsetiltak for å bekjempe lumpy skin disease i visse medlemsstater	4
2019/EØS/8/03	Kommisjonsforordning (EU) 2018/932 av 29. juni 2018 om endring av forordning (EU) nr. 582/2011 med hensyn til bestemmelsene om prøving ved hjelp av bærbare systemer for utslippsmåling (PEMS) og kravene til drivstoffuavhengig typegodkjenning	7
2019/EØS/8/04	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/736 av 27. februar 2018 om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for visse elektriske og elektroniske komponenter som inneholder bly i glass eller keramikk	10
2019/EØS/8/05	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/737 av 27. februar 2018 om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly i loddematerialer for lodding av skiveformede og flate keramiske flerlagskondensatorer med maskinerte, gjennomgående hull	13
2019/EØS/8/06	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/738 av 27. februar 2018 om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly i metallkeramikkbaserte trimpotensiometer	16
2019/EØS/8/07	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/739 av 1. mars 2018 om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly som legeringselement i stål	19
2019/EØS/8/08	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/740 av 1. mars 2018 om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly som legeringselement i aluminium	22

2019/EØS/8/09	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/741 av 1. mars 2018 om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly som legeringselement i kobber	25
2019/EØS/8/10	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/742 av 1. mars 2018 om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly i loddematerialer med høy smeltetemperatur	28
2019/EØS/8/11	Delegert kommisjonsforordning (EU) 2018/236 av 20. desember 2017 om retting av den estiske språkversjonen av delegert forordning (EU) 2017/654 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 med hensyn til tekniske og generelle krav knyttet til utslippsgrenser for og typegodkjenning av forbrenningsmotorer til ikke-veigående mobile maskiner	31
2019/EØS/8/12	Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2018/730 av 4. mai 2018 om fastsettelse av tekniske opplysninger til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital for rapportering med referansedatoer fra 31. mars 2018 til 29. juni 2018 i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring	34
2019/EØS/8/13	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 av 20. januar 2016 om forsikringsdistribusjon (omarbeiding)	37
2019/EØS/8/14	Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/411 av 14. mars 2018 om endring av direktiv (EU) 2016/97 med hensyn til anvendelsesdatoen for medlemsstatenes innarbeidingstiltak	78
2019/EØS/8/15	Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/67/EU av 15. mai 2014 om håndheving av direktiv 96/71/EF om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting, og om endring av forordning (EU) nr. 1024/2012 om forvaltningssamarbeid gjennom informasjonssystemet for det indre marked («IMI-forordningen»)	80
2019/EØS/8/16	Delegert kommisjonsdirektiv (EU) 2018/970 av 18. april 2018 om endring av vedlegg II, III og V til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/1629 om fastsettelse av tekniske krav til fartøyer for fart på innlands vannveier	101
2019/EØS/8/17	Kommisjonsforordning (EU) 2018/1065 av 27. juli 2018 om endring av forordning (EU) nr. 1178/2011 med hensyn til automatisk validering av flygebesetningssertifikater som er utstedt i Unionen, samt opplæring i start og landing	106
2019/EØS/8/18	Kommisjonsforordning (EU) 2018/750 av 22. mai 2018 om retting av den polske språkversjonen av forordning (EU) nr. 1321/2014 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartsprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgavene	109
2019/EØS/8/19	Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2018/871 av 14. juni 2018 om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 med hensyn til listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud eller driftsbegrensninger i Unionen	111
2019/EØS/8/20	Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2018/840 av 5. juni 2018 om opprettelse av en liste over stoffer for overvåking på unionsplan på området vannpolitikk i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/105/EF og om oppheving av Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/495	122
2019/EØS/8/21	Rådsrekommendasjon av 15. mars 2018 om ei europeisk ramme for effektiv lærlingutdanning av god kvalitet	126

II EFTA-ORGANER

- 1. EFTA-statenes faste komité**
- 2. EFTAs overvåkingsorgan**
- 3. EFTA-domstolen**

III EU-ORGANER

- 1. Kommisjonen**

EØS-ORGANER

EØS-KOMITEEN

KOMMISJONENS GJENNOMFØRINGSavgjerd (EU) 2018/718

2019/EØS/8/01

av 14. mai 2018

om mellombels oppheving av statusen til Malta som offisielt fri for tuberkulose hjå storfebuskarar, og om endring av vedlegg I til vedtak 2003/467/EF

[meld under nummeret K(2018) 2762](*)

EUROPAKOMMISJONEN HAR

med tilvising til traktaten om verkemåten til Den europeiske unionen,

med tilvising til rådsdirektiv 64/432/EØF av 26. juni 1964 om dyrehelseproblemer ved handel med storfe og svin innenfor Fellesskapet⁽¹⁾, særleg nr. 5 i vedlegg A avsnitt I, og

ut frå desse synsmåtane:

- 1) Direktiv 64/432/EØF vert nytta ved handel med storfe innanfor Unionen. I direktivet er det fastsett kva vilkår som ligg til grunn for at ein medlemsstat skal kunne godkjennast som offisielt fri for tuberkulose hjå storfebuskarar, og vilkåra for å halde ved lag denne statusen.
- 2) I kommisjonsvedtak 2003/467/EF⁽²⁾ er det fastsett at dei medlemsstatane som er oppførte i kapittel 1 i vedlegg I til vedtaket, er godkjende som offisielt frie for tuberkulose hjå storfebuskarar.
- 3) Malta vart oppført i kapittel 1 i vedlegg I til vedtak 2003/467/EF ved Kommisjonenens gjennomføringsavgjerd (EU) 2016/448⁽³⁾.
- 4) I november 2017 melde Malta frå om eit utbrot av bovin tuberkulose, og dette vart stadfesta gjennom ei laboratoriegransking der *M. bovis* vart isolert. Under kontrollgranskinga reagerte storfe i ein annan buskap positivt på prøva for bovin tuberkulose. Denne andre buskapen hadde motteke dyr frå indekstilfellet.
- 5) Malta har gjort dei tiltaka som er fastsette i vedlegg A avsnitt I til direktiv 64/432/EØF, særleg ved å trekkje tilbake statusen som offisielt tuberkulosefri for den første buskapen, og ved å mellombels oppheve statusen for den andre buskapen. Følgjeleg oppfyller ikkje Malta lenger kriteriata for å halde ved lag statusen som offisielt fri for bovin tuberkulose slik det er fastsett i nr. 4 i vedlegg A avsnitt I til direktiv 64/432/EØF, og dessutan er infeksjonskjelda framleis ikkje avklara.
- 6) Etter opplysningar frå Malta om utbrot av bovin tuberkulose meiner Kommisjonen at det er dokumentert ei vesentleg endring i situasjonen med omsyn til bovin tuberkulose i denne medlemsstaten.
- 7) Statusen til Malta som offisielt fri for bovin tuberkulose bør difor mellombels opphevast til resultatet av kontrollprøver og epidemiologiske granskingar viser at utbrota er under kontroll, tiltak er gjorde i samsvar med nr. 4 bokstav b), c) og d) i vedlegg A avsnitt I til direktiv 64/432/EØF, og prosentdelen av storfebuskarar som er stadfesta infiserte med tuberkulose, ikkje overstig 0,1 % av all buskap i ein samanhengande tolv månadersperiode der minst 99,9 % av storfebuskapen bør oppnå status som offisielt fri for tuberkulose innan utgangen av denne perioden.
- 8) Vedlegg I til vedtak 2003/467/EF bør difor endrast.
- 9) Dei tiltaka som er fastsette i denne avgjerda, er i samsvar med fråsegna frå Det faste utvalet for planter, dyr, næringsmiddel og för.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 120 av 16.5.2018, s. 12, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 208/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg I (Veterinære og plantesanitære forhold), ennå ikke kunngjort.

⁽¹⁾ TEF 121 av 29.7.1964, s. 1977/64.

⁽²⁾ Kommisjonsvedtak 2003/467/EF av 23. juni 2003 om fastsetjing av status for storfebuskarar i visse medlemsstatar eller regionar i medlemsstatar som offisielt frie for tuberkulose, brucellose og enzootisk bovin leukose (TEU L 156 av 25.6.2003, s. 74).

⁽³⁾ Kommisjonenens gjennomføringsavgjerd (EU) 2016/448 av 23. mars 2016 om endring av vedlegg I og II til vedtak 2003/467/EF med omsyn til statusen til Malta som offisielt fri for tuberkulose og brucellose hjå storfebuskarar (TEU L 78 av 24.3.2016, s. 78).

TEKE DENNE AVGJERDA:

Artikkel 1

1. Statusen til Malta som offisielt fri for tuberkulose hjå storfebuskarar skal mellombels opphevast.
2. Malta skal oppfylle vilkåra nedanfor for å kunne få tilbake statusen som offisielt fri for tuberkulose hjå storfebuskarar:
 - a) Oppfyllinga av dei vilkåra som er fastsette i nr. 4 bokstav b), c) og (d) i vedlegg A avsnitt I til direktiv 64/432/EØF, skal halde fram.
 - b) Det er tekne prøver av all storfebuskap med omsyn til bovin tuberkulose, i samsvar med dei framgangsmåtane som er fastsette i nr. 1 i vedlegg A avsnitt I til direktiv 64/432/EØF.
 - c) Prosentdelen av storfebuskarar som er stadfesta infiserte med tuberkulose, har ikkje overstige 0,1 % av all buskap i løpet av ein samanhengande tolv månadersperiode.
 - d) Ved utgangen av tolv månadersperioden som er nemnt i bokstav c), skal minst 99,9 % av storfebuskarar ha oppnådd statusen som offisielt frie for tuberkulose.

Artikkel 2

Vedlegg I til vedtak 2003/467/EF vert endra i samsvar med vedlegget til denne avgjerda.

Artikkel 3

Denne avgjerda er retta til medlemsstatane.

Utfjerda i Brussel 14. mai 2018.

For Kommissjonen

Vytenis ANDRIUKAITIS

Medlem av Kommissjonen

VEDLEGG

I vedlegg I til vedtak 2003/467/EF skal kapittel 1 lyde:

«KAPITTEL 1

Medlemsstatar som er offisielt frie for tuberkulose

ISO-kode	Medlemsstat
BE	Belgia
CZ	Tsjekkia
DK	Danmark
DE	Tyskland
EE	Estland
FR	Frankrike
LV	Latvia
LT	Litauen
LU	Luxembourg
HU	Ungarn
NL	Nederland
AT	Austerrike
PL	Polen
SI	Slovenia
SK	Slovakia
FI	Finland
SE	Sverige»

KOMMISJONENS GJENNOMFØRINGSBESLUTNING (EU) 2018/744**2019/EØS/8/02****av 16. mai 2018****om endring av gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 om dyrehelsetiltak for å bekjempe lumpy skin disease i visse medlemsstater***[meddelt under nummer K(2018) 2815](*)*

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til rådsdirektiv 89/662/EØF av 11. desember 1989 om veterinærkontroll ved handel innenfor Fellesskapet med sikte på gjennomføring av det indre marked⁽¹⁾, særlig artikkel 9 nr. 4,under henvisning til rådsdirektiv 90/425/EØF av 26. juni 1990 om veterinærkontroll ved handel med visse levende dyr og produkter innenfor Unionen med sikte på gjennomføring av det indre marked⁽²⁾, særlig artikkel 10 nr. 4, ogunder henvisning til rådsdirektiv 92/119/EØF av 17. desember 1992 om generelle fellesskapstiltak for bekjempelse av visse dyresykdommer og særtiltak med hensyn til smittsomt blæreutslett hos gris⁽³⁾, særlig artikkel 14 nr. 2, artikkel 19 nr. 1 bokstav a) og nr. 3 bokstav a) og artikkel 19 nr. 4 og 6,under henvisning til rådsdirektiv 2002/99/EF av 16. desember 2002 om fastsettelse av dyrehelseregler for produksjon, bearbeiding, distribusjon og innførsel av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum⁽⁴⁾, særlig artikkel 4 nr. 3, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I direktiv 92/119/EØF er det fastsatt generelle bekjempelsestiltak som skal iverksettes ved utbrudd av visse dyresykdommer, herunder lumpy skin disease (LSD). Disse tiltakene omfatter opprettelse av verne- og overvåkingssoner rundt den infiserte driftsenheten samt nødvakinasjon i tilfelle utbrudd av LSD som et supplement til andre bekjempelsestiltak.
- 2) I Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008⁽⁵⁾ er det fastsatt dyrehelsetiltak for å bekjempe forekomsten av LSD i visse medlemsstater eller deler av dem. I beslutningen er «smittesoner» definert som de delene av en medlemsstats territorium som er oppført i del II i beslutningens vedlegg I, og som omfatter områder der LSD er bekreftet, og eventuelle verne- og overvåkingssoner som er opprettet i samsvar med direktiv 92/119/EØF, og der det kan gjennomføres vaksinasjon mot LSD etter at Kommisjonen har godkjent vaksinasjonsprogrammene. I beslutningen er dessuten «sykdomsfrie soner med vaksinasjon» definert som de delene av en medlemsstats territorium som er oppført i del I i nevnte vedlegg, og som omfatter områdene utenfor «smittesonene», der det gjennomføres vaksinasjon mot LSD etter at Kommisjonen har godkjent vaksinasjonsprogrammene.
- 3) I gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 er det fastsatt særlige risikoreduserende tiltak og handelsrestriksjoner med hensyn til levende storfe og viltlevende drøvtyggere i fangenskap, deres formeringsmateriale og andre produkter av disse dyrene, som skal iverksettes i «sykdomsfrie soner med vaksinasjon» med sikte på å minimere risikoen for spredning av LSD.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 119, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 208/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg I (Veterinære og plantesanitære forhold), ennå ikke kunngjort.

(1) EFT L 395 av 30.12.1989, s. 13.

(2) EFT L 224 av 18.8.1990, s. 29.

(3) EFT L 62 av 15.3.1993, s. 69.

(4) EFT L 18 av 23.1.2003, s. 11.

(5) Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 av 15. november 2016 om dyrehelsetiltak for å bekjempe lumpy skin disease i visse medlemsstater (EUT L 310 av 17.11.2016, s. 51).

- 4) LSD ble konstatert på det europeiske kontinentet første gang i august 2015 (i Hellas). I 2016 brøt sykdommen ut på nytt og rammet totalt sju stater i Sørøst-Europa (Hellas, Bulgaria, Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia, Serbia, Kosovo⁽¹⁾, Albania og Montenegro), mens i 2017 var LSD langt mindre utbredt (kun Albania hadde et nytt stort utbrudd, og Hellas og Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia hadde kun sporadiske utbrudd).
- 5) Som følge av LSD gjennomførte alle berørte medlemsstater (Hellas og Bulgaria) samt alle berørte tredjestater raskt massevaksinasjon av alle bestander av levende storfe og viltlevende drøvtyggere i fangenskap i minst to påfølgende år (2016 og 2017). Gitt den epidemiologiske situasjonen i nabostatene iverksatte Kroatia, som hittil ikke har vært rammet av LSD, det samme vaksinasjonstiltaket i samme tidsrom, som et forebyggende tiltak.
- 6) Etter første utbrudd av LSD på det europeiske kontinentet har Den europeiske myndighet for næringsmiddeltrygghet (EFSA) utarbeidet et hasteråd om LSD, som ble vedtatt 29. juli 2016⁽²⁾, og to rapporter, som ble godkjent henholdsvis 27. mars 2017⁽³⁾ og 29. januar 2018⁽⁴⁾. Disse vitenskapelige vurderingene viser at resultatene fra analysen av tilgjengelige epidemiologiske data om LSD i Europa i 2016 og 2017 tyder på at massevaksinasjonskampanjer mot LSD, dersom de gjennomføres riktig, kan bringe sykdommen under kontroll ved å forebygge nye utbrudd. I tillegg konkluderes det med at massevaksinasjon er det mest effektive tiltaket for å bekjempe LSD, særlig dersom de vaksinerte dyrene gjennom forebyggende vaksinasjon har utviklet beskyttelse mot sykdommen før den bryter ut.
- 7) Som bekreftet ved EFSA's råd fra 2016 og EFSA's rapporter fra 2017 og 2018, tyder virkningen av de nylig gjennomførte vaksinasjonskampanjene mot LSD på at risikoen for spredning av LSD som følge av forflytning av levende storfe og viltlevende drøvtyggere i fangenskap innenfor en sykdomsfri sone med vaksinasjon, er svært lav etter at en vaksinasjonskampanje mot LSD er gjennomført i samsvar med vedlegg II til gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008.
- 8) Hele eller deler av territoriet til Kroatia, Bulgaria og Hellas er oppført i vedlegg I til gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 som «sykdomsfrie soner med vaksinasjon».
- 9) Både Kroatia og Bulgaria har meddelt at de avsluttet sin vaksinasjonskampanje mot LSD i sine «sykdomsfrie soner med vaksinasjon» allerede i 2017, i samsvar med vedlegg II til gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008. Gitt den gunstige epidemiologiske situasjonen i Sørøst-Europa i 2017 vil dessuten Kroatia avslutte vaksinasjon mot LSD fra og med 2018.
- 10) Når Hellas avslutter vaksinasjonskampanjen mot LSD i sine «sykdomsfrie soner med vaksinasjon», bør unntakene som innføres ved denne beslutning, få anvendelse for relevante «sykdomsfrie soner med vaksinasjon» i Hellas.
- 11) I henhold til gjeldende bestemmelser i artikkel 6a i gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 skal forflytning av levende storfe og viltlevende drøvtyggere i fangenskap innenfor «sykdomsfrie soner med vaksinasjon» i samme medlemsstat, tillates bare dersom de kommer fra driftsenheter der alle dyr fortsatt er immune som følge av vaksinasjon eller morddyrets immunitet, med noen få unntak (dyr som skal nødslaktes, eller dyr som er innført fra sykdomsfrie områder for mindre enn tre måneder siden). Som følge av at vaksinasjonen mot LSD i «sykdomsfrie soner med vaksinasjon» gradvis opphører, er det derfor behov for bestemmelser om forflytning av levende storfe og viltlevende drøvtyggere i fangenskap når kalver ikke lenger er beskyttet av morddyrets immunitet, særlig i annen halvdel av 2018.
- 12) Kravene som gjelder unntak og særlige vilkår for forsendelse av levende storfe og viltlevende drøvtyggere i fangenskap innenfor «sykdomsfrie soner med vaksinasjon», bør derfor endres, og artikkel 6a i gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 bør endres tilsvarende.
- 13) Tiltakene fastsatt i denne beslutning er i samsvar med uttalelse fra Den faste komité for planter, dyr, næringsmidler og før.

(1) Denne betegnelsen berører ikke standpunkter om Kosovos status og er i samsvar med FNs sikkerhetsråds resolusjon 1244/1999 og Den internasjonale domstolens uttalelse om Kosovos selvstendighetserklæring.

(2) *EFSA Journal* 2016;14(8):4573.

(3) *EFSA Journal* 2017;15(4):4773.

(4) *EFSA Journal* 2018;16(2):5176.

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

I artikkel 6a nr. 2 i gjennomføringsbeslutning (EU) 2016/2008 skal ny bokstav e) lyde:

- «e) Dyrene kan, uansett sin individuelle vaksinasjonsstatus eller vaksinasjon mot lumpy skin disease i deres opprinnelsesenheter, flyttes fra driftsenheter som ligger i et område oppført i del I i vedlegg I, til et bestemmelsessted i et annet område oppført i del I i vedlegg I, i samme medlemsstat, forutsatt at
 - i) vedkommende myndigheter i den berørte medlemsstat har gjennomført et årlig vaksinasjonsprogram mot lumpy skin disease i alle områder innenfor nevnte medlemsstat oppført i del I i vedlegg I, og programmet ble fullført minst 28 dager før avsendelsesdatoen, oppfyller kravene fastsatt i vedlegg II og er godkjent av Kommisjonen, og Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene er underrettet om start- og sluttdatoen for dette vaksinasjonsprogrammet, og
 - ii) dersom forflytningen av dyrene blir utført i et område oppført i del II i vedlegg I, skal en kanaliseringsordning være innført i samsvar med artikkel 12, under kontroll av vedkommende myndigheter på opprinnelses-, transitt- og bestemmelsesstedene.»

Artikkel 2

Denne beslutning er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 16. mai 2018.

For Kommisjonen
Vytenis ANDRIUKAITIS
Medlem av Kommisjonen

KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2018/932**2019/EØS/8/03****av 29. juni 2018****om endring av forordning (EU) nr. 582/2011 med hensyn til bestemmelsene om prøving ved hjelp av bærbare systemer for utslippsmåling (PEMS) og kravene til drivstoffuavhengig typegodkjenning(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 595/2009 av 18. juni 2009 om typegodkjenning av motorvogner og motorer med hensyn til utslipp fra tunge kjøretøyer (Euro VI), om tilgang til opplysninger om reparasjon og vedlikehold av kjøretøyer, om endring av forordning (EF) nr. 715/2007 og direktiv 2007/46/EF og om oppheving av direktiv 80/1269/EØF, 2005/55/EF og 2005/78/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 4, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) CEN-standarder for visse vanlige dieselblandinger med fettsyremetylester (FAME) og parafinsk diesel er nylig offentliggjort. De nåværende reglene bør derfor ajourføres, slik at de også viser til disse nye standardene.
- 2) Når det gjelder prøving ved hjelp av bærbare systemer for utslippsmåling (PEMS), ble det ved kommisjonsforordning (EU) 2016/1718⁽²⁾ innført krav både til andelen av bykjøring og til varigheten av den samlede kjørestrekningen. Særlig har det for visse kjøretøyer i gruppe N₃ som er utstyrt med en motor med høyere effekt, blitt konstatert at PEMS-prøving i samsvar med gjeldende bestemmelser vil føre til ugyldige prøvinger på grunn av nevnte begrensninger. For å løse dette problemet bør vilkårene for å oppfylle kravet for vinduet for bykjøring endres, slik at andelen av bykjøring forlenges på bekostning av andelen av motorveikjøring og den samlede kjørestrekningen forlenges.
- 3) Det er nødvendig å presisere kravet om minst ett gyldig vindu med bare bykjøring som spesifikt gjelder NO_x-utslipp, ettersom dette er det viktigste forurensende stoffet under nevnte vilkår.
- 4) Når det gjelder drivstoffuavhengig typegodkjenning, er framgangsmåten for å påvise samsvar med toleransene som kreves for dreiemomentsignalet i motorens elektroniske styreenhet (ECU), ikke fastsatt i kommisjonsforordning (EU) nr. 582/2011⁽³⁾. Når motoren ikke er utstyrt med et system for å kjenne igjen hvilket drivstoff som brukes, er det derfor opp til den tekniske instansen å velge metode for påvisning av samsvar. På grunn av den økende interessen for typegodkjenning av alternativt drivstoff bør denne framgangsmåten harmoniseres. Avviket i dreiemoment som skyldes alternativt drivstoff, bør derfor bestemmes, og avviket bør deretter brukes til å beregne en korreksjonsfaktor for effekt, som bør være angitt i typegodkjenningsdokumentasjonen. Korreksjonsfaktoren for effekt kan anvendes til å påvise samsvar med nøyaktighetskravene til ECU-dreiemomentsignalet. For PEMS-prøving med et alternativt drivstoff kan korreksjonsfaktoren for effekt dessuten anvendes for å bestemme korrekt dreiemomentverdi for utslippsberegninger.
- 5) Forordning (EU) nr. 582/2011 bør derfor endres.
- 6) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Den tekniske komité for motorvogner.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 165 av 2.7.2018, s. 32, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 209/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 188 av 18.7.2009, s. 1.

(2) Kommisjonsforordning (EU) 2016/1718 av 20. september 2016 om endring av forordning (EU) nr. 582/2011 med hensyn til utslipp fra tunge kjøretøyer når det gjelder bestemmelsene om prøving ved hjelp av bærbare systemer for utslippsmåling (PEMS) og framgangsmåten for prøving av forurensningsreducerende reserveinnretningers holdbarhet (EUT L 259 av 27.9.2016, s. 1).

(3) Kommisjonsforordning (EU) nr. 582/2011 av 25. mai 2011 om gjennomføring og endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 595/2009 med hensyn til utslipp fra tunge kjøretøyer (Euro VI) og om endring av vedlegg I og III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/46/EF (EUT L 167 av 25.6.2011, s. 1).

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EU) nr. 582/2011 gjøres følgende endringer:

1) I vedlegg I gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1.1.2 skal innledningen til første ledd lyde:

«Dersom produsenten tillater at motorfamilien drives med kommersielle drivstoffer som ikke oppfyller kravene i verken europaparlaments- og rådsdirektiv 98/70/EF(*), CEN-standard EN 228:2012 når det gjelder blyfri bensin eller CEN-standard EN 590:2013 når det gjelder diesel, f.eks. bruk av FAME B100 (CEN-standard EN 14214), FAME-dieselblandingen B20/B30 (CEN-standard EN 15940), parafinsk drivstoff (CEN-standard EN 15940) eller andre drivstoffer, skal produsenten i tillegg til kravene angitt i nr. 1.1.1, oppfylle følgende krav:

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/70/EF av 13. oktober 1998 om kvaliteten på bensin og dieselolje og om endring av rådsdirektiv 93/12/EØF (EFT L 350 av 28.12.1998, s. 58).»

b) I nr. 1.1.2 skal ny bokstav a1) lyde:

«a1) bestemme korreksjonsfaktor for effekt for hvert drivstoff som er angitt i henhold til nr. 5.2.7, dersom det er relevant.»

c) I nr. 5.2.5 skal bokstav b) lyde:

«b) 10 % ved gjennomføring av «WHSC»-prøvingen (World Harmonised Steady state Cycle) i samsvar med vedlegg III, bortsett fra modus 1 og 13 (tomgangsmodus).»

d) Nytt nr. 5.2.7 skal lyde:

«5.2.7. Dersom forskjellen mellom den målte dreiemomentverdien som beregnes med et angitt kommersielt drivstoff og dreiemomentet som er beregnet på bakgrunn av opplysningene som kreves i nr. 5.2.1, overskrider en av verdiene angitt nr. 5.2.5, skal en korreksjonsfaktor for effekt bestemmes for motorfamilien for alle ytterligere kommersielle drivstoffer som tillates av produsenten i samsvar med nr. 1.1.2. Korreksjonsfaktoren skal beregnes som forholdet mellom det gjennomsnittlige målte høyeste dreiemomentet [Nm] for referansedrivstoffet i henhold til vedlegg IX og gjennomsnittlig målt høyeste dreiemoment [Nm] for det angitte kommersielle drivstoffet.»

e) Nr. 5.3.3 og 5.3.3.1 skal lyde:

«5.3.3. Oppfyllelse av kravet nevnt i nr. 5.2.5 skal påvises for den representative motoren for motorfamilien når motoreffekten bestemmes i samsvar med vedlegg XIV, når WHSC-prøvingen utføres i samsvar med vedlegg III, og når laboratorieprøving utenom syklus utføres ved typegodkjenning i samsvar med avsnitt 6 i vedlegg VI.

5.3.3.1. Oppfyllelsen av kravet nevnt i nr. 5.2.5 skal påvises for hvert medlem av motorfamilien når motoreffekten bestemmes i samsvar med vedlegg XIV. For dette formål skal det foretas ytterligere målinger under drift ved flere forskjellige delbelastninger og motorturtall (for eksempel de forskjellige WHSC-innstillingene og noen supplerende vilkårlige punkter).»

f) Nytt nr. 5.3.3.2 skal lyde:

«5.3.3.2. Dersom det er relevant, skal korreksjonsfaktoren for effekt for motorfamilien, som nevnt i nr. 5.2.7, bestemmes for den representative motoren i motorfamilien.»

g) I tillegg 5 til tilføyelsen til EF-typegodkjenningsdokumentet skal nr. 1.5.2 lyde:

«1.5.2. Ytterligere opplysninger, for eksempel korreksjonsfaktor for effekt for hvert angitte drivstoff (dersom relevant).»

h) I tillegg 7 til tilføyelsen til EF-typegodkjenningsdokumentet skal nr. 1.5.2 lyde:

«1.5.2. Ytterligere opplysninger, for eksempel korreksjonsfaktor for effekt for hvert angitte drivstoff (dersom relevant).»

2) I vedlegg II gjøres følgende endringer:

a) Nr. 4.4.2 skal lyde:

«4.4.2. *Drivstoff*

Prøvsdrivstoffet skal være et kommersielt drivstoff som omfattes av direktiv 98/70/EF og de relevante CEN-standardene, eller referansedrivstoffet angitt i vedlegg IX til denne forordning.»

b) Nytt nr. 4.4.2.2 skal lyde:

«4.4.2.2. Det skal tas drivstoffprøver.»

c) Nr. 4.5.3 skal lyde:

«4.5.3. For kjøretøyer i gruppe N₃ skal kjøringen bestå av ca. 30 % bykjøring, 25 % landeveiskjøring og 45 % motorveikjøring.»

d) Nr. 4.6.5 skal lyde:

«4.6.5. Prøvingstiden skal være lang nok til å fullføre mellom fire og åtte ganger det arbeidet som er utført under WHTC-syklusen, eller produsere mellom fire og åtte ganger referansemassen av CO₂ i kg/syklus fra WHTC-syklusen, alt etter hva som er relevant.»

e) I tillegg 1 gjøres følgende endringer:

i) Nytt nr. 4.2.1.1 skal lyde:

«4.2.1.1. Beregning av spesifikke utslipp for et angitt kommersielt drivstoff

Dersom en prøving i henhold til dette vedlegg ble foretatt med et kommersielt drivstoff angitt i nr. 3.2.2.2.1 i del 1 i tillegg 4 til vedlegg I, skal de spesifikke utslippene e_{gass} (mg/kWh) beregnes for hvert vindu og hvert forurensende stoff ved å multiplisere de ukorrigerede spesifikke utslippene med en korreksjonsfaktor for effekt som bestemmes i henhold til vedlegg I nr. 1.1.2 bokstav a1).»

ii) Nr. 4.2.2.2.2 skal lyde:

«4.2.2.2.2. Prøvingen er ugyldig dersom prosentdelen av gyldige vinduer er lavere enn 50 %, eller dersom det med bare bykjøring ikke er igjen gyldige vinduer når det gjelder nitrogenoksider (NO_x) etter at 90-prosentilregelen er brukt.»

f) I tillegg 4 skal nytt nr. 2.1.1 lyde:

«2.1.1. Dersom et kommersielt drivstoff angitt i nr. 3.2.2.2.1 i del 1 i tillegg 4 til vedlegg I brukes til prøvingen, skal ECU-dreiemomentsignalet divideres med korreksjonsfaktoren før verifisering med referansekurven for største dreiemoment utføres med nevnte kommersielle drivstoff.»

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 29. juni 2018.

For Kommisjonen
Jean-Claude JUNCKER
President

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/736**2019/EØS/8/04****av 27. februar 2018****om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for visse elektriske og elektroniske komponenter som inneholder bly i glass eller keramikk(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU av 8. juni 2011 om begrensning av bruken av visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk utstyr⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 1 bokstav a), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved direktiv 2011/65/EU pålegges medlemsstatene å sikre at elektrisk og elektronisk utstyr som bringes i omsetning, ikke inneholder bly.
- 2) I punkt 7 bokstav c)-I i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU fastsettes unntak for bruk av bly i elektriske og elektroniske komponenter som inneholder bly i glass eller keramikk, bortsett fra dielektrisk keramikk i kondensatorer, f.eks. piezoelektronisk utstyr, eller i en glass- eller keramikkmatrise, fram til 21. juli 2016. Kommisjonen mottok en søknad om fornyelse av dette unntaket for kategori 1–7 og 10 før 21. januar 2015, i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i direktiv 2011/65/EU. Dessuten mottok Kommisjonen i november 2014 en søknad om et nytt unntak (søknad nr. 2015-1) for bruk av bly i tynnfilmelektroniske følerer som pyroelektriske eller piezoelektriske følere, som er et bruksområde som omfattes av punkt 7 bokstav c)-I. Under påfølgende samråd med berørte parter kom man til enighet med søkeren om å vurdere søknad nr. 2015-1 om unntak i bredere sammenheng med unntak 7(c)-I.
- 3) Bly tilfører keramikk særlige dielektriske, piezoelektriske, pyroelektriske, ferroelektriske og magnetiske egenskaper samt halvlederegenskaper innenfor et bredt spekter av bruksområder med hensyn til temperatur-, spenning- eller frekvensområder. Bly tilfører glass viktige egenskaper som senking av smelte- og mykningspunkt, noe som gir bedre formbarhet, bearbeidingsegenskaper, kjemisk stabilitet o.a. Blyholdig glass kan brukes innenfor et bredt spekter av bruksområder, herunder isolasjon, beskyttelse, sikkerhet, bindemidler eller hermetisk forsegling.
- 4) Det er for tiden vitenskapelig eller teknisk ikke praktisk mulig å erstatte eller fjerne bly i glass og/eller keramikk.
- 5) Ettersom pålitelige alternativer for aktuelle bruksområder i kategori 1–7 og 10 ikke er tilgjengelige på markedet, eller ikke kan forventes å være tilgjengelige på markedet i nær framtid, er fornyelse av unntaket med en gyldighetstid fram til 21. juli 2021 berettiget, idet en uvesentlig oppdeling av ordlyden og en kortere gyldighetstid kan skape unødvendige administrative byrder. For å unngå overlapping av virkeområder for unntak i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU, presiseres det i den foreslåtte ordlyden at bruksområdene som omfattes av unntak 34, utelukkes fra unntak 7 bokstav c)-I. For andre kategorier enn kategori 1–7 og 10 skal det eksisterende unntaket i henhold til gyldighetstiden angitt i artikkel 5 nr. 2 annet ledd i direktiv 2011/65/EU, fortsatt gjelde.
- 6) Direktiv 2011/65/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Vedlegg III til direktiv 2011/65/EU endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 94, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 210/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 174 av 1.7.2011, s. 88.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 30. juni 2019 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommissjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2019.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommissjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 27. februar 2018.

For Kommissjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

VEDLEGG

I vedlegg III til direktiv 2011/65/EU skal punkt 7 bokstav c)-I lyde:

«7 c)-I	Elektriske og elektroniske komponenter som inneholder bly i glass eller keramikk, unntatt dielektrisk keramikk i kondensatorer, f.eks. piezoelektronisk utstyr, eller i en glass- eller keramikkmatrise	Får anvendelse på kategori 1–7 og 10 (med unntak av bruksområder som omfattes av punkt 34) og utløper 21. juli 2021. Utløper 21. juli 2021 for annet utstyr i kategori 8 og 9 enn medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk og industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter. Utløper 21. juli 2023 for kategori 8, medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk. Utløper 21. juli 2024 for kategori 9, industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, og for kategori 11.»
---------	---	---

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/737**2019/EØS/8/05**

av 27. februar 2018

om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly i loddematerialer for lodding av skiveformede og flate keramiske flerlagskondensatorer med maskinerte, gjennomgående hull(*)

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU av 8. juni 2011 om begrensning av bruken av visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk utstyr⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 1 bokstav a), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved direktiv 2011/65/EU pålegges medlemsstatene å sikre at elektrisk og elektronisk utstyr som bringes i omsetning, ikke inneholder bly.
- 2) I punkt 24 i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU fastsettes unntak for bruk av bly i loddematerialer for lodding av skiveformede og flate keramiske flerlagskondensatorer med maskinerte, gjennomgående hull, fram til 21. juli 2016. Kommisjonen mottok en søknad om fornyelse av dette unntaket for kategori 1–7 og 10 før 21. januar 2015, i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i direktiv 2011/65/EU.
- 3) Skiveformede og flate kondensatorer er avledet av keramiske flerlagskondensatorer. De er spesialkondensatorer som brukes i filtre mot elektromagnetisk interferens og konnektorer med filter mot elektromagnetisk interferens for avansert bruk, der fjerning av elektrisk interferens er av avgjørende betydning. Typiske bruksområder for sammensatte enheter som inneholder disse komponentene er profesjonelt lydutstyr og systemer for maritim overvåking og videoovervåking.
- 4) Blyholdige loddematerialer som brukes i skiveformede og flate kondensatorer, gir en kombinasjon av et egnet smeltepunkt og duktilitet. Duktiliteten i det nevnte loddematerialet hindrer sprekkdanning i det keramiske laget under og etter lodding på grunn av termisk ulikevekt mellom den keramiske kondensatoren og kobberstiften.
- 5) Av vitenskapelige og tekniske grunner er det for tiden ikke praktisk mulig å erstatte bly.
- 6) Ettersom pålitelige alternativer for aktuelle bruksområder i kategori 1–7 og 10 ikke er tilgjengelige på markedet, eller ikke kan forventes å være tilgjengelige på markedet i nær framtid, er en gyldighetstid fram til 21. juli 2021 berettiget. For andre kategorier enn kategori 1–7 og 10 skal det eksisterende unntaket i henhold til gyldighetstiden angitt i artikkel 5 nr. 2 annet ledd i direktiv 2011/65/EU, fortsatt gjelde.
- 7) Direktiv 2011/65/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Vedlegg III til direktiv 2011/65/EU endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 30. juni 2019 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2019.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 97, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 210/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 174 av 1.7. 2011, s. 88.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommissjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 27. februar 2018.

For Kommissjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

VEDLEGG

I vedlegg III til direktiv 2011/65/EU skal punkt 24 lyde:

«24	Bly i loddematerialer for lodding av skiveformede og flate keramiske flerlagskondensatorer med maskinerte, gjennomgående hull	Utløper — 21. juli 2021 for kategori 1–7 og 10, — 21. juli 2021 for annet utstyr i kategori 8 og 9 enn medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk og industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, — 21. juli 2023 for kategori 8, medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk, — 21. juli 2024 for kategori 9, industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, og for kategori 11.»
-----	---	---

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/738**2019/EØS/8/06****av 27. februar 2018****om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly i metallkeramikkbaserte trimpotensiometere^(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU av 8. juni 2011 om begrensning av bruken av visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk utstyr⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 1 bokstav a), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved direktiv 2011/65/EU pålegges medlemsstatene å sikre at elektrisk og elektronisk utstyr som bringes i omsetning, ikke inneholder bly.
- 2) I punkt 34 i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU fastsettes unntak for bruk av bly i metallkeramikkbaserte trimpotensiometere fram til 21. juli 2016. Kommisjonen mottok en søknad om fornyelse av dette unntaket for kategori 1–7 og 10 før 21. januar 2015, i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i direktiv 2011/65/EU.
- 3) Trimpotensiometere er variable motstander. De fungerer med en glidekontakt for justering av motstanden i strømkretsen. De benyttes i en lang rekke produkter, f.eks. audiovisuelt utstyr, kommunikasjonsutstyr, leker, måleinstrumenter og elektriske husholdningsapparater. De inneholder bly i form av blyoksid i resistive trykkfarger, der bly fungerer som bindemiddel.
- 4) Det finnes for tiden ingen pålitelige blyfrie alternativer, slik at utskiftning av bly av vitenskapelige og tekniske grunner fremdeles ikke er praktisk mulig.
- 5) Ettersom pålitelige alternativer for aktuelle bruksområder i kategori 1–7 og 10 ikke er tilgjengelige på markedet, eller ikke kan forventes å være tilgjengelige på markedet i nær framtid, er en gyldighetstid fram til 21. juli 2021 berettiget. For andre kategorier enn kategori 1–7 og 10 skal det eksisterende unntaket i henhold til gyldighetstiden angitt i artikkel 5 nr. 2 annet ledd i direktiv 2011/65/EU, fortsatt gjelde.
- 6) Direktiv 2011/65/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Vedlegg III til direktiv 2011/65/EU endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 30. juni 2019 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2019.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

^(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 100, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 210/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

⁽¹⁾ EUT L 174 av 1.7. 2011, s. 88.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 27. februar 2018.

For Kommissjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

VEDLEGG

I vedlegg III til direktiv 2011/65/EU skal punkt 34 lyde:

«34	Bly i metallkeramikkbaserte trimpotensio- metere	Får anvendelse på alle kategorier; utløper — 21. juli 2021 for kategori 1–7 og 10, — 21. juli 2021 for annet utstyr i kategori 8 og 9 enn medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk og industrielle overvåkings- og kontroll- instrumenter, — 21. juli 2023 for kategori 8, medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk, — 21. juli 2024 for kategori 9, industrielle overvåkings- og kontroll- instrumenter, og for kategori 11.»
-----	---	---

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/739**2019/EØS/8/07****av 1. mars 2018****om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly som legeringselement i stål(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU av 8. juni 2011 om begrensning av bruken av visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk utstyr⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 1 bokstav a), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved direktiv 2011/65/EU pålegges medlemsstatene å sikre at elektrisk og elektronisk utstyr som bringes i omsetning, ikke inneholder bly.
- 2) I punkt 6 bokstav a) i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU fastsettes unntak for bruk av bly som legeringselement i stål for maskineringsformål og i galvanisert stål som inneholder opp til 0,35 vektprosent bly, fram til 21. juli 2016. Kommisjonen mottok en søknad om fornyelse av dette unntaket for kategori 1–7 og 10 før 21. januar 2015, i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i direktiv 2011/65/EU.
- 3) Bly tilsettes stål for å bedre dets bearbeidingsegenskaper for industriproduksjon. Det har en smøreeffekt som letter dypboring og bearbeiding ved høy hastighet. Galvanisering er en prosess der stål belegges med et beskyttende lag sink for å hindre korrosjon.
- 4) Selv om blyfritt stål er tilgjengelig for visse særskilte bruksområder, er det av vitenskapelige og tekniske grunner for tiden ikke praktisk mulig med utskiftning for de gjenværende bruksområdene. Det har vist seg at en ytterligere reduksjon av unntakets omfang for tiden ikke er mulig på grunn av den høye kompleksiteten ved forsyningskjeden.
- 5) For galvaniserte ståltyper er bly fremdeles nødvendig bare i satsvis varmgalvanisert stål og i en lavere konsentrasjon som følge av teknologiske framskritt.
- 6) Ettersom det i dag ikke finnes tilstrekkelig pålitelige alternativer for aktuelle bruksområder i kategori 1–7 og 10, eller det er lite trolig at de vil være tilgjengelige på markedet i nær framtid, og ettersom, når det gjelder varmgalvanisert stål, blyinnholdet er et resultat av urenheter fra gjenvunnet sink, er en gyldighetstid fram til 21. juli 2021 berettiget for begge bruksområder, mens en kortere gyldighetstid kan skape unødvendige administrative byrder for bransjen. For andre kategorier enn kategori 1–7 og 10 skal det eksisterende unntaket i henhold til gyldighetstiden angitt i artikkel 5 nr. 2 annet ledd i direktiv 2011/65/EU, fortsatt gjelde.
- 7) Direktiv 2011/65/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Vedlegg III til direktiv 2011/65/EU endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 30. juni 2019 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2019.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 103, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 210/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 174 av 1.7. 2011, s. 88.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommissjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 1. mars 2018.

For Kommissjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

VEDLEGG

I vedlegg III til direktiv 2011/65/EU skal punkt 6 bokstav a) lyde:

«6 a)	Bly som legeringselement i stål for maskineringsformål og i galvanisert stål som inneholder opp til 0,35 vektprosent bly	Utløper — 21. juli 2021 for annet utstyr i kategori 8 og 9 enn medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk og industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, — 21. juli 2023 for kategori 8, medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk, — 21. juli 2024 for kategori 9, industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, og for kategori 11.
6 a)-I	Bly som legeringselement i stål for maskineringsformål som inneholder opp til 0,35 vektprosent bly og i satsvis varmgalvaniserte stålkomponenter som inneholder opp til 0,2 vektprosent bly	Utløper 21. juli 2021 for kategori 1–7 og 10.»

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/740**2019/EØS/8/08**

av 1. mars 2018

om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly som legeringselement i aluminium(*)

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU av 8. juni 2011 om begrensning av bruken av visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk utstyr⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 1 bokstav a), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved direktiv 2011/65/EU pålegges medlemsstatene å sikre at elektrisk og elektronisk utstyr som bringes i omsetning, ikke inneholder bly.
- 2) I punkt 6 bokstav b) i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU fastsettes unntak for bruk av bly som legeringselement i aluminium som inneholder opptil 0,4 vektprosent bly, fram til 21. juli 2016. Kommisjonen mottok en søknad om fornyelse av dette unntaket for kategori 1–7 og 10 før 21. januar 2015, i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i direktiv 2011/65/EU.
- 3) Bly tilsettes aluminium med hensikt for å bedre dens bearbeidingssegenskaper for industriproduksjon. Visse blyfrie alternativer er nylig blitt gjort tilgjengelig på markedet. Disse alternativenes tekniske gjennomførbarhet og pålitelighet er ennå ikke avklart.
- 4) Selv om gjenvinning av blyholdig aluminiumskrap er fordelaktig i miljø sammenheng, er fjerning av dette utilsiktede tilførte blyet fra strømmen av aluminiumsavfall ennå ikke teknisk gjennomførbart.
- 5) I ordlyden i punkt 6 bokstav b) i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU bør det skilles mellom aluminiumslegeringer der bly ikke er tilført med hensikt og aluminiumslegeringer der bly er tilsatt for å oppnå visse egenskaper, i samsvar med artikkel 5 nr. 1 bokstav a) i nevnte direktiv.
- 6) Når det gjelder utilsiktede forekomst av bly som stammer fra gjenvinning av blyholdig aluminiumskrap, berettiger det faktum at det ikke er praktisk mulig å fjerne blyinnholdet samt at miljøbelastningen ved gjenvunnet aluminium er lav, at det gis et unntak fram til 21. juli 2021 for kategori 1–7 og 10. Når det gjelder bly i aluminiumslegeringer for maskineringsformål bør det gis unntak for kategori 1–7 og 10 med en varighet på tre år etter at dette direktiv er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*, for å gjøre det mulig for bransjen å foreta de nødvendige vurderinger av ytelsen til de blyfrie alternativene tilgjengelig på markedet, og å tilpasse seg eventuelle endringer. For andre kategorier enn kategori 1–7 og 10 skal det eksisterende unntaket i henhold til gyldighetstiden angitt i artikkel 5 nr. 2 annet ledd i direktiv 2011/65/EU, fortsatt gjelde.
- 7) Direktiv 2011/65/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Vedlegg III til direktiv 2011/65/EU endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 30. juni 2019 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2019.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 106, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 210/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 174 av 1.7. 2011, s. 88.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommissjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 1. mars 2018.

For Kommissjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

VEDLEGG

I vedlegg III til direktiv 2011/65/EU skal punkt 6 bokstav b) lyde:

«6b)	Bly som legeringselement i aluminium som inneholder opp til 0,4 vektprosent bly	Utløper — 21. juli 2021 for annet utstyr i kategori 8 og 9 enn medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk og industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, — 21. juli 2023 for kategori 8, medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk, — 21. juli 2024 for kategori, 9 industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, og for kategori 11.
6b)-I	Bly som legeringselement i aluminium som inneholder opp til 0,4 vektprosent bly, forutsatt at det stammer fra gjenvinning av blyholdig aluminiumskrap	Utløper 21. juli 2021 for kategori 1–7 og 10.
6b)-II	Bly som legeringselement i aluminium for maskineringsformål med et blyinnhold på opp til 0,4 vektprosent	Utløper 18. mai 2021 for kategori 1–7 og 10.»

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/741**2019/EØS/8/09****av 1. mars 2018****om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly som legeringselement i kobber(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU av 8. juni 2011 om begrensning av bruken av visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk utstyr⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 1 bokstav a), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved direktiv 2011/65/EU pålegges medlemsstatene å sikre at elektrisk og elektronisk utstyr som bringes i omsetning, ikke inneholder bly.
- 2) I punkt 6 bokstav c) i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU fastsettes unntak for bruk av bly som legeringselement i kobber som inneholder opp til 4 vektprosent bly, fram til 21. juli 2016. Kommisjonen mottok en søknad om fornyelse av dette unntaket for kategori 1–7 og 10 før 21. januar 2015, i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i direktiv 2011/65/EU.
- 3) Bly i kobberlegeringer har en sponfraskillende og smørende virkning, er gunstig for kobberlegeringers bearbeidings-egenskaper og gir den ferdige komponenten også andre egenskaper, for eksempel korrosjonsbestandighet.
- 4) Alternativer til bruken av kobberlegeringer som inneholder bly opp til 4 vektprosent, kan for tiden ikke anses som vitenskapelig eller teknisk gjennomførbare. En fornyelse av unntaket med en varighet på fem år fra og med den foregående utløpsdatoen er derfor berettiget for gjøre det mulig å foreta en omfattende undersøkelse av forsyningskjeden.
- 5) For kategori 1-7 og 10 bør unntaket fornyes fram til 21. juli 2021 for å gjøre det mulig å foreta en omfattende undersøkelse av forsyningskjeden med henblikk på å avgrense virkeområdet for unntaket ved neste revisjon. For andre kategorier enn kategori 1–7 og 10 skal det eksisterende unntaket i henhold til gyldighetstiden angitt i artikkel 5 nr. 2 i direktiv 2011/65/EU, fortsatt gjelde.
- 6) Direktiv 2011/65/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Vedlegg III til direktiv 2011/65/EU endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 30. juni 2019 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2019.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 109, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 210/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 174 av 1.7. 2011, s. 88.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 1. mars 2018.

For Kommissjonen
Jean-Claude JUNCKER
President

VEDLEGG

I vedlegg III til direktiv 2011/65/EU skal punkt 6 bokstav c) lyde:

«6c)	Kobberlegering som inneholder opp til 4 vektprosent bly	Utløper — 21. juli 2021 for kategori 1–7 og 10, — 21. juli 2021 for annet utstyr i kategori 8 og 9 enn medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk og industrielle overvåkings- og kontroll-instrumenter, — 21. juli 2023 for kategori 8, medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk, — 21. juli 2024 for kategori 9, industrielle overvåkings- og kontroll-instrumenter, og for kategori 11.»
------	---	---

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/742**2019/EØS/8/10**

av 1. mars 2018

om endring, med sikte på tilpasning til den vitenskapelige og tekniske utvikling, av vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU med hensyn til unntak for bly i loddematerialer med høy smeltetemperatur^(*)

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/65/EU av 8. juni 2011 om begrensning av bruken av visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk utstyr⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 1 bokstav a), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved direktiv 2011/65/EU pålegges medlemsstatene å sikre at elektrisk og elektronisk utstyr som bringes i omsetning, ikke inneholder bly.
- 2) I punkt 7 bokstav a) i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU fastsettes unntak for bruk av bly i loddematerialer med høy smeltetemperatur (dvs. blylegeringer som inneholder 85 vektprosent bly eller mer) fram til 21. juli 2016. Kommisjonen mottok en søknad om fornyelse av dette unntaket for kategori 1–7 og 10 før 21. januar 2015, i samsvar med artikkel 5 nr. 5 i direktiv 2011/65/EU.
- 3) Bly gir loddematerialer viktige egenskaper som høyt smeltempunkt, elektrisk ledningsevne, varmeledningsevne, duktilitet, korrosjonsbestandighet, oksidasjonsegenskaper og fuktningsevne.
- 4) Det er for tiden vitenskapelig eller teknisk ikke praktisk mulig å erstatte eller fjerne bly i loddematerialer med høy smeltetemperatur. Det er for tiden heller ikke mulig å avgrense virkeområdet for unntaket på grunn av det store mangfoldet av bruksområder.
- 5) Ettersom pålitelige alternativer for aktuelle bruksområder i kategori 1–7 og 10 ikke er tilgjengelige på markedet, eller ikke kan forventes å være tilgjengelige på markedet i nær framtid, er fornyelse av unntaket med en gyldighetstid fram til 21. juli 2021 berettiget, idet en uvesentlig oppdeling av ordlyden og en kortere gyldighetstid kan skape unødvendige administrative byrder for bransjen. For å unngå overlappning av virkeområder for unntak i vedlegg III til direktiv 2011/65/EU, presiseres det i den foreslåtte ordlyden at bruksområdene som omfattes av unntak 24 (loddematerialer for lodding av skiveformede og flate keramiske flerlagskondensatorer med maskinerte, gjennomgående hull), ikke omfattes av unntak 7 bokstav a). For andre kategorier enn kategori 1–7 og 10 skal det eksisterende unntaket i henhold til gyldighetstiden angitt i artikkel 5 nr. 2 annet ledd i direktiv 2011/65/EU, fortsatt gjelde.
- 6) Direktiv 2011/65/EU bør derfor endres.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Vedlegg III til direktiv 2011/65/EU endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 30. juni 2019 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

De skal anvende disse bestemmelsene fra 1. juli 2019.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

^(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 112, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 210/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

⁽¹⁾ EUT L 174 av 1.7. 2011, s. 88.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 1. mars 2018.

For Kommisjonen
Jean-Claude JUNCKER
President

VEDLEGG

I vedlegg III til direktiv 2011/65/EU skal punkt 7 bokstav a) lyde:

«7a)	Bly i loddematerialer med høy smeltetemperatur (dvs. blylegeringer som inneholder 85 vektprosent bly eller mer)	Får anvendelse på kategori 1–7 og 10 (med unntak av bruksområder som omfattes av punkt 24 i dette vedlegg) og utløper 21. juli 2021. Utløper 21. juli 2021 for annet utstyr i kategori 8 og 9 enn medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk og industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter. Utløper 21. juli 2023 for kategori 8, medisinsk utstyr til in vitro-diagnostikk. Utløper 21. juli 2024 for kategori 9, industrielle overvåkings- og kontrollinstrumenter, og for kategori 11.»
------	---	---

DELEGERT KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2018/236**2019/EØS/8/11****av 20. desember 2017****om retting av den estiske språkversjonen av delegert forordning (EU) 2017/654 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 med hensyn til tekniske og generelle krav knyttet til utslippsgrenser for og typegodkjenning av forbrenningsmotorer til ikke-veigående mobile maskiner(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 av 14. september 2016 om krav til utslippsgrenser for forurensende gasser og partikler og typegodkjenning av forbrenningsmotorer til ikke-veigående mobile maskiner, om endring av forordning (EU) nr. 1024/2012 og (EU) nr. 167/2013 og om endring og oppheving av direktiv 97/68/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 24 nr. 11, artikkel 25 nr. 4 bokstav a), b) og c), artikkel 26 nr. 6, artikkel 34 nr. 9, artikkel 42 nr. 4, artikkel 43 nr. 5 og artikkel 48, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Den estiske språkversjonen av delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/654⁽²⁾ inneholder en rekke feil i vedlegg I–VI som gjør disse vedleggene uleselige.
- 2) Den estiske språkversjonen av delegert forordning (EU) 2017/654 bør derfor rettes. De øvrige språkversjonene berøres ikke.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

*Artikkel 1**(Gjelder ikke den norske teksten.)**Artikkel 2*Denne forordning trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 50 av 22.2.2018, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 211/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

⁽¹⁾ EUT L 252 av 16.9.2016, s. 53.

⁽²⁾ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/654 av 19. desember 2016 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 med hensyn til tekniske og generelle krav knyttet til utslippsgrenser for og typegodkjenning av forbrenningsmotorer til ikke-veigående mobile maskiner (EUT L 102 av 13.4.2017, s. 1).

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 20. desember 2017.

For Kommisjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

VEDLEGG

(Gjelder ikke den norske teksten.)

KOMMISJONENS GJENNOMFØRINGSFORORDNING (EU) 2018/730**2019/EØS/8/12****av 4. mai 2018****om fastsettelse av tekniske opplysninger til bruk ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital for rapportering med referansedatoer fra 31. mars 2018 til 29. juni 2018 i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring (Solvens II)⁽¹⁾, særlig artikkel 77e nr. 2 tredje ledd, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) For å sikre ensartede vilkår for forsikrings- og gjenforsikringsforetaks beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital i henhold til direktiv 2009/138/EF bør det for hver referansedato fastsettes tekniske opplysninger om relevante risikofrie rentekurver, om grunnleggende kjøpskurs-salgskurs-differanser for beregning av matching-justeringen og om volatilitetsjusteringer.
- 2) Forsikrings- og gjenforsikringsforetak bør benytte de tekniske opplysningene, som er basert på markedsdata som gjelder ved utgangen av den siste måneden før den første referansedatoen for rapportering som denne forordning får anvendelse på. Den 6. april 2018 framla Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenstepensjoner for Kommisjonen tekniske opplysninger som gjaldt markedsdata for utgangen av mars 2018. Disse opplysningene ble offentliggjort 6. april 2018 i samsvar med artikkel 77e nr. 1 i direktiv 2009/138/EF.
- 3) Ettersom det er behov for umiddelbar tilgang til de tekniske opplysningene, er det viktig at denne forordning trer i kraft snarest mulig.
- 4) Av hensyn til tilsynet er det nødvendig at forsikrings- og gjenforsikringsforetak benytter de samme tekniske opplysningene ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital, uansett når de rapporterer til sine vedkommende myndigheter. Denne forordning bør derfor få anvendelse fra den første referansedatoen for rapportering som denne forordning får anvendelse på.
- 5) For snarest mulig å skape rettsikkerhet er det, når det foreligger tvingende hasteårsaker knyttet til tilgjengeligheten av den relevante risikofrie rentekurven, behørig begrunnet å vedta tiltakene fastsatt i denne forordning i samsvar med artikkel 8, sammenholdt med artikkel 4, i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011⁽²⁾.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

1. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal benytte de tekniske opplysningene nevnt i nr. 2 ved beregning av forsikringstekniske avsetninger og basiskapital for rapportering med referansedatoer fra 31. mars 2018 til 29. juni 2018.
2. For hver relevant valuta skal de tekniske opplysningene som benyttes til å beregne det beste estimatet i samsvar med artikkel 77 i direktiv 2009/138/EF, matching-justeringen i samsvar med artikkel 77c i nevnte direktiv og volatilitetsjusteringen i samsvar med artikkel 77d i nevnte direktiv, være følgende:
 - a) Den relevante risikofrie rentekurven fastsatt i vedlegg I.
 - b) De grunnleggende kjøpskurs-salgskurs-differansene for beregning av matching-justeringen fastsatt i vedlegg II.
 - c) For hvert relevant nasjonalt forsikringsmarked, volatilitetsjusteringene fastsatt i vedlegg III.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 6, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 213/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 335 av 17.12.2009, s. 1.

(2) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 182/2011 av 16. februar 2011 om fastsettelse av allmenne regler og prinsipper for medlemsstatenes kontroll med Kommisjonens utøvelse av sin gjennomføringsmyndighet (EUT L 55 av 28.2.2011, s. 13).

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse fra 31. mars 2018.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 4. mai 2018.

For Kommissjonen
Jean-Claude JUNCKER
President

[Vedleggene er kunngjort i EUT L 123 av 18.5.2018, s. 8–81.]

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅSDIREKTIV (EU) 2016/97**2019/EØS/8/13****av 20. januar 2016****om forsikringsdistribusjon (omarbeiding)(*)**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter den ordinære regelverksprosedyren⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Det skal foretas en rekke endringer i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF⁽³⁾. Av klarhetshensyn bør nevnte direktiv omarbeides.
- 2) Etersom hovedformålet med denne omarbeidingen er å harmonisere nasjonale bestemmelser om forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon, og ettersom disse formene for virksomhet utøves i hele Unionen, bør dette nye direktivet baseres på artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV). Et direktiv er godt egnet til en slik harmonisering siden gjennomføringsbestemmelsene på områdene som omfattes av dette direktiv, ved behov kan tilpasses eventuelle særtrekk ved markedet og rettssystemet i hver enkelt medlemsstat. Dette direktiv bør også ha som mål å samordne nasjonale regler om adgang til å utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon.
- 3) Dette direktiv har imidlertid som mål å oppnå en minsteharmonisering, og det bør derfor ikke hindre medlemsstatene i å opprettholde eller innføre strengere bestemmelser for å verne kunder, forutsatt at slike bestemmelser er forenlige med unionsretten, herunder dette direktiv.
- 4) Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere spiller en sentral rolle ved distribusjonen av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter i Unionen.
- 5) Ulike typer personer eller institusjoner, for eksempel agenter, meglere og foretak som yter både bank- og forsikrings-tjenester («bancassurance»), forsikringsforetak, reisebyråer og bilutleieselskaper, kan distribuere forsikringsprodukter. Likebehandling av aktører og forbrukervern forutsetter at alle disse personene eller institusjonene omfattes av dette direktiv.
- 6) Forbrukerne bør omfattes av samme verneniå uavhengig av forskjeller mellom ulike distribusjonskanaler. For å sikre at samme verneniå blir gitt, og at forbrukeren kan dra nytte av sammenlignbare standarder, særlig når det gjelder offentliggjøring av opplysninger, er det avgjørende at distributørene har like konkurransevilkår.
- 7) Anvendelsen av direktiv 2002/92/EF har vist at en rekke bestemmelser må presiseres ytterligere for å gjøre det enklere å utøve forsikringsdistribusjon, og at det av hensyn til forbrukervernet kreves at nevnte direktivs virkeområde utvides til å omfatte alt salg av forsikringsprodukter. Forsikringsforetak som selger forsikringsprodukter direkte, bør bringes inn under dette direktivs virkeområde på samme grunnlag som forsikringsagenter og -meglere.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjørt i EUT L 26 av 2.2.2016, s. 19, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester), ennå ikke kunngjørt.

(1) EUT C 44 av 15.2.2013, s. 95.

(2) Europaparlamentets holdning av 24. november 2015 (ennå ikke offentliggjørt i EUT) og rådsbeslutning av 14. desember 2015.

(3) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF av 9. desember 2002 om forsikringsformidling (EFT L 9 av 15.1.2003, s. 3).

- 8) For å sikre at samme vernnivå anvendes uansett hvilken kanal kundene kjøper et forsikringsprodukt gjennom, enten direkte fra et forsikringsforetak eller indirekte fra en formidler, skal dette direktivs virkeområde omfatte ikke bare forsikringsforetak eller forsikringsformidlere, men også andre markedsdeltakere som har salg av forsikringsprodukter som en tilleggsvirksomhet, for eksempel reisebyråer og bilutleieselskaper, med mindre de oppfyller vilkårene for unntak.
- 9) Det er fortsatt betydelige forskjeller mellom nasjonale bestemmelser, noe som skaper hindringer for adgangen til å starte og utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon i det indre marked. Det er behov for ytterligere å styrke det indre marked og fremme et reelt indre marked for produkter og tjenester knyttet til livsforsikring og skadeforsikring.
- 10) Den finansielle uroen den seneste tiden har understreket viktigheten av å sikre effektivt forbrukervern i alle finanssektorer. Det er derfor hensiktsmessig å styrke forbrukernes tillit og å gjøre reglene for distribusjonen av forsikringsprodukter mer ensartede for å sikre tilstrekkelig vern for forbrukere i hele Unionen. Forbrukervernet bør styrkes i forhold til nivået i direktiv 2002/92/EF for å redusere behovet for ulike nasjonale tiltak. Det er viktig å ta hensyn til særtrekkene ved forsikringsavtaler sammenlignet med investeringsprodukter som reguleres i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU⁽¹⁾. Distribusjonen av forsikringsavtaler, herunder forsikringsbaserte investeringsprodukter, bør derfor reguleres i henhold til dette direktiv og bringes i samsvar med direktiv 2014/65/EU. Minstestandardene bør heves når det gjelder distribusjonsregler, og det bør skapes like vilkår for alle forsikringsbaserte investeringsprodukter.
- 11) Dette direktiv bør få anvendelse på personer hvis virksomhet består i å yte forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonstjenester til tredjeparter.
- 12) Dette direktiv bør få anvendelse på personer hvis virksomhet består i å gi opplysninger om en eller flere forsikringsavtaler ut fra kriterier som kunden har valgt, uansett om det er via et nettsted eller via andre medier, eller i å utarbeide en rangering av forsikringsprodukter eller tilby en rabatt på prisen for en forsikringsavtale når kunden ved avslutningen av prosessen direkte eller indirekte kan inngå en forsikringsavtale. Dette direktiv bør ikke få anvendelse på nettsteder som administreres av offentlige myndigheter eller forbrukersammenslutninger som ikke har som formål å inngå en avtale, men bare sammenligne forsikringsprodukter som er tilgjengelige på markedet.
- 13) Dette direktiv bør ikke få anvendelse på innledende virksomhet som bare består i levering av data og opplysninger om potensielle forsikringstakere til forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller -foretak eller av opplysninger om forsikrings- eller gjenforsikringsprodukter eller forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller -foretak til potensielle forsikringstakere.
- 14) Dette direktiv bør ikke få anvendelse på personer med en annen yrkesvirksomhet, for eksempel skatteeksperter, regnskapsførere eller advokater, som ved enkelte anledninger gir råd om forsikringsdekning som ledd i denne andre yrkesvirksomheten, og det bør heller ikke få anvendelse på personer som bare gir generelle opplysninger om forsikringsprodukter, forutsatt at formålet med denne virksomheten ikke er å hjelpe kunden med å inngå eller oppfylle en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale. Dette direktiv bør ikke få anvendelse på yrkesmessig skadebehandling på vegne av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller på taksering og oppgjør av skadetilfeller.
- 15) Dette direktiv bør ikke få anvendelse på personer som utøver forsikringsdistribusjon som en tilleggsvirksomhet, dersom premien ikke overstiger et visst beløp og de dekkede risikoene er begrensede. Slik forsikring kan utfylle en vare eller en tjeneste, herunder i forbindelse med risikoen for at en tjeneste som forventes å bli brukt på et visst tidspunkt, ikke blir brukt, for eksempel en togreise, et medlemskap ved et treningssenter eller et sesongkort ved et teater, og andre risikoer knyttet til reiser, for eksempel innstilte avganger eller tap av bagasje. For å sikre at det alltid er en tilstrekkelig grad av forbrukervern knyttet til virksomhet innen forsikringsdistribusjon, bør imidlertid et forsikringsforetak eller en forsikringsformidler som utøver distribusjonsvirksomhet gjennom en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og som er unntatt fra kravene i dette direktiv, sikre oppfyllelsen av visse grunnleggende krav, for eksempel til opplysninger om egen identitet og om hvordan klage kan inngis, og sikre at det tas hensyn til kundens krav og behov.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU av 15. mai 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om endring av direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

- 16) Dette direktiv bør sikre at samme forbrukervernivå anvendes, og at alle kunder kan dra fordel av sammenlignbare standarder. Dette direktiv bør fremme like vilkår og konkurransevilkår for formidlere, uavhengig av om de er bundet til et forsikringsforetak. Det er en fordel for forbrukerne dersom forsikringsprodukter distribueres gjennom ulike kanaler og gjennom formidlere med ulike former for samarbeid med forsikringsforetak, forutsatt at alle er pålagt å anvende sammenlignbare regler for forbrukervern. Medlemsstatene bør ta hensyn til dette ved gjennomføringen av dette direktiv.
- 17) Dette direktiv bør ta hensyn til forskjellene mellom de ulike typene distribusjonskanaler. Det bør for eksempel ta hensyn til særtrekkene ved forsikringsformidlere som er avtaleforpliktet til å utøve virksomhet innen forsikringsdistribusjon utelukkende i samarbeid med et eller flere forsikringsforetak som finnes i visse medlemsstaters markeder («bundne forsikringsformidlere»), og det bør innføre hensiktsmessige og forholdsmessige vilkår som gjelder for de ulike typene distribusjon. Særlig bør medlemsstatene kunne fastsette at den forsikrings- eller gjenforsikringsdistributøren som har ansvar for virksomheten til en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal sikre at denne formidleren oppfyller vilkårene for registrering, og registrere formidleren.
- 18) Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som er fysiske personer, bør registreres hos vedkommende myndighet i medlemsstaten der de har sitt bosted. Personer som daglig pendler mellom medlemsstaten der de har sin privatbolig, og medlemsstaten der de utøver sin distribusjonsvirksomhet, dvs. deres forretningssted, bør registreres i den medlemsstaten der de har sitt forretningssted. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som er juridiske personer, bør registreres hos vedkommende myndighet i medlemsstaten der de har sitt forretningskontor eller, dersom de i henhold til nasjonal rett ikke har et forretningskontor, sitt hovedkontor. Medlemsstatene bør kunne tillate at andre organer samarbeider med vedkommende myndigheter om registreringen og reguleringen av forsikringsformidlere. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, bør registreres, forutsatt at de oppfyller strenge faglige krav knyttet til kompetanse, god vandel, dekning gjennom yrkesansvarsforsikring og finansiell kapasitet. Formidlere som allerede er registrert i medlemsstatene, bør ikke være forpliktet til å registrere seg på nytt i henhold til dette direktiv.
- 19) Forsikringsformidlers manglende mulighet til fritt å utøve sin virksomhet i hele Unionen hindrer et velfungerende indre marked for forsikring. Dette direktiv er et viktig skritt i retning av styrket forbrukervern og økt markedsintegrasjon.
- 20) Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, bør kunne benytte seg av etableringsadgangen og adgangen til å yte tjenester som er nedfelt i TEUV. Registrering i hjemstaten bør derfor gi forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, rett til å utøve virksomhet i andre medlemsstater i samsvar med prinsippene om etableringsadgang og adgang til å yte tjenester, forutsatt at hensiktsmessige framgangsmåter for melding mellom vedkommende myndigheter er fulgt.
- 21) For å sikre høy kvalitet på tjenestene og et effektivt forbrukervern bør hjemstater og vertsstater samarbeide nært om håndhevingen av forpliktelsene fastsatt i dette direktiv. Dersom forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, utøver virksomhet i forskjellige medlemsstater i henhold til adgangen til å yte tjenester, bør vedkommende myndighet i hjemstaten ha ansvar for å sikre at forpliktelsene fastsatt i dette direktiv oppfylles med hensyn til den samlede virksomheten i det indre marked. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat blir oppmerksom på overtredelser av forpliktelser på vertsstats territorium, bør den underrette vedkommende myndighet i hjemstaten, som bør være forpliktet til å treffe hensiktsmessige tiltak. Dette gjelder særlig med hensyn til overtredelser av reglene for krav til god vandel, faglig kunnskap og kompetanse eller for god forretningskikk. Videre bør vedkommende myndighet i vertsstaten ha rett til å gripe inn dersom hjemstaten ikke treffer hensiktsmessige tiltak, eller dersom tiltakene som treffes, er utilstrekkelige.
- 22) Når det gjelder opprettelsen av en filial eller permanent tilstedeværelse i en annen medlemsstat, er det hensiktsmessig å fordele håndhevingsansvaret mellom hjemstaten og vertsstaten. Mens ansvaret for overholdelse av forpliktelser som påvirker virksomheten som helhet – for eksempel reglene for faglige krav – bør ligge hos vedkommende myndighet i

hjemstaten i henhold til de samme reglene som gjelder for yting av tjenester, bør vedkommende myndighet i vertsstaten være ansvarlig for å håndheve reglene for opplysningskrav og for god forretningsskikk med hensyn til de tjenestene som ytes på dens territorium. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat blir oppmerksom på overtredelser av forpliktelser på vertsstatens territorium som dette direktiv ikke pålegger vertsstaten ansvar for, bør den imidlertid underrette vedkommende myndighet i hjemstaten, som bør være forpliktet til å treffe hensiktsmessige tiltak. Dette gjelder særlig med hensyn til overtredelser av reglene for krav til godandel, faglig kunnskap og kompetanse. Videre bør vedkommende myndighet i vertsstaten ha rett til å gripe inn dersom hjemstaten ikke treffer hensiktsmessige tiltak, eller dersom tiltakene som treffes, er utilstrekkelige.

- 23) Vedkommende myndigheter i medlemsstatene bør ha alle nødvendige midler til rådighet for å sikre at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, utøver sin virksomhet på en korrekt måte i hele Unionen, enten den utøves i henhold til etableringsadgangen eller adgangen til å yte tjenester. For å sikre effektivt tilsyn bør alle tiltak som iverksettes av vedkommende myndigheter, stå i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av de risikoene en bestemt distributørs virksomhet innebærer, uansett hvilken betydning den berørte distributøren har for den overordnede finansielle stabiliteten i markedet.
- 24) Medlemsstatene bør opprette et felles informasjonssted som gir forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, tilgang til deres registre. Dette felles informasjonsstedet bør også inneholde en hyperlenke til de enkelte relevante vedkommende myndigheter i hver medlemsstat. For å oppnå økt gjennomsiktighet og lette handelen over landegrensene bør Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner (EIOPA), opprettet ved europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010⁽¹⁾, opprette, offentliggjøre og løpende oppdatere en felles elektronisk database med opplysninger om hver forsikrings- og gjenforsikringsformidler og forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som har meddelt en hensikt om å benytte seg av etableringsadgangen eller adgangen til å yte tjenester. Medlemsstatene bør umiddelbart oversende relevante opplysninger til EIOPA for å gi den mulighet til å gjøre dette. Databaseen bør inneholde en hyperlenke til de enkelte relevante vedkommende myndigheter i hver medlemsstat. Hver vedkommende myndighet i hver medlemsstat bør på sitt nettsted ha en hyperlenke til databaseen.
- 25) En formidlers permanente tilstedeværelse som kan likestilles med en filial på en annen medlemsstats territorium, bør behandles på samme måte som en filial, med mindre formidleren lovlig oppretter tilstedeværelsen i en annen juridisk form. Dette kan, avhengig av ytterligere omstendigheter, være tilfelle selv om tilstedeværelsen ikke formelt har form av en filial, men bare består i et kontor som ledes av formidlerens eget personale eller av en person som er uavhengig, men som har fast fullmakt til å opptre på vegne av formidleren på samme måte som et agentur.
- 26) Hjemstatens og vertsstatens gjeldende rettigheter og ansvarsområder i forbindelse med tilsynet med forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som er registrert av dem eller utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon på deres territorium i henhold til etableringsadgangen eller adgangen til å yte tjenester, bør være klart fastsatt.
- 27) For å håndtere situasjoner der en forsikringsformidler eller en gjenforsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, etableres i en medlemsstat utelukkende for å unngå å måtte overholde reglene i en annen medlemsstat der den helt eller hovedsakelig utøver sin virksomhet, kan det å gi vertsstaten mulighet til å treffe forebyggende tiltak være en egnet løsning dersom virksomheten utgjør en alvorlig trussel mot forsikrings- og gjenforsikringsmarkedets ordnede virkemåte i vertsstaten, og slike tiltak bør ikke hindres av dette direktiv. Disse tiltakene bør imidlertid ikke utgjøre en hindring for adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen eller begrense adgangen til å utøve virksomhet over landegrensene.
- 28) Det er viktig å sikre et høyt faglig nivå og høy kompetanse blant forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og blant ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak som deltar i virksomhet før, under og etter salg av forsikrings- og gjenforsikringsavtaler. Den

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1094/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/79/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 48).

faglige kunnskapen til formidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og til ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak må derfor samsvare med disse virksomhetenes kompleksitet. Det bør kreves at forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, kjenner til vilkårene i de avtalene de distribuerer, og eventuelt regler for behandling av erstatningskrav og klager.

- 29) Videreutdanning og utvikling bør sikres. Slik utdanning og utvikling kan omfatte ulike typer tilrettelagte læringsmuligheter, herunder kurs, e-læring og veiledning. Spørsmål som gjelder form, innhold og nødvendige sertifikater eller annen relevant dokumentasjon, for eksempel en registeroppføring eller en bestått eksamen, bør reguleres av medlemsstatene.
- 30) Kravene knyttet til integritet bidrar til en solid og pålitelig forsikringssektor og til å nå målet om tilstrekkelig vern av forsikringstakere. Dette omfatter krav om ikke å være oppført i strafferegisteret eller i noe annet tilsvarende nasjonalt register knyttet til visse lovovertridelser, for eksempel overtridelser av regelverket for finansielle tjenester, overtridelser knyttet til uærlighet, bedrageri eller økonomisk kriminalitet og andre overtridelser i henhold til selskapsretten, konkursretten eller insolvenslovgivningen.
- 31) Det er også viktig at relevante personer i ledelsesstrukturen hos forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere eller forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som deltar i distribusjonen av forsikrings- eller gjenforsikringsprodukter, og de relevante ansatte hos en forsikrings- eller gjenforsikringsdistributør som deltar direkte i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, har et tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå med hensyn til distribusjonsvirksomheten. Et hensiktsmessig kunnskaps- og kompetansenivå bør sikres gjennom anvendelse av spesifikke kunnskapskrav og faglige krav for disse personene.
- 32) Medlemsstatene bør ikke behøve å anse ledere eller ansatte som ikke deltar direkte i distribusjonen av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, som relevante personer. Når det gjelder forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og -foretak, bør det forventes at alle ansatte som deltar direkte i distribusjonsvirksomheten, har tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå, med visse unntak, for eksempel for ansatte som har bare administrative oppgaver. Når det gjelder forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, bør i det minste de personene som har ansvar for forsikringsdistribusjonen, anses som relevante ansatte som forventes å ha et tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå. Dersom forsikrings- og gjenforsikringsdistributøren er en juridisk person, bør de personene i ledelsesstrukturen som har ansvar for å gjennomføre retningslinjer og framgangsmåter i forbindelse med distribusjonen av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, også oppfylle krav om tilstrekkelig kunnskap og kompetanse. For dette formål skal den personen som har ansvar for forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonen hos forsikrings- og gjenforsikringsformidleren og forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, alltid oppfylle kunnskaps- og kompetansekravene.
- 33) Når det gjelder forsikringsformidlere og forsikringsforetak som gir råd om eller selger forsikringsbaserte investeringsprodukter til ikke-profesjonelle kunder, bør medlemsstatene sikre at de har et tilstrekkelig kunnskaps- og kompetansenivå med hensyn til produktene som tilbys. Slik kunnskap og kompetanse er særlig viktig med tanke på den økte kompleksiteten og den kontinuerlige innovasjonen i utformingen av forsikringsbaserte investeringsprodukter. Kjøp av et forsikringsbasert investeringsprodukt innebærer en risiko, og investorene bør kunne stole på opplysningene i og kvaliteten på vurderingene som framlegges. Videre bør ansatte gis tilstrekkelig med tid og ressurser til at de kan gi kundene alle relevante opplysninger om produktene som tilbys.
- 34) Samordningen av nasjonale bestemmelser om faglige krav til og registrering av personer som starter og utøver virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon, kan bidra både til gjennomføringen av det indre marked for finansielle tjenester og til å styrke forbrukervernet på dette området.
- 35) For å fremme handel over landegrensene bør det innføres prinsipper for gjensidig anerkjennelse av formidlers kunnskaper og ferdigheter.
- 36) Til tross for de eksisterende ordningene med felles pass for forsikringsgivere og -formidlere, er forsikringsmarkedet i Unionen fortsatt svært fragmentert. For å gjøre det lettere å utøve virksomhet over landegrensene og øke gjennom-siktigheten for kundene bør medlemsstatene sikre offentliggjøring av de gjeldende reglene knyttet til allmennhetens interesse på deres territorier, og et felles elektronisk register og opplysninger om alle medlemsstatenes regler knyttet til allmennhetens interesse som får anvendelse på forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon, bør gjøres offentlig tilgjengelig.
- 37) Samarbeid og utveksling av opplysninger mellom vedkommende myndigheter er viktig for å verne kunder og sikre en solid forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet i det indre marked. Særlig bør informasjonsutveksling fremmes, både

under registreringsprosessen og fortløpende, når det gjelder opplysninger om god vandel og faglig kompetanse og kunnskap hos personer som har ansvar for å utøve en forsikrings- eller gjenforsikringsdistributørs virksomhet.

- 38) Det er behov for egnede og effektive framgangsmåter for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning i medlemsstatene for å løse tvister mellom forsikringsdistributører og kunder, med bruk av eksisterende framgangsmåter der det er hensiktsmessig. Disse framgangsmåtene bør være tilgjengelige for å løse tvister om rettigheter og forpliktelser i henhold til dette direktiv. Slike framgangsmåter for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning bør ha som mål å oppnå en raskere og billigere løsning av tvister mellom forsikringsdistributører og kunder.
- 39) Det at mange forsikringsformidlere og -foretak utøver stadig flere ulike former for virksomhet samtidig, har økt muligheten for interessekonflikter mellom de ulike formene for virksomhet og kundenes interesser. Det er derfor nødvendig å fastsette regler som sikrer at kundenes interesser ikke påvirkes negativt av slike interessekonflikter.
- 40) Kundene bør på forhånd gis klar informasjon om status for de personene som selger forsikringsprodukter, og om hvilken type godtgjøring de mottar. Slike opplysninger bør gis til kunden før avtaleinngåelsen. Opplysningene skal vise forholdet mellom forsikringsforetaket og formidleren, dersom det er relevant, og hvilken type godtgjøring formidleren får.
- 41) For at kunden skal få opplysninger om de forsikringsdistribusjonstjenestene som ytes, uavhengig av om kunden kjøper gjennom en formidler eller direkte fra et forsikringsforetak, og for å unngå konkurransevridding gjennom å oppmuntre forsikringsforetak til å selge direkte til kundene framfor å bruke formidlere for å slippe unna opplysningskravene, bør det også kreves at forsikringsforetak skal gi kundene opplysninger om hva slags godtgjøring deres ansatte mottar ved salg av forsikringsprodukter.
- 42) Forsikringsformidlere og forsikringsforetak er underlagt ensartede krav når de distribuerer forsikringsbaserte investeringsprodukter, som fastsatt i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014⁽¹⁾. I tillegg til opplysningene som skal inngis i form av nøkkelinformasjonsdokumentet, bør distributører av forsikringsbaserte investeringsprodukter gi ytterligere opplysninger om eventuelle distribusjonskostnader som ikke allerede inngår i kostnadene angitt i nøkkelinformasjonsdokumentet, slik at kunden kan forstå den kumulative virkningen som disse samlede kostnadene har på investeringens avkastning. Dette direktiv bør derfor fastsette regler for formidling av opplysninger om kostnadene for distribusjonstjenesten som er knyttet til de berørte forsikringsbaserte investeringsproduktene.
- 43) Ettersom dette direktiv har som mål å styrke forbrukervernet, får noen av direktivets bestemmelser anvendelse bare på forbrukerforhold (salg til forbruker), særlig slike som gjelder regler for god forretningsskikk for forsikringsformidlere eller andre som selger forsikringsprodukter.
- 44) For å unngå at kunden kjøper et uegnet produkt, bør salget av forsikringsprodukter alltid ledsages av en test av krav og behov på grunnlag av opplysninger som innhentes fra kunden. Et forsikringsprodukt som foreslås for kunden, bør alltid være i samsvar med kundens krav og behov og framlegges i en forståelig form, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning.
- 45) Dersom det gis råd før salget av et forsikringsprodukt, i tillegg til at plikten til å spesifisere kundenes krav og behov overholdes, bør kunden få en personlig anbefaling som forklarer hvorfor et bestemt produkt best oppfyller kundens forsikringskrav og -behov.
- 46) Medlemsstatene bør kreve at forsikringsdistributørers godtgjøringspolitikk for ansatte eller representanter ikke svekker deres evne til å opptre i samsvar med kundens beste interesser eller hindrer dem i å gi en egnet anbefaling eller framlegge opplysninger i en form som er rettvise, klar og ikke villedende. Godtgjøring basert på salgsmål bør ikke oppmuntre til at kunden anbefales et bestemt produkt.
- 47) Det er avgjørende for kundene å vite om de benytter en formidler som gir råd på grunnlag av en rettfærdig og personlig analyse. For å vurdere om antallet avtaler og leverandører som vurderes av formidleren, er tilstrekkelig stort til å danne grunnlag for en rettfærdig og personlig analyse, bør det tas behørig hensyn til blant annet kundens behov, antall

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1286/2014 av 26. november 2014 om nøkkelinformasjonsdokumenter om sammensatte og forsikringsbaserte investeringsprodukter for ikke-profesjonelle investorer (PRIIP) (EUT L 352 av 9.12.2014, s. 1).

leverandører i markedet, disse leverandørenes markedsandeler, antall relevante forsikringsprodukter som er tilgjengelige fra hver leverandør, og disse produktenes egenskaper. Dette direktiv bør ikke hindre medlemsstatene i å innføre krav om at en forsikringsformidler som ønsker å gi råd på grunnlag av en rettfærdig og personlig analyse av en forsikringsavtale, skal gi slike råd om alle forsikringsavtaler som forsikringsformidleren distribuerer.

- 48) Før en avtale inngås, herunder når det gjelder salg uten rådgivning, bør kunden gis relevante opplysninger om forsikringsproduktet, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning. Et informasjonsdokument for forsikringsprodukter bør gi standardiserte opplysninger om skadeforsikringsprodukter. Det bør opprettes av det berørte forsikringsforetaket eller, i de berørte medlemsstatene, av forsikringsformidleren som utarbeider forsikringsproduktet. Forsikringsformidleren bør opplyse kunden om de viktigste egenskapene til forsikringsproduktene den selger, og dens personale bør derfor gis tilstrekkelige ressurser og tid til å gjøre dette.
- 49) Når det gjelder gruppeforsikringer, bør «kunde» forstås som representanten for en gruppe av medlemmer som inngår en forsikringsavtale på vegne av gruppen av medlemmer, der det enkelte medlemmet ikke kan ta en individuell beslutning om å delta, for eksempel i en obligatorisk tjenestepensjonsordning. Dersom det er relevant, bør gruppens representant umiddelbart etter medlemmets innmelding i gruppeforsikringen, framlegge informasjonsdokumentet for forsikringsproduktet og opplysningene om distributørens regler for god forretningsskikk.
- 50) Det bør fastsettes ensartede regler som gir kunden valgmulighet når det gjelder medium for framlegging av opplysninger, slik at det er mulig å benytte elektronisk kommunikasjon når det er hensiktsmessig ut fra omstendighetene ved transaksjonen. Kunden bør imidlertid ha mulighet til å få opplysningene på papir. Av hensyn til kundenes tilgang til informasjon bør alle opplysninger som er gitt før avtaleinngåelsen, være gratis tilgjengelige.
- 51) Det er mindre behov for å kreve at slike opplysninger offentliggjøres når kunden ønsker gjenforsikrings- eller forsikringsdekning for kommersiell og industriell risiko eller, dersom utelukkende forsikringsbaserte investeringsprodukter distribueres, når kunden er en profesjonell kunde som definert i direktiv 2014/65/EU.
- 52) Dette direktiv bør spesifisere minstepfliktelser når det gjelder de opplysningene som forsikringsdistributører skal gi kunder. En medlemsstat bør kunne opprettholde eller vedta strengere bestemmelser om framlegging av opplysninger som kan pålegges forsikringsdistributører, uavhengig av bestemmelsene i deres hjemstat, dersom distributørene utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon på denne medlemsstatens territorium, forutsatt at disse strengere bestemmelsene er i samsvar med unionsretten, herunder europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF⁽¹⁾. En medlemsstat som ønsker å anvende og allerede anvender bestemmelser om forsikringsdistributører og salg av forsikringsprodukter i tillegg til dem som er fastsatt i dette direktiv, bør sikre at den administrative byrden som følger av disse bestemmelsene, er forholdsmessig avpasset med hensyn til forbrukervern og forblir begrenset.
- 53) Kryssalg er en vanlig strategi som anvendes av forsikringsdistributører i hele Unionen. Slikt salg kan gi fordeler for kunder, men kan også omfatte praksiser som ikke tar tilstrekkelig hensyn til kundens interesser. Dette direktiv bør ikke hindre distribusjon av forsikringsavtaler som dekker flere ulike risikoer.
- 54) Dette direktivs bestemmelser om kryssalg bør ikke berøre anvendelsen av Unionens regelverksakter som fastsetter regler for kryssalg i forbindelse med visse kategorier av varer eller tjenester.
- 55) For å sikre at forsikringsprodukter dekker målmarkedets behov, bør forsikringsforetak og, i de medlemsstatene der forsikringsformidlere utarbeider forsikringsprodukter med sikte på salg til kunder, forsikringsformidlere opprettholde, gjennomføre og gjennomgå en prosess for godkjenning av hvert forsikringsprodukt. Dersom en forsikringsdistributør gir råd om eller foreslår forsikringsprodukter som den ikke utarbeider selv, bør den likevel være i stand til å forstå disse produktenes egenskaper og det identifiserte målmarkedet. Dette direktiv bør ikke begrense spekteret av og fleksibiliteten i de metodene som foretak anvender for å utvikle nye produkter.
- 56) Forsikringsbaserte investeringsprodukter gjøres ofte tilgjengelig for kunder som mulige alternativer til eller erstatninger for investeringsprodukter som omfattes av direktiv 2014/65/EU. For å oppnå ensartet investorvern og unngå risiko for regelverksarbitrasje er det viktig at forsikringsbaserte investeringsprodukter, i tillegg til reglene for god forretningsskikk som er definert for alle forsikringsprodukter, er omfattet av spesifikke standarder med sikte på å håndtere

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel») (EFT L 178 av 17.7.2000, s. 1).

investeringselementet som er innebygd i disse produktene. Slike spesifikke standarder bør omfatte framlegging av relevante opplysninger, krav om at råd skal være egnede, og begrensning av godtgjøringen.

- 57) For å sikre at eventuelle gebyrer eller provisjoner eller ikke-monetære ytelser i forbindelse med distribusjonen av et forsikringsbasert investeringsprodukt som betales til eller av en annen part enn kunden eller en person på vegne av kunden, ikke har negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten som ytes til kunden, bør forsikringsdistributøren innføre hensiktsmessige og forholdsmessige ordninger for å unngå slik negativ innvirkning. For dette formål bør forsikringsdistributøren utarbeide, vedta og regelmessig gjennomgå retningslinjer og framgangsmåter knyttet til interessekonflikter, med sikte på å unngå enhver negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten som ytes til kunden, og sikre at kunden får tilstrekkelige opplysninger om gebyrer, provisjoner eller ytelser.
- 58) For å sikre at forsikringsforetak og personer som utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon, overholder bestemmelsene i dette direktiv, og for å sikre at de behandles likt i hele Unionen, bør det kreves at medlemsstatene fastsetter administrative sanksjoner og andre tiltak som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende. Kommisjonsmeldingen av 8. desember 2010 med tittelen «Reinforcing sanctioning regimes in the financial services sector» inneholder en gjennomgåelse av eksisterende myndighet og den praktiske utøvelsen av den, med det formål å samkjøre sanksjoner og andre tiltak. Administrative sanksjoner og andre tiltak som medlemsstatene fastsetter, bør derfor oppfylle visse vesentlige krav med hensyn til mottakere, kriterier det skal tas hensyn til ved anvendelsen av en sanksjon eller et annet tiltak, og offentliggjøring.
- 59) Selv om det ikke er noe som hindrer medlemsstatene i å fastsette regler for både administrative og strafferettslige sanksjoner for de samme overtredelsene, bør de ikke være forpliktet til å fastsette regler for administrative sanksjoner for overtredelser av dette direktiv som er omfattet av nasjonal strafferett. Medlemsstatene er i samsvar med nasjonal rett ikke forpliktet til å ilegge både administrative og strafferettslige sanksjoner for samme overtredelse, men de bør kunne gjøre det dersom det er tillatt i henhold til deres nasjonale rett. Opprettholdelse av strafferettslige sanksjoner i stedet for administrative sanksjoner ved overtredelser av dette direktiv bør imidlertid ikke begrense eller på annen måte påvirke vedkommende myndigheters mulighet for til rett tid å samarbeide med og få tilgang til og utveksle opplysninger med vedkommende myndigheter i andre medlemsstater med henblikk på dette direktiv, herunder etter at disse overtredelsene er brakt inn for vedkommende rettsmyndigheter for straffeforfølgning.
- 60) Vedkommende myndigheter bør særlig ha myndighet til å ilegge økonomiske sanksjoner som er tilstrekkelig høye til å oppveie de faktiske eller potensielle fordelene, og som virker avskrekkende selv for større institusjoner og deres ledere.
- 61) For å sikre ensartet investorvern og unngå risiko for regelverksarbitrasje er det ved overtredelser i forbindelse med distribusjon av et forsikringsbasert investeringsprodukt viktig at administrative sanksjoner og andre tiltak som er fastsatt av medlemsstatene, tilpasses bestemmelsene i forordning (EU) nr. 1286/2014.
- 62) For å sikre en ensartet anvendelse av sanksjoner i hele Unionen bør medlemsstatene sikre at vedkommende myndigheter ved fastsettelse av typen av administrative sanksjoner eller andre tiltak og størrelsen på administrative overtredelsesgebyrer tar hensyn til alle relevante omstendigheter.
- 63) For å sikre at vedkommende myndigheters beslutninger om overtredelser har en avskrekkende virkning på allmennheten, og for å informere markedsdeltakere om atferd som anses som skadelig for kunder, bør disse beslutningene offentliggjøres, forutsatt at fristen for å inngi klage er utløpt og ingen klage er inngitt, med mindre slik offentliggjøring ville skade finansmarkedenes stabilitet eller en pågående gransking. Dersom nasjonal rett fastsetter at sanksjonen eller det andre tiltaket som er gjenstand for en klage, skal offentliggjøres, bør slike opplysninger og resultatet av klagebehandlingen også offentliggjøres uten unødig opphold. Dersom offentliggjøring av en sanksjon eller et annet tiltak ville medføre uforholdsmessig stor skade for de berørte parter, bør vedkommende myndighet under alle omstendigheter kunne beslutte ikke å offentliggjøre en sanksjon eller et annet tiltak eller å offentliggjøre sanksjonen eller tiltaket i anonymisert form.
- 64) For å kunne avdekke mulige overtredelser bør vedkommende myndigheter ha den nødvendige granskingsmyndighet og innføre effektive ordninger for å muliggjøre rapportering av potensielle og faktiske overtredelser.
- 65) Dette direktiv bør vise til både administrative sanksjoner og andre tiltak, uavhengig av om de betegnes som en sanksjon eller et annet tiltak i henhold til nasjonal rett.
- 66) Dette direktiv bør ikke berøre bestemmelser i medlemsstatenes lovgivning om straffbare forhold.

- 67) For å nå målene fastsatt i dette direktiv bør myndigheten til å vedta rettsakter i samsvar med artikkel 290 i TEUV delegeres til Kommisjonen når det gjelder produkttilsyns- og produktstyringskrav for alle produkter og, i forbindelse med distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter, håndtering av interessekonflikter, vilkår for å betale eller motta tilskyndelser og vurdering av egnethet og hensiktsmessighet. Det er særlig viktig at Kommisjonen holder hensiktsmessige samråd under sitt forberedende arbeid, herunder på ekspertnivå. Kommisjonen bør ved forberedelse og utarbeiding av delegerede rettsakter sikre at relevante dokumenter oversendes Europaparlamentet og Rådet samtidig, til rett tid og på en egnet måte.
- 68) Tekniske standarder for finansielle tjenester bør sikre konsekvent harmonisering og tilstrekkelig forbrukervern i hele Unionen. EIOPA er et organ med høyt spesialisert sakkunnskap, og det bør derfor bare få i oppgave å utarbeide utkast til tekniske regulerings- og gjennomføringsstandarder som ikke innebærer politiske valg, med sikte på framlegging for Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen.
- 69) I samsvar med Europaparlamentets, Rådets og Kommisjonens felles overenskomst om delegerede rettsakter, uten at det berører ytterligere revisjon av den, bør Kommisjonen ta hensyn til innsigelsesfristen og Europaparlamentets og Rådets framgangsmåter med hensyn til datoen for oversending av den delegerede rettsakten. Videre bør det, i samsvar med den felles overenskomsten om delegerede rettsakter, uten at det berører ytterligere revisjon av den, og eventuelt forordning (EU) nr. 1094/2010, sikres reell gjennomsliktighet og hensiktsmessig kontakt med Europaparlamentet og Rådet før den delegerede rettsakten vedtas.
- 70) Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF⁽¹⁾ og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001⁽²⁾ bør få anvendelse på behandlingen av personopplysninger som foretas av EIOPA innenfor rammen av dette direktiv, under tilsyn av EUs datatilsyn.
- 71) Dette direktiv er forenlig med de grunnleggende rettighetene og de prinsippene som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter, slik de er nedfelt i traktatene.
- 72) Dette direktiv bør ikke være for belastende for små og mellomstore forsikrings- og gjenforsikringsdistributører. En av måtene å nå dette målet på, er korrekt anvendelse av forholdsmessighetsprinsippet. Dette prinsippet bør gjelde både for de kravene som stilles til forsikrings- og gjenforsikringsdistributørene, og for utøvelsen av tilsynsmyndigheten.
- 73) Dette direktiv bør gjennomgås fem år etter at det har trådt i kraft, for å ta hensyn til markedsutviklingen og utviklingen på andre områder innenfor unionsretten eller til medlemsstatenes erfaringer fra gjennomføringen av unionsretten, særlig for produkter som omfattes av europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF⁽³⁾.
- 74) Direktiv 2002/92/EF bør oppheves 24 måneder etter at dette direktiv trer i kraft. Kapittel IIIA i direktiv 2002/92/EF bør imidlertid utgå med virkning fra dette direktivs ikrafttredelsesdato.
- 75) Forpliktelsen til å innarbeide dette direktiv i nasjonal rett bør avgrenses til de bestemmelsene som utgjør en innholdsmessig endring av direktiv 2002/92/EF. Forpliktelsen til å innarbeide de bestemmelsene som er uendret, følger av nevnte direktiv.
- 76) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett av direktiv 2002/92/EF.
- 77) EUs datatilsyn er blitt rådspurt i samsvar med artikkel 28 nr. 2 i forordning (EF) nr. 45/2001 og avga en uttalelse 23. november 2012⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001 av 18. desember 2000 om personvern i forbindelse med behandling av personopplysninger i Fellesskapets institusjoner og organer og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 8 av 12.1.2001 s. 1).

⁽³⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/41/EF av 3. juni 2003 om virksomhet i og tilsyn med tjenestepensjonsforetak (EUT L 235 av 23.9.2003, s. 10).

⁽⁴⁾ EUT C 100 av 6.4.2013, s. 12.

- 78) Ettersom målene for dette direktiv ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av dets omfang bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
- 79) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidingstiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktiv anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

KAPITTEL I

VIRKEOMRÅDE OG DEFINISJONER

Artikkel 1

Virkeområde

1. Dette direktiv fastsetter regler for adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon i Unionen.
2. Dette direktiv får anvendelse på enhver fysisk eller juridisk person som er etablert i en medlemsstat eller ønsker å etablere seg der for å starte og utøve virksomhet innen distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter.
3. Dette direktiv får ikke anvendelse på forsikringsformidlere som utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon som tilleggsvirksomhet, dersom alle følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Forsikringen utfyller varen eller tjenesten som leveres av en leverandør, dersom en slik forsikring dekker
 - i) risikoen for feil på, tap av eller skade på varen eller manglende bruk av tjenesten som leveres av nevnte leverandør, eller
 - ii) skade på eller tap av bagasje og andre risikoer knyttet til en reise bestilt hos denne leverandøren.
 - b) Premiebeløpet som betales for forsikringsproduktet, overstiger ikke 600 euro beregnet pro rata på årsbasis.
 - c) Som unntak fra bokstav b) overstiger ikke premiebeløpet som betales per person, 200 euro når forsikringen utfyller en tjeneste som omhandlet i bokstav a), og denne tjenestens varighet er lik eller mindre enn tre måneder.
4. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsforetak eller forsikringsformidlere, når de utøver en distribusjonsvirksomhet gjennom en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og som er unntatt fra anvendelsen av dette direktiv i henhold til nr. 3, sørger for at
 - a) opplysninger om deres identitet og adresse og om framgangsmåtene nevnt i artikkel 14 gjøres tilgjengelige for kunden før avtalen inngås, slik at kundene og andre berørte parter kan inngi klager,
 - b) hensiktsmessige og forholdsmessige ordninger er innført for å overholde artikkel 17 og 24 og for å vurdere kundens krav og behov før et avtalesforslag legges fram,
 - c) kunden får informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter nevnt i artikkel 20 nr. 5 før avtalen inngås.
5. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter overvåker markedet, herunder markedet for forsikringsprodukter som markedsføres, distribueres eller selges som en tilleggsvirksomhet i eller fra deres medlemsstat. EIOPA kan legge til rette for og samordne slik overvåking.
6. Dette direktiv får ikke anvendelse på virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon som utøves i tilknytning til risikoer og forpliktelser utenfor Unionen.

Dette direktiv skal ikke berøre en medlemsstats lovgivning om virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon som utøves av forsikrings- og gjenforsikringsforetak eller -formidlere som er etablert i en tredjestat og utøver virksomhet på medlemsstatens territorium i henhold til prinsippet om adgang til å yte tjenester, forutsatt at likebehandling er sikret for alle personer som utøver eller har tillatelse til å utøve virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon på dette markedet.

Dette direktiv får ikke anvendelse på virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon som utøves i tredjestater.

Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen om alle vanskeligheter av allmenn art som deres forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører støter på når de etablerer seg eller utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon i en tredjestat.

Artikkel 2

Definisjoner

1. I dette direktiv menes med

- 1) «forsikringsdistribusjon» virksomhet som består i å gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av forsikringsavtaler, å inngå slike avtaler eller å medvirke ved administreringen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle, herunder levering av opplysninger om en eller flere forsikringsavtaler i samsvar med kriterier som kunder velger via et nettsted eller andre medier, og utarbeiding av en rangeringsliste over forsikringsprodukter, herunder pris- og produktsammenligninger eller prisrabatt på en forsikringsavtale når kunden har mulighet til direkte eller indirekte å inngå en forsikringsavtale via et nettsted eller andre medier,
- 2) «gjenforsikringsdistribusjon» virksomhet som består i å gi råd om, foreslå eller utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av gjenforsikringsavtaler, å inngå slike avtaler eller å medvirke ved administreringen og gjennomføringen av slike avtaler, særlig i forbindelse med et skadetilfelle, herunder når virksomheten utøves av et gjenforsikringsforetak uten en gjenforsikringsformidlers medvirkning,
- 3) «forsikringsformidler» enhver fysisk eller juridisk person som mot godtgjøring starter eller utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon, bortsett fra forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller deres ansatte og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet,
- 4) «forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet» enhver fysisk eller juridisk person, bortsett fra en kredittinstitusjon eller et verdipapirforetak som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 1 og 2 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013⁽¹⁾, som mot godtgjøring starter eller utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon som en tilleggsvirksomhet, forutsatt at alle følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Den berørte fysiske eller juridiske personen har ikke forsikringsdistribusjon som sin hovedvirksomhet.
 - b) Den fysiske eller juridiske personen distribuerer bare visse forsikringsprodukter som utfyller en vare eller tjeneste.
 - c) De berørte forsikringsproduktene omfatter ikke livsforsikring eller ansvarsforsikring, med mindre dekningen utfyller varen eller tjenesten som formidleren leverer som sin hovedvirksomhet,
- 5) «gjenforsikringsformidler» enhver fysisk eller juridisk person som mot godtgjøring starter eller utøver virksomhet innen gjenforsikringsdistribusjon, bortsett fra gjenforsikringsforetak eller deres ansatte,
- 6) «forsikringsforetak» et foretak som definert i artikkel 13 nr. 1 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF⁽²⁾,

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF av 25. november 2009 om adgang til å starte og utøve virksomhet innen forsikring og gjenforsikring (Solvens II) (EUT L 335 av 17.12.2009, s. 1).

- 7) «gjenforsikringsforetak» et gjenforsikringsforetak som definert i artikkel 13 nr. 4 i direktiv 2009/138/EF,
 - 8) «forsikringsdistributør» enhver forsikringsformidler, enhver forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, eller ethvert forsikringsforetak,
 - 9) «godtgjøring» alle provisjoner, honorarer, gebyrer eller andre betalinger, herunder økonomiske fordeler av enhver art eller andre økonomiske eller ikke-økonomiske fordeler eller insentiver som tilbys eller gis i forbindelse med virksomhet innen forsikringsdistribusjon,
 - 10) «hjemstat»
 - a) dersom formidleren er en fysisk person, medlemsstaten der formidleren har sitt bosted,
 - b) dersom formidleren er en juridisk person, medlemsstaten der formidleren har sitt forretningskontor eller, dersom den i henhold til nasjonal rett ikke har noe forretningskontor, medlemsstaten der den har sitt hovedkontor,
 - 11) «vertsstat» en annen medlemsstat enn hjemstaten, der en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler har en permanent tilstedeværelse eller et etablert forretningssted eller yter tjenester,
 - 12) «filial» en formidlers kontor eller filial som ligger på territoriet til en annen medlemsstat enn hjemstaten,
 - 13) «nære forbindelser» nære forbindelser som definert i artikkel 13 nr. 17 i direktiv 2009/138/EF,
 - 14) «hovedforretningssted» det stedet der hovedvirksomheten styres fra,
 - 15) «rådgivning» en personlig anbefaling til en kunde, enten på dennes anmodning eller på forsikringsdistributørens initiativ, med hensyn til en eller flere forsikringsavtaler,
 - 16) «store risikoer» store risikoer som definert i artikkel 13 nr. 27 i direktiv 2009/138/EF,
 - 17) «forsikringsbasert investeringsprodukt» et forsikringsprodukt som har en forfalls- eller gjenkjøpsverdi, og der denne forfalls- eller gjenkjøpsverdien helt eller delvis er direkte eller indirekte eksponert mot markedssvingninger, og som ikke omfatter
 - a) skadeforsikringsprodukter som oppført i vedlegg I til direktiv 2009/138/EF (skadeforsikringsklasser),
 - b) livsforsikringsavtaler der ytelsene i henhold til avtalen bare utbetales ved dødsfall eller ved uførhet som følge av skade, sykdom eller funksjonshemning,
 - c) pensjonsprodukter som i henhold til nasjonal rett er anerkjent å ha som hovedformål å gi investoren en pensjonsinntekt, og som gir investoren rett til visse ytelser,
 - d) offisielt anerkjente tjenstepensjonsordninger som omfattes av virkeområdet for direktiv 2003/41/EF eller direktiv 2009/138/EF,
 - e) individuelle pensjonsprodukter der det i henhold til nasjonal rett kreves et økonomisk bidrag fra arbeidsgiveren, og der arbeidsgiveren eller arbeidstakeren ikke kan velge pensjonsprodukt eller tilbyder av pensjonsproduktet,
 - 18) «varig medium» enhver innretning som
 - a) gjør en kunde i stand til å lagre opplysninger som er rettet personlig til denne kunden, på en slik måte at denne i framtiden kan få tilgang til opplysningene i en periode som er tilstrekkelig for opplysningenes formål, og
 - b) gjør det mulig å gjenskape de lagrede opplysningene i uendret form.
2. Ved anvendelsen av nr. 1 punkt 1 og 2 skal følgende ikke anses å utgjøre forsikringsdistribusjon eller gjenforsikringsdistribusjon:
- a) Leilighetsvis formidling av opplysninger i forbindelse med annen yrkesvirksomhet, forutsatt at
 - i) leverandøren ikke treffer ytterligere tiltak for å bistå med å inngå eller gjennomføre en forsikringsavtale,
 - ii) formålet med denne virksomheten ikke er å bistå kunden med å inngå eller gjennomføre en gjenforsikringsavtale.

- b) Yrkesmessig behandling av et forsikringsforetaks eller gjenforsikringsforetaks skadetilfeller eller taksering og oppgjør av skadetilfeller.
- c) Virksomhet som bare består i å levere data og opplysninger om potensielle forsikringstakere til forsikringsformidlere, gjenforsikringsformidlere, forsikringsforetak eller gjenforsikringsforetak, forutsatt at leverandøren ikke treffer ytterligere tiltak for å bistå med å inngå en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale.
- d) Virksomhet som bare består i å levere opplysninger om forsikrings- eller gjenforsikringsprodukter, en forsikringsformidler, en gjenforsikringsformidler, et forsikringsforetak eller et gjenforsikringsforetak til potensielle forsikringstakere, forutsatt at leverandøren ikke treffer ytterligere tiltak for å bistå med å inngå en forsikrings- eller gjenforsikringsavtale.

KAPITTEL II

REGISTRERINGSKRAV

Artikkel 3

Registrering

1. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal registreres hos en vedkommende myndighet i hjemstaten.

Forsikrings- og gjenforsikringsforetak og deres ansatte skal ikke være forpliktet til å registrere seg i henhold til dette direktiv.

Uten at det berører første ledd, kan medlemsstatene fastsette at forsikrings- og gjenforsikringsforetak og forsikringsformidlere og andre organer kan samarbeide med vedkommende myndigheter ved registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og ved anvendelse av kravene i artikkel 10.

Særlig kan forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, registreres av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak, en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en sammenslutning av forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere, under tilsyn av en vedkommende myndighet.

En forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, kan handle på et forsikrings- eller gjenforsikringsforetaks ansvar eller på en annen formidlers ansvar. I slike tilfeller kan medlemsstatene fastsette at forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket eller den andre formidleren skal ha ansvar for å sikre at forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, oppfyller vilkårene for registrering, herunder vilkårene i nr. 6 første ledd bokstav c).

Medlemsstatene kan også fastsette at forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket eller den andre formidleren som påtar seg ansvaret for forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal registrere denne formidleren.

Medlemsstatene kan unnlate å anvende kravet nevnt i første ledd på alle fysiske personer som arbeider hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon.

Medlemsstatene skal sikre at registrene angir navnene på de fysiske personene i forsikrings- eller gjenforsikringsdistributørens ledelse som har ansvar for forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonen.

Registrene skal videre angi i hvilke medlemsstater formidleren utøver virksomhet i henhold til reglene for etableringsadgangen eller for adgangen til å yte tjenester.

2. Medlemsstatene kan opprette mer enn ett register for forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, forutsatt at de fastsetter kriterier for registrering av formidlere.

Medlemsstatene skal opprette et nettbasert registreringssystem. Dette systemet skal være lett tilgjengelig og gjøre det mulig å fylle ut registreringsskjemaet direkte på internett.

3. Dersom det finnes mer enn ett register i en medlemsstat, skal denne medlemsstaten opprette et felles informasjonssted som gir rask og enkel tilgang til opplysninger fra disse registrene, og som samles elektronisk og holdes oppdatert. Informasjonsstedet skal også gi opplysninger om vedkommende myndigheter i hjemstaten.

4. EIOPA skal opprette, offentliggjøre på sitt nettsted og ajourføre et felles elektronisk register med opplysninger om forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som har meddelt at de har til hensikt å utøve virksomhet over landegrensene i samsvar med kapittel III. Medlemsstatene skal umiddelbart oversende relevante opplysninger til EIOPA for å gi den mulighet til å gjøre dette. Registeret skal inneholde lenker til og være tilgjengelig fra nettstedene til hver av medlemsstatenes vedkommende myndigheter.

EIOPA skal ha rett til tilgang til opplysningene som er lagret i registeret nevnt i første ledd. EIOPA og vedkommende myndigheter skal ha rett til å endre slike opplysninger. Registrerte personer med personopplysninger som er lagret i registeret og utveksles, skal ha rett til tilgang til slike lagrede opplysninger og rett til å bli behørig underrettet.

EIOPA skal opprette et nettsted med hyperlenker til hvert felles informasjonssted eller eventuelt register som er opprettet av medlemsstatene i samsvar med nr. 3.

Hjemstatene skal sikre at registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, forutsetter at de relevante kravene i artikkel 10 er oppfylt.

Vedkommende myndighet skal regelmessig kontrollere at vilkårene for registreringen fortsatt er oppfylt.

Hjemstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som ikke lenger oppfyller kravene i artikkel 10, fjernes fra registeret. Hjemstaten skal underrette vertsstaten om en slik fjerning fra registeret.

5. Medlemsstatene skal sikre at søknader fra formidlere om oppføring i registeret behandles innen tre måneder fra inngivelsen av en fullstendig søknad, og at søkeren umiddelbart underrettes om beslutningen.

6. Medlemsstatene skal sikre at følgende opplysninger kreves som et vilkår for registrering av forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet:

- a) Identiteten til aksjeeiere eller deltakere, enten de er fysiske eller juridiske personer, som har en eierandel i formidleren som overstiger 10 %, og størrelsen på disse eierandelene.
- b) Identiteten til personer som har nære forbindelser til formidleren.
- c) Opplysninger om at disse eierandelene eller nære forbindelsene ikke hindrer vedkommende myndighet i å føre effektivt tilsyn.

Medlemsstatene skal sikre at formidlere uten unødig opphold underretter vedkommende myndigheter om eventuelle endringer i opplysningene som er gitt i henhold til dette nummer.

7. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter nekter registrering dersom en tredjestats lover og forskrifter som gjelder én eller flere fysiske eller juridiske personer som formidleren har nære forbindelser til, eller problemer knyttet til håndhevingen av disse lovene og forskriftene, hindrer dem i å føre effektivt tilsyn.

KAPITTEL III

ADGANG TIL Å YTE TJENESTER OG ETABLERINGSADGANG

Artikkel 4

Utøvelse av adgangen til å yte tjenester

1. En forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som for første gang har til hensikt å utøve virksomhet på en annen medlemsstats territorium i henhold til adgangen til å yte tjenester, skal oversende følgende opplysninger til vedkommende myndighet i hjemstaten:

- a) Formidlerens navn, adresse og eventuelt registreringsnummer.

- b) I hvilke medlemsstater formidleren har til hensikt å utøve virksomhet.
- c) Formidlerkategori og eventuelt navnet på forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som representeres.
- d) De relevante forsikringsklassene, dersom det er relevant.

2. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal innen én måned etter å ha mottatt opplysningene nevnt i nr. 1, videresende disse opplysningene til vedkommende myndighet i vertsstaten, som omgående skal bekrefte at opplysningene er mottatt. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal skriftlig underrette forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, om at opplysningene er mottatt av vedkommende myndighet i vertsstaten, og at formidleren kan starte sin virksomhet i vertsstaten. Dersom det er relevant, skal vedkommende myndighet i hjemstaten samtidig underrette formidleren om at opplysninger om lovbestemmelsene nevnt i artikkel 11 nr. 1 som får anvendelse i vertsstaten, er tilgjengelige ved hjelp av midlene nevnt i artikkel 11 nr. 3 og 4, og at formidleren må følge disse bestemmelsene for å kunne starte sin virksomhet i vertsstaten.

3. Ved en eventuell endring i opplysningene som er oversendt i samsvar med nr. 1, skal forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om endringen minst én måned før endringen foretas. Vedkommende myndighet i vertsstaten skal også underrettes om denne endringen av vedkommende myndighet i hjemstaten så snart som mulig og senest én måned etter datoen da vedkommende myndighet i hjemstaten mottok opplysningene.

Artikkel 5

Manglende oppfyllelse av forpliktelser ved utøvelse av adgangen til å yte tjenester

1. Dersom vedkommende myndighet i vertsstaten har grunn til å mene at en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som opptrer på dens territorium i henhold til adgangen til å yte tjenester, ikke oppfyller en forpliktelse som er fastsatt i dette direktiv, skal den underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om dette.

Etter å ha vurdert opplysningene den mottar i henhold til første ledd, skal vedkommende myndighet i hjemstaten, dersom det er relevant, og i så fall så snart som mulig, treffe hensiktsmessige tiltak for å bøte på situasjonen. Den skal underrette vedkommende myndighet i vertsstaten dersom slike tiltak treffes.

Dersom forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, til tross for tiltakene som er truffet av hjemstaten, eller fordi tiltakene viser seg å være utilstrekkelige eller mangler helt, fortsetter å opptre på en måte som tydelig skader interessene til vertsstatens forbrukere i stort omfang eller forsikrings- og gjenforsikringsmarkedenes ordnede virkemåte, kan vedkommende myndighet i vertsstaten, etter å ha underrettet vedkommende myndighet i hjemstaten, treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre nye uregelmessigheter, herunder, i den utstrekning det er strengt nødvendig, hindre at denne formidleren fortsetter å utøve ny virksomhet på vertsstatens territorium.

Videre kan vedkommende myndighet i hjemstaten eller vertsstaten henvise saken til EIOPA og anmode om bistand i samsvar med artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1094/2010. I så fall kan EIOPA handle i samsvar med den myndighet den er gitt i henhold til nevnte artikkel.

2. Nr. 1 skal ikke berøre vertsstatens rett til å treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre eller straffe uregelmessigheter på sitt territorium i en situasjon der det er nødvendig å treffe umiddelbare tiltak for å beskytte forbrukernes rettigheter. Denne retten skal omfatte muligheten til å hindre forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i å utøve ny virksomhet på vertsstatens territorium.

3. Ethvert tiltak som treffes av vedkommende myndigheter i vertsstaten i henhold til denne artikkel, skal uten unødig opphold meddeles den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i et velbegrunnet dokument og meldes til vedkommende myndighet i hjemstaten, til EIOPA og til Kommisjonen.

*Artikkel 6***Utøvelse av etableringsadgangen**

1. Medlemsstatene skal sikre at enhver forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som har til hensikt å benytte seg av etableringsadgangen ved å opprette en filial eller etablere permanent tilstedeværelse på en annen medlemsstats territorium, underretter vedkommende myndighet i hjemstaten om dette og gir den vedkommende myndigheten følgende opplysninger:

- a) Formidlerens navn, adresse og eventuelt registreringsnummer.
- b) På hvilken medlemsstats territorium formidleren har til hensikt å opprette en filial eller etablere permanent tilstedeværelse.
- c) Formidlerkategori og eventuelt navnet på forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som representeres.
- d) De relevante forsikringsklassene, dersom det er relevant.
- e) Adressen i vertsstaten der dokumenter kan innhentes.
- f) Navnet på personen som er ansvarlig for ledelsen av filialen eller den permanente tilstedeværelsen.

En formidlers permanente tilstedeværelse som kan likestilles med en filial på en annen medlemsstats territorium, skal behandles på samme måte som en filial, med mindre formidleren lovlig oppretter slik permanent tilstedeværelse i en annen juridisk form.

2. Med mindre vedkommende myndighet i hjemstaten har grunn til å betvile at organisasjonsstrukturen eller den finansielle stillingen til forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, er god nok i betraktning av den distribusjonsvirksomheten som er planlagt, skal den innen én måned etter at den har mottatt opplysningene nevnt i nr. 1, oversende disse til vedkommende myndighet i vertsstaten, som omgående skal bekrefte at opplysningene er mottatt. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal skriftlig underrette forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, om at opplysningene er mottatt av vedkommende myndighet i vertsstaten.

Innen én måned etter at den mottok opplysningene nevnt i første ledd i dette nummer, skal vedkommende myndighet i vertsstaten ved hjelp av midlene nevnt i artikkel 11 nr. 3 og 4 underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om lovbestemmelsene nevnt i artikkel 11 nr. 1 som får anvendelse på dens territorium. Vedkommende myndighet i hjemstaten skal videresende disse opplysningene til formidleren og gi beskjed om at den kan starte sin virksomhet i vertsstaten, forutsatt at den følger disse lovbestemmelsene.

Dersom det ikke er mottatt noen meddelelse innen fristen fastsatt i annet ledd, kan forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, opprette filialen og starte sin virksomhet.

3. Dersom vedkommende myndighet i hjemstaten nekter å oversende opplysningene nevnt i nr. 1 til vedkommende myndighet i vertsstaten, skal den innen én måned etter at den har mottatt alle opplysningene nevnt i nr. 1, begrunne avslaget overfor forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet.

Et avslag som omhandlet i første ledd eller manglende oversending av opplysningene nevnt i nr. 1 fra vedkommende myndighet i hjemstaten skal kunne prøves for retten i hjemstaten.

4. Ved en eventuell endring i opplysningene som er oversendt i samsvar med nr. 1, skal en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om endringen minst én måned før endringen foretas. Vedkommende myndighet i vertsstaten skal også underrettes om denne endringen av vedkommende myndighet i hjemstaten så snart som mulig og senest én måned etter datoen da vedkommende myndighet i hjemstaten mottok opplysningene.

*Artikkel 7***Fordeling av myndighet mellom hjemstater og vertsstater**

1. Dersom en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, har sitt hovedforretningssted i en annen medlemsstat enn hjemstaten, kan vedkommende myndighet i den andre medlemsstaten avtale med hjemstatens vedkommende myndighet at den skal fungere som om den var hjemstatens

vedkommende myndighet med hensyn til bestemmelsene i kapittel IV, V, VI og VII. Dersom en slik avtale inngås, skal hjemstatens vedkommende myndighet omgående underrette forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, og EIOPA.

2. Vedkommende myndighet i vertsstaten skal ha ansvar for å sikre at tjenestene som ytes av det etablerte forretningsstedet på dens territorium, oppfyller forpliktelsene fastsatt i kapittel V og VI og bestemmelsene vedtatt i henhold til disse kapitlene.

Vedkommende myndighet i vertsstaten skal ha rett til å undersøke det etablerte forretningsstedets ordninger og kreve de endringene som er nødvendige for at vedkommende myndighet skal kunne håndheve forpliktelsene fastsatt i kapittel V og VI og bestemmelsene vedtatt i henhold til disse kapitlene, med hensyn til de tjenestene eller den virksomheten som det etablerte forretningsstedet tilbyr på dens territorium.

Artikkel 8

Manglende oppfyllelse av forpliktelser ved utøvelse av etableringsadgangen

1. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat fastslår at en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, ikke overholder de lovene og forskriftene som er vedtatt i denne medlemsstaten i henhold til bestemmelsene i kapittel V og VI, kan denne myndigheten treffe hensiktsmessige tiltak.

2. Dersom vedkommende myndighet i en vertsstat har grunn til å mene at en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som opptrer på dens territorium gjennom et etablert forretningssted, ikke oppfyller en forpliktelse som er fastsatt i dette direktiv, og denne vedkommende myndigheten ikke har ansvar i samsvar med artikkel 7 nr. 2, skal den underrette vedkommende myndighet i hjemstaten om dette. Etter å ha vurdert opplysningene den mottar, skal vedkommende myndighet i hjemstaten, dersom det er relevant, og i så fall så snart som mulig, treffe hensiktsmessige tiltak for å bøte på situasjonen. Den skal underrette vedkommende myndighet i vertsstaten dersom slike tiltak treffes.

3. Dersom forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, til tross for tiltakene som er truffet av hjemstaten, eller fordi tiltakene viser seg å være utilstrekkelige eller mangler helt, fortsetter å opptre på en måte som tydelig skader interessene til vertsstatens forbrukere i stort omfang eller forsikrings- og gjenforsikringsmarkedenes ordnede virkemåte, kan vedkommende myndighet i vertsstaten, etter å ha underrettet vedkommende myndighet i hjemstaten, treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre nye uregelmessigheter, herunder, i den utstrekning det er strengt nødvendig, hindre at denne formidleren fortsetter å utøve ny virksomhet på vertsstatens territorium.

Videre kan vedkommende myndighet i hjemstaten eller vertsstaten henvise saken til EIOPA og anmode om bistand i samsvar med artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1094/2010. I så fall kan EIOPA handle i samsvar med den myndighet den er gitt i henhold til nevnte artikkel.

4. Nr. 2 og 3 skal ikke berøre vertsstatens rett til å treffe hensiktsmessige og ikke-diskriminerende tiltak for å hindre eller straffe uregelmessigheter på sitt territorium i situasjoner der det er strengt nødvendig å treffe umiddelbare tiltak for å beskytte rettighetene til forbrukerne i vertsstaten, når tilsvarende tiltak er utilstrekkelige eller mangler helt i hjemstaten. I slike situasjoner skal vertsstaten ha mulighet til å hindre den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i å utøve ny virksomhet på dens territorium.

5. Ethvert tiltak som treffes av vedkommende myndigheter i vertsstaten i henhold til denne artikkel, skal uten unødig opphold meddeles den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i et velbegrunnet dokument og meldes til vedkommende myndighet i hjemstaten, til EIOPA og til Kommisjonen.

Artikkel 9

Myndighet i forbindelse med nasjonale bestemmelser vedtatt av hensyn til allmennhetens interesser

1. Dette direktiv skal ikke berøre vertsstatenes rett til å treffe hensiktsmessige og ikke-diskriminerende tiltak for å straffe uregelmessigheter på deres territorium som er i strid med lovbestemmelsene nevnt i artikkel 11 nr. 1, i den grad dette er strengt nødvendig. I slike situasjoner skal vertsstatene ha mulighet til å hindre den berørte forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, i å utøve ny virksomhet på deres territorium.

2. Videre bør dette direktiv ikke berøre den rett vertsstatens vedkommende myndighet har til å treffe hensiktsmessige tiltak for å hindre en forsikringsdistributør etablert i en annen medlemsstat i å utøve virksomhet på vertsstatens territorium i henhold til adgangen til å yte tjenester eller eventuelt etableringsadgangen, når den relevante virksomheten helt eller hovedsakelig er rettet mot vertsstatens territorium utelukkende med henblikk på å unngå de lovbestemmelsene som ville fått anvendelse dersom denne forsikringsdistributøren hadde hatt sitt bosted eller forretningskontor i vedkommende vertsstat, og også når denne virksomheten utgjør en alvorlig trussel mot forsikrings- og gjenforsikringsmarkedenes ordnende virkemåte i vertsstaten med hensyn til forbrukervern. I slike tilfeller kan vedkommende myndighet i vertsstaten, etter å ha underrettet vedkommende myndighet i hjemstaten, treffe alle nødvendige tiltak overfor denne forsikringsdistributøren for å beskytte forbrukernes rettigheter i vertsstaten. De berørte vedkommende myndigheter kan henvise saken til EIOPA og anmode om bistand i samsvar med artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1094/2010, og i slike tilfeller kan EIOPA handle i samsvar med den myndighet den er gitt i henhold til nevnte artikkel i tilfelle av uenighet mellom vertsstatens og hjemstatens vedkommende myndigheter.

KAPITTEL IV

ORGANISATORISKE KRAV

Artikkel 10

Faglige og organisatoriske krav

1. Hjemstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsdistributører og ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, har den kunnskap og kompetanse som er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver og plikter på en tilfredsstillende måte.
2. Hjemstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak og hos forsikrings- og gjenforsikringsformidlere oppfyller kravene til løpende faglig opplæring og utvikling, slik at de kan opprettholde et tilstrekkelig ytelsesnivå som står i forhold til deres rolle og det relevante markedet.

For dette formål skal hjemstatene ha innført og offentliggjort ordninger for effektiv kontroll og vurdering av kunnskapen og kompetansen til forsikrings- og gjenforsikringsformidlere og ansatte i forsikrings- og gjenforsikringsforetak og hos forsikrings- og gjenforsikringsformidlere basert på minst 15 timers faglig opplæring eller utvikling per år, idet det tas hensyn til de solgte produktenes art, typen distributør, de respektive rollene og den virksomheten som forsikrings- eller gjenforsikringsdistributøren utøver.

Hjemstatene kan kreve at en vellykket oppfyllelse av kravene til opplæring og utvikling dokumenteres med et sertifikat.

Medlemsstatene skal tilpasse de fastsatte kunnskaps- og kompetansekravene til forsikrings- eller gjenforsikringsdistributørens bestemte virksomhet og produktene som distribueres, særlig når det gjelder forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet. Medlemsstatene kan i tilfellene nevnt i artikkel 3 nr. 1 tredje ledd, og med hensyn til de ansatte i forsikrings- eller gjenforsikringsforetak som deltar i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, kreve at forsikrings- eller gjenforsikringsforetaket eller -formidleren skal kontrollere at formidlernes kunnskap og kompetanse er i samsvar med kravene angitt i nr. 1, og om nødvendig gi slike formidlere mulighet til opplæring eller faglig utvikling som tilfredsstiller kravene som gjelder produktene som selges av formidlerne.

Medlemsstatene kan unnlate å anvende kravene nevnt i nr. 1 og i første ledd i dette nummer på alle fysiske personer som arbeider i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, men medlemsstatene skal sikre at de relevante personene i ledelsesstrukturen i slike foretak som er ansvarlige for distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter, og alle andre personer som deltar direkte i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, godtgjør at de har den kunnskapen og kompetansen de trenger for å kunne utføre sine oppgaver.

Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere skal godtgjøre at de oppfyller de relevante kravene til faglig kunnskap og kompetanse som er fastsatt i vedlegg I.

3. Fysiske personer som arbeider i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler, og som utøver virksomhet innen forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon, skal ha godandel. Som et minstekrav skal de ikke stå oppført i strafferegisteret eller i noe annet tilsvarende nasjonalt register i forbindelse med alvorlige straffbare forhold knyttet til vinningslovbrudd eller andre lovbrudd knyttet til finansiell virksomhet, og de skal ikke tidligere ha blitt slått konkurs, med mindre de har fått oppreisning i samsvar med nasjonal rett.

Medlemsstatene kan i samsvar med artikkel 3 nr. 1 tredje ledd tillate at forsikrings- eller gjenforsikringsdistributøren kontrollerer at dens ansatte og eventuelt dens forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere har godandel.

Medlemsstatene kan unnlate å anvende kravet nevnt i første ledd i dette nummer på alle fysiske personer som arbeider i et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller hos en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler, forutsatt at disse fysiske personene ikke deltar direkte i forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon. Medlemsstatene skal sikre at personer i ledelsesstrukturen med ansvar for, og personale som deltar direkte i, forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjon oppfyller dette kravet.

Når det gjelder forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, skal medlemsstatene sikre at personer som har ansvar for forsikringsdistribusjon som tilleggsvirksomhet, oppfyller kravet i første ledd.

4. Forsikrings- og gjenforsikringsformidlere skal ha en yrkesansvarsforsikring som dekker hele Unionens territorium, eller en annen tilsvarende garanti mot erstatningsansvar ved yrkesmessig uaktsomhet som dekker minst 1 250 000 euro per skadetilfelle og totalt 1 850 000 per år for alle skadetilfeller, med mindre en slik forsikring eller tilsvarende garanti allerede er stilt av et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller et annet foretak som forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren opptrer på vegne av eller har fullmakt til å opptre på vegne av, eller med mindre et slikt foretak har påtatt seg det fulle ansvaret for formidlerens handlinger.

5. Medlemsstatene skal kreve at forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, har en yrkesansvarsforsikring eller en tilsvarende garanti på et nivå som er fastsatt av medlemsstatene, idet det tas hensyn til arten av de solgte produktene og virksomheten som utøves.

6. Medlemsstatene skal treffe alle nødvendige tiltak for å verne kunder mot manglende evne hos forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, til å overføre premien til forsikringsforetaket eller overføre erstatningsbeløpet eller en tilbakebetaling av premien til den forsikrede.

Slike tiltak skal ha en eller flere av følgende former:

- a) Lov- eller avtalebestemmelser om at pengebeløp betalt av kunden til formidleren skal betraktes som betalt til foretaket, mens pengebeløp betalt av foretaket til formidleren ikke skal betraktes som betalt til kunden før kunden faktisk mottar beløpet.
- b) Et krav om at formidlere skal ha en økonomisk evne som til enhver tid tilsvarer 4 % av de samlede årlige mottatte premiene, med et minstebeløp på 18 750 euro.
- c) Et krav om at kundenes pengebeløp skal overføres via strengt atskilte kundekontoer, og at disse kontoene ikke skal brukes til å tilbakebetale andre kreditorer i tilfelle av konkurs.
- d) Et krav om at det opprettes et garantifond.

7. EIOPA skal regelmessig revidere beløpene nevnt i nr. 4 og 6 for å ta hensyn til endringer i den europeiske konsumprisindeksen som offentliggjøres av Eurostat. Den første revisjonen skal finne sted innen 31. desember 2017, og deretter skal revisjon foretas hvert femte år.

EIOPA skal utarbeide utkast til tekniske reguleringsstandarder som justerer grunnbeløpet i euro nevnt i nr. 4 og 6 med den prosentvise endringen i konsumprisindeksen nevnt i første ledd i dette nummer som har funnet sted i tidsrommet mellom 1. januar 2013 og 31. desember 2017, eller mellom datoen for siste revisjon og den nye revisjonen, avrundet oppover til nærmeste 10 euro.

EIOPA skal framlegge disse utkastene til tekniske reguleringsstandarder for Kommisjonen innen 30. juni 2018, og deretter skal utkast til tekniske reguleringsstandarder framlegges hvert femte år.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske reguleringsstandardene nevnt i annet og tredje ledd i dette nummer i samsvar med artikkel 10–14 i forordning (EU) nr. 1094/2010.

8. For å sikre oppfyllelse av kravene i nr. 1, 2 og 3 skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak godkjenne, gjennomføre og regelmessig gjennomgå sine interne retningslinjer og hensiktsmessige interne framgangsmåter.

Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal identifisere en funksjon som skal sikre korrekt gjennomføring av de godkjente retningslinjene og framgangsmåtene.

Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal opprette, vedlikeholde og ajourføre registre over all relevant dokumentasjon med hensyn til anvendelsen av nr. 1, 2 og 3. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal på anmodning opplyse hjemstatens vedkommende myndighet om navnet på personen som er ansvarlig for denne funksjonen.

Artikkel 11

Offentliggjøring av regler knyttet til allmennhetens interesser

1. Medlemsstatene skal sikre at deres vedkommende myndigheter på hensiktsmessig måte offentliggjør de relevante nasjonale lovbestemmelsene som beskytter allmennhetens interesser, herunder opplysninger om hvorvidt og hvordan medlemsstaten har valgt å anvende de strengere bestemmelsene angitt i artikkel 29 nr. 3, som får anvendelse på utøvelse av virksomhet innen forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjon på deres territorier.

2. En medlemsstat som ønsker å anvende og allerede anvender bestemmelser om forsikringsdistribusjon i tillegg til dem som er fastsatt i dette direktiv, skal sikre at den administrative byrden som følger av disse bestemmelsene, står i forhold til forbrukervernet. Medlemsstaten skal kontinuerlig overvåke disse bestemmelsene for å sikre at de hele tiden er i samsvar med dette nummer.

3. EIOPA skal på sitt nettsted legge ut hyperlenker til vedkommende myndigheters nettsteder der opplysninger om regler knyttet til allmennhetens interesser offentliggjøres. Slike opplysninger skal regelmessig ajourføres av vedkommende nasjonale myndigheter, og EIOPA skal gjøre opplysningene tilgjengelige på sitt nettsted, der alle de nasjonale reglene knyttet til allmennhetens interesser er fordelt etter relevant rettsområde.

4. Medlemsstatene skal opprette et felles kontaktpunkt med ansvar for å formidle opplysninger om regler knyttet til allmennhetens interesser i de respektive medlemsstatene. Kontaktpunktet bør være en egnet vedkommende myndighet.

5. EIOPA skal før 23. februar 2019 undersøke og i en rapport underrette Kommisjonen om reglene knyttet til allmennhetens interesser som er offentliggjort av medlemsstatene i samsvar med denne artikkel, med hensyn til en korrekt anvendelse av dette direktiv og et velfungerende indre marked.

Artikkel 12

Vedkommende myndigheter

1. Medlemsstatene skal utpeke de vedkommende myndigheter som gis myndighet til å sikre gjennomføringen av dette direktiv. De skal underrette Kommisjonen om dette og eventuelt angi hvordan oppgavene er fordelt.

2. Myndighetene nevnt i nr. 1 i denne artikkel skal være enten offentlige myndigheter eller offentlige organer som er anerkjent i nasjonal rett eller anerkjent av en offentlig myndighet som gjennom nasjonal rett uttrykkelig er gitt myndighet til dette. De skal ikke være forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller sammenslutninger med medlemmer som direkte eller indirekte omfatter forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller forsikrings- eller gjenforsikringsformidlere, uten at dette berører muligheten for samarbeid mellom vedkommende myndigheter og andre organer dersom den muligheten er uttrykkelig omhandlet i artikkel 3 nr. 1.

3. Vedkommende myndigheter skal ha alle nødvendige fullmakter til å utføre sine oppgaver i henhold til dette direktiv. Dersom det på en medlemsstats territorium er mer enn én vedkommende myndighet, skal medlemsstaten påse at disse myndighetene samarbeider tett, slik at de kan utføre sine respektive oppgaver på en effektiv måte.

Artikkel 13

Samarbeid og utveksling av opplysninger mellom medlemsstatenes vedkommende myndigheter

1. Vedkommende myndigheter i de ulike medlemsstatene skal samarbeide med hverandre og utveksle alle relevante opplysninger om forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører for å sikre korrekt anvendelse av dette direktiv.

2. Vedkommende myndigheter skal særlig, både under registreringsprosessen og løpende, utveksle relevante opplysninger om god vandel, faglig kunnskap og kompetanse hos forsikrings- og gjenforsikringsdistributører.

3. Vedkommende myndigheter skal også utveksle opplysninger om forsikrings- og gjenforsikringsdistributører som har vært gjenstand for en sanksjon eller et annet tiltak nevnt i kapittel VII, dersom slike opplysninger sannsynligvis fører til at disse distributørene fjernes fra registeret.
4. Alle personer som er forpliktet til å motta eller gi opplysninger i forbindelse med dette direktiv, skal være underlagt taushetsplikt på den måten som er fastsatt i artikkel 64 i direktiv 2009/138/EF.

Artikkel 14

Klager

Medlemsstatene skal sikre at det etableres framgangsmåter som gir kunder og andre berørte parter, særlig forbrukersammenlutninger, mulighet til å inngi klage på forsikrings- og gjenforsikringsdistributører. I alle tilfeller skal klagere motta svar.

Artikkel 15

Utenrettslig tvisteløsning

1. Medlemsstatene skal sikre at det i henhold til relevant nasjonal rett og EUs regelverk etableres egnede og effektive, upartiske og uavhengige framgangsmåter for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning for å løse tvister mellom kunder og forsikringsdistributører om rettigheter og forpliktelser som følger av dette direktiv, med bruk av eksisterende organer der det er hensiktsmessig. Medlemsstatene skal sikre at slike framgangsmåter får anvendelse på, og at det berørte organets kompetanse faktisk omfatter, forsikringsdistributører som framgangsmåtene innledes mot.
2. Medlemsstatene skal sikre at organene nevnt i nr. 1 samarbeider for å løse tverrnasjonale tvister om rettigheter og plikter som følger av dette direktiv.

Artikkel 16

Begrensning av bruken av formidlere

Medlemsstatene skal sikre at forsikrings- og gjenforsikringsforetak og -formidlere, når de bruker tjenestene til forsikrings- eller gjenforsikringsformidleren eller forsikringsformidleren som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, bare bruker forsikrings- og gjenforsikringsdistribusjonstjenester fra registrerte forsikrings- og gjenforsikringsformidlere eller forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, herunder slike som er nevnt i artikkel 1 nr. 3.

KAPITTEL V

OPPLYSNINGSKRAV OG REGLER FOR GOD FORRETNINGSSKIKK

Artikkel 17

Allment prinsipp

1. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsdistributører, ved utøvelse av virksomhet innen forsikringsdistribusjon, alltid opptrer ærlig, rettferdig og profesjonelt i kundenes interesse.
2. Uten at det berører europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/29/EF⁽¹⁾, skal medlemsstatene sikre at alle opplysninger knyttet til gjenstanden for dette direktiv, herunder reklamemateriell, som forsikringsdistributøren formidler til kunder eller potensielle kunder, skal være rettvise, klare og ikke villedende. Reklamemateriell skal alltid klart framstå som dette.
3. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsdistributørene ikke godtgjøres eller ikke godtgjør eller vurderer de ansattes resultater på en måte som er i strid med deres plikt til å opptre i kundenes interesse. En forsikringsdistributør skal særlig ikke innføre ordninger for godtgjøring, salgsmål eller annet som oppmuntrer denne eller dennes personale til å anbefale en kunde et bestemt forsikringsprodukt, når forsikringsdistributøren kan tilby et annet forsikringsprodukt som er bedre egnet til å dekke kundens behov.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/29/EF av 11. mai 2005 om foretaks urimelige handelspraksis overfor forbrukere på det indre marked og om endring av rådsdirektiv 84/450/EØF, europaparlaments- og rådsdirektiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) (EUT L 149 av 11.6.2005, s. 22).

*Artikkel 18***Generelle opplysninger framlagt av forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket**

Medlemsstatene skal sikre at

- a) en forsikringsformidler i god tid før en forsikringsavtale inngås, gir kundene opplysninger om
 - i) sin identitet og adresse samt at den er en forsikringsformidler,
 - ii) hvorvidt den gir råd om forsikringsproduktene som selges,
 - iii) framgangsmåtene nevnt i artikkel 14 som gir kunder eller andre berørte parter mulighet til å inngi klage på forsikringsformidlere, og framgangsmåtene for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning nevnt i artikkel 15,
 - iv) hvilket register den er oppført i, og hvordan det kan kontrolleres at den er registrert, og
 - v) hvorvidt formidleren representerer kunden eller handler for og på vegne av forsikringsforetaket,
- b) et forsikringsforetak i god tid før en forsikringsavtale inngås, gir kundene opplysninger om
 - i) sin identitet og adresse samt at det er et forsikringsforetak,
 - ii) hvorvidt det gir råd om forsikringsproduktene som selges,
 - iii) framgangsmåtene nevnt i artikkel 14 som gir kunder og andre berørte parter mulighet til å inngi klage på forsikringsforetak, og framgangsmåtene for utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning nevnt i artikkel 15.

*Artikkel 19***Interessekonflikter og gjennomsiktighet**

1. Medlemsstatene skal sikre at en forsikringsformidler i god tid før en forsikringsavtale inngås, gir kunden minst følgende opplysninger:
 - a) Om den har en direkte eller indirekte eierandel på 10 % eller mer av et bestemt forsikringsforetaks stemmeretter eller kapital.
 - b) Om et bestemt forsikringsforetak, eller morforetaket til et bestemt forsikringsforetak, har en direkte eller indirekte eierandel på 10 % eller mer av forsikringsformidlerens stemmeretter eller kapital.
 - c) I forbindelse med avtalene som foreslås eller som det gis råd om, opplysninger om hvorvidt den
 - i) gir råd på grunnlag av en rettferdig og personlig analyse,
 - ii) er avtalemessig forpliktet til å utøve virksomhet innen forsikringsdistribusjon utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak, og i så fall skal formidleren opplyse om navnene på disse forsikringsforetakene, eller
 - iii) ikke er avtalemessig forpliktet til å utøve virksomhet innen forsikringsdistribusjon utelukkende med ett eller flere forsikringsforetak og ikke gir råd på grunnlag av en rettferdig og personlig analyse, og i så fall skal forsikringsformidleren framlegge navnene på de forsikringsforetakene den kan utøve og utøver virksomhet med.
 - d) Arten av godtgjøring som mottas i forbindelse med forsikringsavtalen.
 - e) Opplysning om hvorvidt den i forbindelse med forsikringsavtalen arbeider
 - i) på grunnlag av et gebyr, dvs. at godtgjøringen betales direkte av kunden,
 - ii) på grunnlag av en type provisjon, dvs. at godtgjøringen inngår i forsikringspremien,
 - iii) på grunnlag av andre former for godtgjøring, herunder økonomiske fordeler av enhver art som tilbys eller gis i forbindelse med forsikringsavtalen, eller
 - iv) på grunnlag av en kombinasjon av de ulike typene godtgjøring angitt i punkt i), ii) og iii).

2. Dersom gebyret betales direkte av kunden, skal forsikringsformidleren opplyse kunden om gebyrets størrelse eller, dersom dette ikke er mulig, om metoden for beregning av gebyret.
3. Dersom en kunde foretar andre betalinger enn løpende premiebetalinger og planlagte betalinger i henhold til avtalen etter at den er inngått, skal forsikringsformidleren også gi de opplysningene som kreves i henhold til denne artikkel, for hver slik betaling.
4. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsforetaket i god tid før en forsikringsavtale inngås, opplyser kunden om arten av godtgjøringen som dets ansatte mottar i forbindelse med forsikringsavtalen.
5. Dersom en kunde foretar andre betalinger enn løpende premiebetalinger og planlagte betalinger i henhold til avtalen etter at den er inngått, skal forsikringsforetaket også gi de opplysningene som kreves i henhold til denne artikkel, for hver slik betaling.

Artikkel 20

Rådgivning og standarder for salg uten rådgivning

1. Før en forsikringsavtale inngås, skal forsikringsdistributøren spesifisere kundens krav og behov på grunnlag av opplysninger fra kunden og gi kunden objektiv informasjon om forsikringsproduktet i en forståelig form, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning.

Enhver avtale som foreslås, skal være i samsvar med kundens krav til og behov for forsikring.

Når rådgivningen ytes før en bestemt avtale inngås, skal forsikringsdistributøren gi kunden en personlig anbefaling som forklarer hvorfor et bestemt produkt best oppfyller kundens krav og behov.

2. Opplysningene nevnt i nr. 1 skal tilpasses kompleksiteten til forsikringsproduktet som foreslås, og typen kunde.
3. Dersom en forsikringsformidler informerer kunden om at den gir sitt råd på grunnlag av en rettfærdig og personlige analyse, skal rådet gis på grunnlag av en analyse av et så stort antall tilgjengelige forsikringsavtaler på markedet at formidleren kan gi en personlig anbefaling i samsvar med faglige kriterier med hensyn til hvilken forsikringsavtale som er hensiktsmessig ut fra kundens behov.
4. Uten at det berører artikkel 183 og 184 i direktiv 2009/138/EF, skal forsikringsdistributøren, før en avtale inngås og uavhengig av om råd er gitt og om forsikringsproduktet inngår i en pakke i henhold til artikkel 24 i dette direktiv, gi kunden relevante opplysninger om forsikringsproduktet i en forståelig form, idet det tas hensyn til kompleksiteten til forsikringsproduktet og typen kunde, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning..
5. I forbindelse med distribusjon av skadeforsikringsprodukter som er oppført i vedlegg I til direktiv 2009/138/EF, skal opplysningene nevnt i nr. 4 i denne artikkel gis i form av et standardisert informasjonsdokument for forsikringsprodukter på papir eller på et annet varig medium.
6. Informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter nevnt i nr. 5 skal utarbeides av produsenten av skadeforsikringsproduktet.
7. Informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter skal
 - a) være et kortfattet og selvstendig dokument,
 - b) presenteres og utformes slik at teksten er tydelig og lett å lese, med tilstrekkelig store, lesbare bokstaver,
 - c) ikke være mindre forståelig dersom det opprinnelig ble framstilt i farge, men skrives ut eller kopieres i svart-hvitt,
 - d) skrives på de offisielle språkene, eller på et av de offisielle språkene, som brukes i den delen av medlemsstaten der forsikringsproduktet blir tilbudt, eller, dersom det er avtalt av forbrukeren og distributøren, på et annet språk,
 - e) være nøyaktig og ikke villedende,
 - f) inneholde tittelen «Informasjonsdokument for forsikringsprodukter» øverst på den første siden,
 - g) inneholde en erklæring om at fullstendige opplysninger om produktet før og etter inngåelsen av avtalen, finnes i andre dokumenter.

Medlemsstatene kan fastsette at informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter skal framlegges sammen med opplysninger som kreves i henhold til andre relevante unionsregelverksakter eller nasjonal rett, forutsatt at alle kravene i første ledd er oppfylt.

8. Informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter skal inneholde følgende opplysninger:
- a) Opplysninger om typen forsikring.
 - b) Et sammendrag av forsikringsdekningen, herunder de største risikoene som forsikres, forsikringsbeløpet og eventuelt det geografiske virkeområdet, og et sammendrag av de unntatte risikoene.
 - c) Hvordan premier skal betales, og premieperiode.
 - d) De viktigste unntakene, der det ikke kan framsettes erstatningskrav.
 - e) Forpliktelse når avtalen trer i kraft.
 - f) Forpliktelse i avtalens løpetid.
 - g) Forpliktelse dersom et erstatningskrav framsettes.
 - h) Avtalens løpetid, herunder avtalens start- og sluttdato.
 - i) Regler for oppsigelse av avtalen.
9. EIOPA skal, etter samråd med nasjonale myndigheter og etter å ha gjennomført forbrukerundersøkelser, utarbeide utkast til tekniske gjennomføringsstandarder for et standardisert format for informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter, med nærmere angivelse av presentasjonen av opplysningene nevnt i nr. 8.

EIOPA skal framlegge disse utkastene til tekniske gjennomføringsstandarder for Kommisjonen innen 23. februar 2017.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta de tekniske gjennomføringsstandardene nevnt i første ledd i dette nummer i samsvar med artikkel 15 i forordning (EU) nr. 1094/2010.

Artikkel 21

Opplysninger fra forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet

Medlemsstatene skal sikre at forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, overholder bestemmelsene i artikkel 18 bokstav a) punkt i), iii) og iv) og artikkel 19 nr. 1 bokstav d).

Artikkel 22

Unntak fra opplysningsplikten og fleksibilitetsbestemmelse

1. Det er ikke nødvendig å gi opplysningene nevnt i artikkel 18, 19 og 20 når forsikringsdistributøren utøver distribusjonsvirksomhet i tilknytning til forsikring mot store risikoer.

Medlemsstatene kan fastsette at det ikke er nødvendig å gi opplysningene nevnt i artikkel 29 og 30 i dette direktiv til en profesjonell kunde som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 10 i direktiv 2014/65/EU.

2. Medlemsstatene kan opprettholde eller vedta strengere bestemmelser om opplysningskravene nevnt i dette kapittel, forutsatt at disse bestemmelsene er i samsvar med unionsretten. Medlemsstatene skal underrette EIOPA og Kommisjonen om slike nasjonale bestemmelser.

Medlemsstatene skal også treffe de tiltakene som er nødvendige for å sikre at deres vedkommende myndigheter på en hensiktsmessig måte offentliggjør opplysningene om hvorvidt og hvordan medlemsstaten har valgt å anvende strengere bestemmelser i henhold til dette nummer.

Særlig kan medlemsstatene gjøre rådgivningen nevnt i artikkel 20 nr. 1 tredje ledd obligatorisk ved salg av forsikringsprodukter eller for enkelte typer forsikringsprodukter. I så fall skal slike strengere nasjonale bestemmelser overholdes av forsikringsdistributører, herunder slike som utøver virksomhet i henhold til adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen, dersom de inngår forsikringsavtaler med kunder som har sitt vanlige bosted eller etablerte forretningssted i vedkommende medlemsstat.

3. Medlemsstatene kan begrense muligheten til eller forby at forsikringsdistributører godtar eller mottar honorarer, provisjoner eller andre monetære eller ikke-monetære ytelser fra en tredjepart eller en person som handler på vegne av en tredjepart, i forbindelse med distribusjon av forsikringsprodukter.

4. For å skape en høy grad av gjennomsiktighet med alle egnede midler skal EIOPA sikre at informasjonen den mottar om nasjonale bestemmelser, også meddeles kunder og forsikrings- og gjenforsikringsdistributører.
5. Medlemsstatene skal sikre at dersom forsikringsdistributøren har ansvar for å levere obligatoriske tjenstepensjonsordninger, og en lønnstaker blir medlem av en slik ordning uten å ha tatt en individuell beslutning om å delta, skal opplysningene nevnt i dette kapittel gis til den ansatte umiddelbart etter innmeldingen i den berørte ordningen.

Artikkel 23

Informasjonsvilkår

1. All informasjon som skal gis til kunden i samsvar med artikkel 18, 19, 20 og 29, skal meddeles
 - a) på papir,
 - b) på en klar og presis måte som er forståelig for kunden,
 - c) på et offisielt språk i den medlemsstaten der risikoen består, eller i den medlemsstaten der forpliktelsen består, eller på et annet språk som partene har avtalt, og
 - d) kostnadsfritt.
2. Som unntak fra nr. 1 bokstav a) i denne artikkel kan informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 gis til kunden på ett av følgende medier:
 - a) Et annet varig medium enn papir, dersom vilkårene i nr. 4 i denne artikkel er oppfylt, eller
 - b) et nettsted, dersom vilkårene i artikkel 5 i denne artikkel er oppfylt.
3. Dersom informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 gjøres tilgjengelig på et annet varig medium enn papir eller på et nettsted, skal et papireksemplar kostnadsfritt gjøres tilgjengelig for kunden på anmodning.
4. Informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 kan gjøres tilgjengelig på et annet varig medium enn papir dersom følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Det er hensiktsmessig å bruke det varige mediet i forretningsforbindelsen mellom forsikringsdistributøren og kunden, og
 - b) kunden har fått valget mellom informasjon på papir eller på et varig medium, og har valgt det sistnevnte mediet.
5. Informasjonen nevnt i artikkel 18, 19, 20 og 29 kan gjøres tilgjengelig på et nettsted dersom den rettes personlig til kunden eller følgende vilkår er oppfylt:
 - a) Det er hensiktsmessig å gjøre denne informasjonen tilgjengelig på et nettsted i forretningsforbindelsen mellom forsikringsdistributøren og kunden.
 - b) Kunden har samtykket i å få denne informasjonen på et nettsted.
 - c) Kunden er underrettet elektronisk om nettstedets adresse og hvor på nettstedet informasjonen finnes.
 - d) Det sikres at informasjonen forblir tilgjengelig på nettstedet så lenge kunden med rimelighet kan ha behov for den.
6. Med hensyn til nr. 4 og 5 skal tilgjengeliggjøring av opplysninger på et annet varig medium enn papir eller på et nettsted anses som hensiktsmessig i forretningsforbindelsen mellom forsikringsdistributøren og kunden, forutsatt at det kan dokumenteres at kunden har regelmessig tilgang til internett. Dersom kunden har oppgitt en e-postadresse for forretningsforbindelsen, skal dette anses som slik dokumentasjon.

7. Når det gjelder telefonsalg, skal informasjonen som forsikringsdistributøren gir kunden før avtalen inngås, herunder informasjonsdokumentet for forsikringsprodukter, framlegges i samsvar med Unionens regler for fjernsalg av finansielle tjenester til forbrukere. Dessuten skal forsikringsdistributøren gi kunden informasjon i samsvar med nr. 1 eller nr. 2 umiddelbart etter at forsikringsavtalen er inngått, selv om kunden har valgt å få forhåndsinformasjon på et annet varig medium enn papir i samsvar med nr. 4.

Artikkel 24

Kryssalg

1. Når et forsikringsprodukt tilbys sammen med et tilleggsprodukt eller en tilleggstjeneste som ikke er en forsikring, som del av en pakke eller av samme avtale, skal forsikringsdistributøren underrette kunden om det er mulig å kjøpe de ulike bestanddelene separat, og skal i så fall gi en tilstrekkelig beskrivelse av de ulike bestanddelene av avtalen eller pakken og framlegge separat dokumentasjon for kostnader og gebyrer knyttet til hver enkelt bestanddel.
2. Under omstendighetene nevnt i nr. 1, og dersom risikoen eller forsikringsdekningen som følger av en slik avtale eller pakke som tilbys en kunde, skiller seg fra den risikoen eller dekningen som er knyttet til hver enkelt bestanddel, skal forsikringsdistributøren gi en tilstrekkelig beskrivelse av de ulike bestanddelene av avtalen eller pakken og forklare hvordan deres samvirkning endrer risikoen eller forsikringsdekningen.
3. Dersom et forsikringsprodukt er et tillegg til en vare eller tjeneste som ikke er en forsikring, som del av en pakke eller av samme avtale, skal forsikringsdistributøren gi kunden mulighet til å kjøpe varen eller tjenesten separat. Dette nummer får ikke anvendelse når et forsikringsprodukt er et tillegg til en investeringstjeneste eller investeringsvirksomhet som definert i artikkel 4 nr. 1 punkt 2 i direktiv 2014/65/EU, en kredittavtale som definert i artikkel 4 nr. 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/17/EU⁽¹⁾ eller en betalingskonto som definert i artikkel 2 nr. 3 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/92/EU⁽²⁾.
4. EIOPA kan utarbeide retningslinjer for vurdering av og tilsyn med kryssalg, som angir i hvilke situasjoner kryssalg ikke er forenlig med forpliktelsene fastsatt i artikkel 17.
5. Denne artikkel skal ikke være til hinder for distribusjon av forsikringsprodukter som dekker flere typer risiko (kombinasjonsforsikringer).
6. I tilfellene nevnt i nr. 1 og 3 skal medlemsstatene sikre at en forsikringsdistributør spesifiserer kundens krav og behov i forbindelse med forsikringsproduktene som utgjør en del av den samlede pakken eller den samme avtalen.
7. Medlemsstatene kan opprettholde eller vedta ytterligere strengere tiltak eller gripe inn i enkelttilfeller for å forby salg av forsikring sammen med en tilleggstjeneste eller et tilleggsprodukt som ikke er en forsikring, som del av en pakke eller av samme avtale, dersom de kan dokumentere at en slik virksomhet er til skade for forbrukerne.

Artikkel 25

Produkttilsyns- og produktstyringskrav

1. Forsikringsforetak og -formidlere som utarbeider forsikringsprodukter med sikte på salg til kunder, skal opprettholde, gjennomføre og gjennomgå en prosess for godkjenning av hvert forsikringsprodukt eller av vesentlige tilpasninger av et eksisterende forsikringsprodukt før det markedsføres eller distribueres til kunder.

Produktgodkjenningsprosessen skal være hensiktsmessig og stå i forhold til forsikringsproduktets art.

Produktgodkjenningsprosessen skal angi et identifisert målmarked for hvert produkt, sikre at alle relevante risikoer for et slikt identifisert målmarked vurderes, og at den planlagte distribusjonsstrategien er forenlig med det identifiserte målmarkedet, og treffe rimelige tiltak for å sikre at forsikringsproduktet distribueres til det identifiserte målmarkedet.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/17/EU av 4. februar 2014 om kredittavtaler for forbrukere i forbindelse med fast eiendom til boligformål og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 (EUT L 60 av 28.2.2014, s. 34).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/92/EF av 23. juli 2014 om sammenlignbarheten av gebyrer forbundet med betalingskontoer, bytte av betalingskontoer og adgang til å opprette og bruke betalingskontoer med grunnleggende funksjoner (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 214).

Forsikringsforetaket skal forstå og regelmessig gjennomgå de forsikringsproduktene som det tilbyr eller markedsfører, idet det tas hensyn til alle hendelser som kan få vesentlig innvirkning på den potensielle risikoen for det identifiserte målmarkedet, for i det minste å vurdere om produktet fortsatt dekker det identifiserte målmarkedets behov, og om den planlagte distribusjonsstrategien fortsatt er hensiktsmessig.

Forsikringsforetak og -formidlere som utarbeider forsikringsprodukter, skal gjøre tilgjengelig for distributører alle relevante opplysninger om forsikringsproduktet og produktgodkjenningsprosessen, herunder det identifiserte målmarkedet for forsikringsproduktet.

Dersom en forsikringsdistributør gir råd om eller foreslår forsikringsprodukter som den ikke utarbeider, skal den ha innført egnede ordninger for å innhente opplysningene nevnt i femte ledd og forstå egenskapene ved og det identifiserte målmarkedet for hvert forsikringsprodukt.

2. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 38 for ytterligere å presisere prinsippene fastsatt i denne artikkel, idet det i et rimelig omfang tas hensyn til virksomheten som utøves, de solgte forsikringsproduktenes art samt distributørens art.
3. Retningslinjene, framgangsmåtene og ordningene nevnt i denne artikkel skal ikke berøre noen andre krav i henhold til dette direktiv, herunder krav som gjelder offentliggjøring, egnethet eller hensiktsmessighet, identifisering og håndtering av interessekonflikter samt påvirkningsmidler.
4. Denne artikkel får ikke anvendelse på forsikringsprodukter som utgjør forsikring mot store risikoer.

KAPITTEL VI

TILLEGGSKRAV I FORBINDELSE MED FORSIKRINGSBASERTE INVESTERINGSPRODUKTER

Artikkel 26

Tilleggskravenes omfang

I dette kapittel fastsettes krav utover dem som gjelder for forsikringsdistribusjon i samsvar med artikkel 17, 18, 19 og 20, når forsikringsdistribusjonen utøves i forbindelse med salg av forsikringsbaserte investeringsprodukter foretatt av

- a) en forsikringsformidler,
- b) et forsikringsforetak.

Artikkel 27

Forebygging av interessekonflikter

Uten at det berører artikkel 17, skal en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak som distribuerer forsikringsbaserte investeringsprodukter, opprettholde og anvende effektive organisatoriske og administrative ordninger med sikte på å treffe alle rimelige tiltak for å hindre at interessekonflikter som definert i artikkel 28 skader kundenes interesser. Disse ordningene skal stå i forhold til virksomheten som utøves, de solgte forsikringsproduktene og typen distributør.

Artikkel 28

Interessekonflikter

1. Medlemsstatene skal sikre at forsikringsformidlere og forsikringsforetak treffer alle hensiktsmessige tiltak for å identifisere interessekonflikter som oppstår i forbindelse med forsikringsdistribusjon, mellom dem selv, herunder deres ledere og ansatte eller enhver annen person som er direkte eller indirekte tilknyttet dem gjennom kontroll, og deres kunder eller innbyrdes mellom kunder.
2. Dersom organisatoriske eller administrative ordninger som forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket har innført i samsvar med artikkel 27 for å løse interessekonflikter, ikke er tilstrekkelige til med rimelig sikkerhet å hindre at kunders interesser skades, skal forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket tydelig informere kunden om interessekonfliktens allmenne art eller opphav i god tid før en forsikringsavtale inngås.

3. Som unntak fra artikkel 23 nr. 1 skal opplysningene nevnt i nr. 2 i denne artikkel
 - a) inngis på et varig medium og
 - b) være tilstrekkelig detaljerte, idet det tas hensyn til kundens art, slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning i forbindelse med den virksomheten innen forsikringsdistribusjon som interessekonflikten gjelder.
4. Kommisjonen skal gis myndighet til å vedta delegerede rettsakter i samsvar med artikkel 38 for å
 - a) fastsette hvilke tiltak det er rimelig å forvente at forsikringsformidlere og forsikringsforetak treffer for å identifisere, hindre, håndtere og opplyse om interessekonflikter i forbindelse med virksomhet innen forsikringsdistribusjon,
 - b) fastsette egnede kriterier for å fastslå hvilke typer interessekonflikter som kan skade interessene til forsikringsformidlerens eller forsikringsforetakets kunder eller potensielle kunder.

Artikkel 29

Informasjon til kunder

1. Uten at det berører artikkel 18 og artikkel 19 nr. 1 og 2, skal det gis relevante opplysninger i god tid før en avtale inngås, til kunder eller potensielle kunder om distribusjonen av forsikringsbaserte investeringsprodukter og om alle kostnader og tilknyttede gebyrer. Disse opplysningene skal minst omfatte følgende:
 - a) Når rådgivning ytes: Hvorvidt forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket vil gi kunden en regelmessig vurdering av egnetheten til de forsikringsbaserte investeringsproduktene som anbefales til denne kunden, som omhandlet i artikkel 30.
 - b) Når det gjelder opplysninger om forsikringsbaserte investeringsprodukter og foreslåtte investeringsstrategier: Hensiktsmessige retningslinjer for og advarsler om de risikoene som er knyttet til forsikringsbaserte investeringsprodukter eller til bestemte investeringsstrategier som foreslås.
 - c) Når det gjelder opplysningene som skal gis om alle kostnader og tilknyttede gebyrer: Opplysninger om distribusjonen av det forsikringsbaserte investeringsproduktet, herunder rådgivningskostnader, der det er relevant, kostnader knyttet til det forsikringsbaserte investeringsproduktet som anbefales eller markedsføres til kunden, og opplysninger om hvordan kunden kan betale for det, herunder også eventuelle tredjepartsbetalinger.

Opplysningene om alle kostnader og gebyrer, herunder kostnader og gebyrer i forbindelse med distribusjonen av det forsikringsbaserte investeringsproduktet, som ikke skyldes forekomsten av underliggende markedsrisiko, skal sammenfattes slik at kunden kan forstå den samlede kostnaden og den kumulative virkningen på investeringens avkastning, og dersom kunden anmoder om det, skal kostnadene og gebyrene spesifiseres. Der det er relevant, skal slike opplysninger gis til kunden regelmessig og minst en gang i året i løpet av investeringens livssyklus.

Opplysningene nevnt i dette nummer skal gis i en forståelig form på en slik måte at kunder eller potensielle kunder får en rimelig mulighet til å forstå arten av og risikoene ved det forsikringsbaserte investeringsproduktet som tilbys, slik at de kan ta velbegrunnede investeringsbeslutninger. Medlemsstatene kan tillate at disse opplysningene gis i et standardisert format.

2. Uten at det berører artikkel 19 nr. 1 bokstav d) og e), artikkel 19 nr. 3 og artikkel 22 nr. 3, skal medlemsstatene sikre at forsikringsformidlere eller forsikringsforetak bare anses å oppfylle sine forpliktelser i henhold til artikkel 17 nr. 1, artikkel 27 eller artikkel 28 når de betaler eller betales gebyrer eller provisjoner eller tilbyr eller tilbys ikke-monetære ytelser i forbindelse med distribusjonen av forsikringsbaserte investeringsprodukter eller en tilleggstjeneste til eller av andre enn kunden eller en person som opptrer på vegne av kunden, dersom betalingen eller ytelsen
 - a) ikke har en negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten til kunden og
 - b) ikke hindrer forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket i å oppfylle sin plikt til å opptre ærlig, rettferdig og profesjonelt i samsvar med kundenes interesser.

3. Medlemsstatene kan pålegge distributører strengere krav med hensyn til de områdene som er omfattet av denne artikkel. Særlig kan medlemsstatene forby eller ytterligere begrense tilbud om eller mottak av gebyrer, provisjoner eller ikke-monetære ytelser fra tredjeparter i forbindelse med forsikringsrådgivning.

Strengere krav kan omfatte krav om at slike gebyrer, provisjoner eller ikke-monetære ytelser skal tilbakebetales til kundene eller motregnes mot gebyrer som kunden betaler.

Medlemsstatene kan gjøre rådgivningen nevnt i artikkel 30 obligatorisk ved salg av forsikringsbaserte investeringsprodukter eller for enkelte typer av slike produkter.

Medlemsstatene kan kreve at dersom en forsikringsformidler informerer kunden om at rådgivningen ytes på et uavhengig grunnlag, skal formidleren vurdere et tilstrekkelig stort antall forsikringsprodukter som er tilgjengelige på markedet, som er tilstrekkelig diversifiserte med hensyn til type og produktleverandør til å sikre at kundens mål kan nås på egnet måte, og som ikke er begrenset til forsikringsprodukter som utstedes eller leveres av enheter som har nære forbindelser med formidleren.

En medlemsstats strengere krav som omhandlet i dette nummer skal overholdes av alle forsikringsformidlere eller forsikringsforetak, herunder slike som utøver virksomhet i henhold til adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen, dersom de inngår forsikringsavtaler med kunder som har sitt vanlige bosted eller etablerte forretningssted i vedkommende medlemsstat.

4. Uten at det berører nr. 3 i denne artikkel, skal Kommisjonen gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 38 for å spesifisere

- a) kriteriene for å vurdere om tilskyndelser som betales eller mottas av en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak, har en negativ innvirkning på kvaliteten på den berørte tjenesten til kunden,
- b) kriteriene for å vurdere om forsikringsformidlere og forsikringsforetak som betaler eller mottar tilskyndelser, oppfyller forpliktelsen til å oppføre ærlig, rettferdig og profesjonelt i samsvar med kundens interesse.

5. I de delegerte rettsaktene nevnt i nr. 4 skal det tas hensyn til

- a) arten av tjenestene som tilbys eller ytes til kunden eller den potensielle kunden, idet det tas hensyn til transaksjonenes type, gjenstand, størrelse og hyppighet,
- b) arten av produktene som tilbys eller vurderes, herunder forskjellige typer forsikringsbaserte investeringsprodukter.

Artikkel 30

Vurdering av egnethet og hensiktsmessighet og rapportering til kunder

1. Uten at det berører artikkel 20 nr. 1, skal en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak som gir råd om et forsikringsbasert investeringsprodukt, også innhente alle nødvendige opplysninger om kundens eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring på investeringsområdet som er relevant for den bestemte typen produkt eller tjeneste, vedkommendes finansielle stilling, herunder evnen til å bære tap, og vedkommendes investeringsmål, herunder risikotoleransen, slik at forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket kan anbefale kunden eller den potensielle kunden de forsikringsbaserte investeringsproduktene som er egnet for vedkommende, og som særlig er forenlige med vedkommendes risikotoleranse og evne til å bære tap.

Medlemsstatene skal, dersom en forsikringsformidler eller et forsikringsforetak yter investeringsrådgivning og anbefaler en pakke av tjenester eller produkter samlet i henhold til artikkel 24, sikre at den samlede pakken er egnet.

2. Uten at det berører artikkel 20 nr. 1, skal medlemsstatene sikre at forsikringsformidlere eller forsikringsforetak, når de utøver andre typer virksomhet innen forsikringsdistribusjon enn dem som er nevnt i nr. 1 i denne artikkel, i forbindelse med salg uten rådgivning ber kunden eller den potensielle kunden om å framlegge opplysninger om sin kunnskap og erfaring på det investeringsområdet som er relevant for den bestemte typen produkt eller tjeneste som tilbys eller etterspørres, slik at forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket kan vurdere om den planlagte investeringstjenesten eller det planlagte produktet er hensiktsmessig for kunden. Vurderingen av en pakke av tjenester eller produkter i henhold til artikkel 24 skal omfatte den samlede pakkens egnethet.

Dersom forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket på grunnlag av opplysningene som mottas i henhold til første ledd, anser at produktet ikke er hensiktsmessig for kunden eller den potensielle kunden, skal forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket advare kunden eller den potensielle kunden om dette. Denne advarselen kan gis i et standardisert format.

Dersom kunder eller potensielle kunder ikke framlegger opplysningene nevnt i første ledd, eller dersom de framlegger utilstrekkelige opplysninger om sin kunnskap og erfaring, skal forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket advare dem om at det ikke er mulig å avgjøre om det planlagte produktet er hensiktsmessig for dem. Denne advarselen kan gis i et standardisert format.

3. Uten at det berører artikkel 20 nr. 1, kan medlemsstatene, dersom det ikke gis råd i forbindelse med forsikringsbaserte investeringsprodukter, gjøre unntak fra forpliktelsene nevnt i nr. 2 i denne artikkel og tillate at forsikringsformidlere eller forsikringsforetak utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon på medlemsstatenes territorier uten at de må innhente de opplysningene eller foreta den vurderingen som er omhandlet i nr. 2 i denne artikkel, forutsatt at alle følgende vilkår er oppfylt:

- a) Virksomheten gjelder et av følgende forsikringsbaserte investeringsprodukter:
 - i) Avtaler som gir investeringseksposering bare mot de finansielle instrumentene som anses som ikke-komplekse i henhold til direktiv 2014/65/EU, og som ikke omfatter en struktur som gjør det vanskelig for kunden å forstå den tilhørende risikoen, eller
 - ii) andre ikke-komplekse forsikringsbaserte investeringer med hensyn til dette nummer.
- b) Virksomheten innen forsikringsdistribusjon utøves på initiativ fra kunden eller den potensielle kunden.
- c) Kunden eller den potensielle kunden er blitt klart opplyst om at forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket, når de utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon, ikke plikter å vurdere om det forsikringsbaserte investeringsproduktet eller virksomheten innen forsikringsdistribusjon som ytes eller tilbys, er hensiktsmessig, og at kunden eller den potensielle kunden ikke nyter godt av vernet som de relevante reglene for god forretningsskikk gir. En slik advarsel kan gis i et standardisert format.
- d) Forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket oppfyller sine forpliktelser i henhold til artikkel 27 og 28.

Alle forsikringsformidlere eller forsikringsforetak, herunder slike som utøver virksomhet i henhold til adgangen til å yte tjenester eller etableringsadgangen, skal ved inngåelse av forsikringsavtaler med kunder som har sitt vanlige bosted eller etablerte forretningssted i en medlemsstat som ikke benytter seg av unntaket nevnt i dette nummer, oppfylle gjeldende bestemmelser i vedkommende medlemsstat.

4. Forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket skal opprette et register som omfatter det eller de dokumentene som er avtalt mellom forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket og kunden, der partenes rettigheter og plikter samt de andre vilkårene for forsikringsformidlerens eller forsikringsforetakets tjenesteyting overfor kunden er angitt. Avtalepartenes rettigheter og plikter kan innlemmes ved henvisning til andre dokumenter eller rettsakter.

5. Forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket skal på et varig medium gi kunden hensiktsmessige rapporter om tjenesten som er ytt til kunden. Disse rapportene skal omfatte regelmessige meldinger til kunden, der det tas hensyn til de berørte forsikringsbaserte investeringsproduktenes type og kompleksitet og arten av tjenesten som er ytt til kunden, og skal omfatte, når det er relevant, kostnader knyttet til de transaksjonene og tjenestene som er utført på vegne av kunden.

Når forsikringsformidlere eller forsikringsforetak gir råd om et forsikringsbasert investeringsprodukt, skal de før avtalen inngås, gi kunden en egnethetserklæring på et varig medium der det spesifiseres hvilken rådgivning som er ytt, og hvordan denne rådgivningen oppfyller kundens preferanser, mål og andre egenskaper. Vilårene fastsatt i artikkel 23 nr. 1–4 får anvendelse.

Dersom avtalen inngås ved hjelp av et fjernkommunikasjonsmiddel som hindrer at det på forhånd gis en egnethetserklæring, kan forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket inngi egnethetserklæringen på et varig medium umiddelbart etter at kunden er bundet av en avtale, forutsatt at begge følgende vilkår er oppfylt:

- a) Kunden har samtykket i å motta egnethetserklæringen uten unødig opphold etter at avtalen er inngått, og
- b) forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket har gitt kunden mulighet til å utsette avtaleinngåelsen slik at egnethetserklæringen kan mottas før inngåelsen av avtalen.

Dersom forsikringsformidlere eller forsikringsforetak har opplyst kunden om at de vil foreta en regelmessig vurdering av egnetheten, skal den periodiske rapporten inneholde en oppdatert erklæring om hvordan det forsikringsbaserte investeringsproduktet oppfyller kundens preferanser, mål og andre egenskaper.

6. Kommisjonen skal ha myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 38 for ytterligere å presisere hvordan forsikringsformidlere og forsikringsforetak skal overholde prinsippene fastsatt i denne artikkel når de utøver virksomhet innen forsikringsdistribusjon med sine kunder, herunder når det gjelder opplysningene som skal innhentes i forbindelse med vurderingen av forsikringsbaserte investeringsprodukters egnethet og hensiktsmessighet for kundene, kriteriene for vurdering av ikke-komplekse forsikringsbaserte investeringsprodukter i forbindelse med nr. 3 bokstav a) punkt ii) i denne artikkel, innholdet i og formatet på registre og avtaler som gjelder ytingen av tjenester til kunder, og innholdet i og formatet på periodiske rapporter til kunder om tjenestene som er ytt. Disse delegerte rettsaktene skal ta hensyn til

- a) arten av tjenestene som tilbys eller ytes til kunden eller den potensielle kunden, idet det tas hensyn til transaksjonenes type, gjenstand, størrelse og hyppighet,
- b) arten av de produktene som tilbys eller vurderes, herunder forskjellige typer forsikringsbaserte investeringsprodukter,
- c) om kunden eller den potensielle kunden er en ikke-profesjonell eller profesjonell kunde.

7. Innen 23. august 2017 skal EIOPA utarbeide og deretter regelmessig ajourføre retningslinjer for vurdering av forsikringsbaserte investeringsprodukter som har en struktur som gjør det vanskelig for kunden å forstå de tilhørende risikoene, som omhandlet i nr. 3 bokstav a) punkt i).

8. EIOPA kan utarbeide og deretter regelmessig ajourføre retningslinjer for vurdering av forsikringsbaserte investeringsprodukter som klassifiseres som ikke-komplekse ved anvendelsen av nr. 3 bokstav a) punkt ii), idet det tas hensyn til de delegerte rettsaktene som vedtas i henhold til nr. 6.

KAPITTEL VII

SANKSJONER OG ANDRE TILTAK

Artikkel 31

Administrative sanksjoner og andre tiltak

1. Uten at det berører vedkommende myndigheters tilsynsmyndighet og medlemsstatenes rett til å fastsette og ilegge strafferettslige sanksjoner, skal medlemsstatene sikre at deres vedkommende myndigheter kan ilegge administrative sanksjoner og treffe andre tiltak som får anvendelse på alle overtredelser av de nasjonale bestemmelsene som gjennomfører dette direktiv, og skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at de gjennomføres. Medlemsstatene skal sikre at deres administrative sanksjoner og andre tiltak er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.

2. Medlemsstatene kan vedta at de ikke skal fastsette regler for administrative sanksjoner i henhold til dette direktiv for overtredelser som omfattes av strafferettslige sanksjoner i henhold til deres nasjonale rett. I så tilfelle skal medlemsstatene underrette Kommisjonen om de relevante strafferettslige bestemmelsene.

3. Vedkommende myndigheter skal utøve sin tilsynsmyndighet, herunder granskingsmyndighet og myndighet til å ilegge sanksjoner fastsatt i dette kapittel, i samsvar med sine nasjonale rettslige rammer på en av følgende måter:

- a) Direkte.
- b) I samarbeid med andre myndigheter.
- c) Etter søknad til vedkommende rettsmyndigheter.

4. Medlemsstatene skal sikre at de i tilfeller der forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører er pålagt plikter, ved overtredelse av en slik plikt kan anvende administrative sanksjoner og andre tiltak overfor medlemmene av deres ledelses- eller tilsynsorgan og enhver annen fysisk eller juridisk person som i henhold til nasjonal rett har ansvar for overtredelsen.

5. Medlemsstatene skal sikre at ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet i samsvar med denne artikkel, kan påklages.

6. Vedkommende myndigheter skal gis all den granskingsmyndighet som er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver. Vedkommende myndigheter skal under utøvelsen av sin myndighet til å ilegge administrative sanksjoner og treffe andre tiltak ha et nært samarbeid for å sikre at disse sanksjonene og tiltakene gir de ønskede virkningene, og skal samordne sine handlinger i forbindelse med tverrnasjonale saker, samtidig som det sikres at vilkårene for lovlig databehandling oppfylles i samsvar med direktiv 95/46/EF og forordning (EF) nr. 45/2001.

Dersom medlemsstatene i samsvar med nr. 2 i denne artikkel har valgt å fastsette strafferettslige sanksjoner for overtredelser av bestemmelsene nevnt i artikkel 33, skal de sikre at det er truffet egnede tiltak slik at vedkommende myndigheter har all nødvendig myndighet til å

- a) holde kontakt med rettsmyndigheter innenfor sitt territorium for å motta spesifikke opplysninger om strafferettslig etterforskning eller rettergang som er innledet ved mulige overtredelser i henhold til dette direktiv, og
- b) framlegge disse opplysningene for andre vedkommende myndigheter og EIOPA slik at de kan oppfylle sin forpliktelse til å samarbeide med hverandre og med EIOPA ved anvendelsen av dette direktiv.

Artikkel 32

Offentliggjøring av sanksjoner og andre tiltak

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter uten unødig opphold offentliggjør alle administrative sanksjoner eller andre tiltak som er truffet for overtredelser av de nasjonale bestemmelser som gjennomfører dette direktiv, og som ikke er påklaget, herunder opplysninger om overtredelsens type og art og identiteten til de ansvarlige personene. Dersom vedkommende myndighet anser offentliggjøringen av de juridiske personenes identitet eller av de fysiske personenes identitet eller personopplysninger for å være uforholdsmessig etter en individuell vurdering av forholdsmessigheten av offentliggjøringen av slike opplysninger, eller dersom offentliggjøringen ville skade finansmarkedenes stabilitet eller en pågående gransking, kan vedkommende myndigheter imidlertid beslutte å utsette offentliggjøringen, avstå fra offentliggjøring eller offentliggjøre sanksjonene i anonymisert form.

2. Dersom nasjonal rett fastsetter at en beslutning om å ilegge en sanksjon eller treffe et annet tiltak skal offentliggjøres, og denne er klaget inn for de relevante rettsmyndighetene eller andre myndigheter, skal vedkommende myndigheter på sitt offisielle nettsted uten unødig opphold offentliggjøre disse opplysningene og eventuelle senere opplysninger om utfallet av en slik klage. Dessuten skal alle beslutninger om å oppheve en tidligere beslutning om å ilegge en sanksjon eller treffe et annet tiltak som allerede er offentliggjort, også offentliggjøres.

3. Vedkommende myndigheter skal underrette EIOPA om alle ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet, men som ikke offentliggjøres i samsvar med nr. 1, herunder eventuelle klager i denne forbindelse og resultatet av disse.

Artikkel 33

Overtredelser og sanksjoner og andre tiltak

1. Denne artikkel får anvendelse på minst følgende:

- a) Personer som ikke registrerer sin distribusjonsvirksomhet i samsvar med artikkel 3.
- b) Et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak eller en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler som benytter forsikrings- eller gjenforsikringsdistribusjonstjenester fra personer nevnt i bokstav a).
- c) En forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, som i strid med artikkel 3 har blitt registrert ved hjelp av uriktige opplysninger eller andre uregelmessigheter.
- d) En forsikringsdistributør som ikke oppfyller bestemmelsene i artikkel 10.
- e) Et forsikringsforetak eller en forsikringsformidler som ikke overholder reglene for god forretningsskikk i henhold til kapittel V og VI i forbindelse med distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter.
- f) En forsikringsdistributør som ikke overholder reglene for god forretningsskikk i henhold til kapittel V i forbindelse med forsikringsprodukter som ikke er nevnt i bokstav e).

2. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter, ved overtredelsene nevnt i nr. 1 bokstav e), i samsvar med nasjonal rett har myndighet til å ilegge minst følgende administrative sanksjoner og treffe andre tiltak:

- a) En offentlig erklæring som identifiserer den ansvarlige fysiske eller juridiske personen og overtredelsens art.
- b) Et pålegg der det kreves at den ansvarlige fysiske eller juridiske personen avslutter atferden og avstår fra å gjenta slik atferd.
- c) Når det gjelder en forsikringsformidler, tilbakekalling av registreringer nevnt i artikkel 3.

- d) Et midlertidig forbud mot å utøve ledelsesfunksjoner hos forsikringsformidlere eller i forsikringsforetak, rettet mot ethvert medlem av ledelsesorganet til forsikringsformidleren eller forsikringsforetaket som holdes ansvarlig.
- e) Når det gjelder en juridisk person, følgende administrative overtredelsesgebyrer:
- i) Minst 5 000 000 euro eller opptil 5 % av samlet årsumsetning i henhold til siste tilgjengelige regnskap godkjent av ledelsesorganet eller, i medlemsstater som ikke har euro som valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta på den dato dette direktiv trer i kraft. Dersom den juridiske personen er et morforetak eller et datterforetak av et morforetak som skal utarbeide konsernregnskaper i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU⁽¹⁾, skal relevant samlet omsetning være den samlede årsumsetningen i henhold til siste tilgjengelige konsoliderte regnskap godkjent av ledelsesorganet i det overordnede morforetaket, eller
 - ii) opptil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig å fastslå disse.
- f) Når det gjelder en fysisk person, følgende administrative overtredelsesgebyrer:
- i) Minst 700 000 euro eller, i medlemsstater som ikke har euro som valuta, den tilsvarende verdien i nasjonal valuta på den dato dette direktiv trer i kraft, eller
 - ii) opptil to ganger oppnådd fortjeneste eller unngått tap som følge av overtredelsen, når det er mulig å fastslå disse.
3. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter, ved overtredelsene nevnt i nr. 1 bokstav a–d) og f), i samsvar med nasjonal rett har myndighet til å ilegge minst følgende administrative sanksjoner og treffe andre tiltak:
- a) Et pålegg der det kreves at den ansvarlige fysiske eller juridiske personen avslutter atferden og avstår fra å gjenta slik atferd.
 - b) Når det gjelder en forsikrings- eller gjenforsikringsformidler eller en forsikringsformidler som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet, tilbakekalling av registreringer nevnt i artikkel 3.
4. Medlemsstatene kan gi vedkommende myndigheter rett til å fastsette ytterligere sanksjoner eller andre tiltak og ilegge større administrative overtredelsesgebyrer enn dem som er fastsatt i denne artikkel.

Artikkel 34

Effektiv anvendelse av sanksjoner og andre tiltak

Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter ved fastsettelse av typen av administrative sanksjoner og størrelsen på administrative overtredelsesgebyrer eller andre tiltak tar hensyn til alle relevante omstendigheter, herunder eventuelt

- a) overtredelsens grovhet og varighet,
- b) graden av ansvar hos den fysiske eller juridiske personen som er ansvarlig,
- c) den ansvarlige fysiske eller juridiske personens finansielle styrke, slik den framgår enten av den ansvarlige fysiske personens årsinntekt eller av den ansvarlige juridiske personens samlede omsetning,
- d) betydningen av oppnådd fortjeneste eller unngått tap hos den ansvarlige fysiske eller juridiske personen, i den grad dette kan fastslås,
- e) tap påført kunder og tredjeparter som følge av overtredelsen, i den grad dette kan fastslås,
- f) den ansvarlige fysiske eller juridiske personens vilje til å samarbeide med vedkommende myndighet,
- g) tiltak truffet av den ansvarlige fysiske eller juridiske personen for å hindre at overtredelsen gjentas, og
- h) eventuelle tidligere overtredelser begått av den ansvarlige fysiske eller juridiske personen.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 av 29.6.2013, s. 19).

*Artikkel 35***Rapportering av overtredelser**

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende myndigheter innfører effektive ordninger for å muliggjøre og oppmuntre til rapportering til dem av mulige eller faktiske overtredelser av nasjonale bestemmelser som gjennomfører dette direktiv.
2. Ordningene nevnt i nr. 1 skal minst omfatte
 - a) særlige framgangsmåter for mottak av rapporter om overtredelser og oppfølging av dem,
 - b) passende vern, i det minste mot gjengjeldelse, diskriminering eller andre typer urettferdig behandling, for ansatte hos forsikrings- eller gjenforsikringsdistributører og om mulig for andre personer som rapporterer om overtredelser som er begått i disse enhetene, og
 - c) vern av identiteten til både den personen som rapporterer om overtredelsen, og den fysiske personen som angivelig er ansvarlig for overtredelsen, på ethvert trinn i saken, med mindre offentliggjøring kreves i henhold til nasjonal rett i forbindelse med ytterligere gransking eller etterfølgende forvaltningssaker eller rettergang.

*Artikkel 36***Framlegging av opplysninger for EIOPA om sanksjoner og andre tiltak**

1. Vedkommende myndigheter skal underrette EIOPA om alle ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet, men som ikke offentliggjøres i samsvar med artikkel 32 nr. 1.
2. Vedkommende myndigheter skal årlig framlegge for EIOPA sammenfattede opplysninger om alle ilagte administrative sanksjoner og andre tiltak som er truffet i samsvar med artikkel 31.

EIOPA skal offentliggjøre disse opplysningene i en årsrapport.

3. Når vedkommende myndighet offentliggjør en administrativ sanksjon eller et annet tiltak, skal den samtidig underrette EIOPA om dette.

KAPITTEL VIII

SLUTTBESTEMMELSER*Artikkel 37***Vern av personopplysninger**

1. Medlemsstatene skal anvende direktiv 95/46/EF på behandling av personopplysninger som utføres i medlemsstatene i henhold til dette direktiv.
2. Forordning (EF) nr. 45/2001 får anvendelse på behandling av personopplysninger som utføres av EIOPA i henhold til dette direktiv.

*Artikkel 38***Delegerte rettsakter**

Kommisjonen skal ha myndighet til å vedta delegerte rettsakter i samsvar med artikkel 39 med hensyn til artikkel 25, 28, 29 og 30.

*Artikkel 39***Utøvelse av delegert myndighet**

1. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter gis Kommisjonen på vilkårene som er fastsatt i denne artikkel.
2. Myndigheten til å vedta delegerte rettsakter nevnt i artikkel 25, 28, 29 og 30 skal gis Kommisjonen på ubestemt tid fra 22. februar 2016.
3. Den delegerte myndigheten nevnt i artikkel 25, 28, 29 og 30 kan når som helst tilbakekalles av Europaparlamentet eller Rådet. En beslutning om tilbakekalling innebærer at den delegerte myndigheten som angis i beslutningen, opphører å gjelde. Den får anvendelse dagen etter at den er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*, eller på et senere tidspunkt angitt i beslutningen. Den berører ikke gyldigheten av delegerte rettsakter som allerede er trådt i kraft.

4. Så snart Kommissjonen vedtar en delegert rettsakt, skal den underrette Europaparlamentet og Rådet samtidig om dette.
5. En delegert rettsakt vedtatt i henhold til artikkel 25, 28, 29 og 30 skal tre i kraft bare dersom verken Europaparlamentet eller Rådet har gjort innsigelse mot rettsakten innen en frist på tre måneder etter at rettsakten ble meddelt Europaparlamentet eller Rådet, eller dersom Europaparlamentet og Rådet innen utløpet av denne fristen begge har underrettet Kommissjonen om at de ikke kommer til å gjøre innsigelse. Fristen forlenges med tre måneder på Europaparlamentets eller Rådets initiativ.

Artikkel 40

Overgangsperiode

Medlemsstatene skal sikre at formidlere som allerede er registrert i henhold til direktiv 2002/92/EF, innen 23. februar 2019 overholder de relevante internrettslige bestemmelsene som gjennomfører artikkel 10 nr. 1 i dette direktiv.

Artikkel 41

Gjennomgåelse og vurdering

1. Senest 23. februar 2021 skal Kommissjonen framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen av artikkel 1. Denne rapporten skal inneholde en vurdering som er foretatt på grunnlag av opplysninger mottatt fra medlemsstatene og EIOPA i henhold til artikkel 1 nr. 5, av om dette direktivs virkeområde, herunder unntaket i artikkel 1 nr. 3, fortsatt er hensiktsmessig med hensyn til forbrukervern nivået, forholdsmessigheten i behandlingen av ulike forsikringsdistributører og den administrative byrden som pålegges vedkommende myndigheter og forsikringsdistribusjonskanaler.
2. Kommissjonen skal innen 23. februar 2021 gjennomgå dette direktiv. Gjennomgåelsen skal omfatte en generell undersøkelse av den praktiske anvendelsen av dette direktivs bestemmelser, idet det tas behørig hensyn til utviklingen på markedet for investeringsprodukter til ikke-profesjonelle investorer og erfaringene fra den praktiske anvendelsen av dette direktiv og forordning (EU) nr. 1286/2014 samt direktiv 2014/65/EU. Gjennomgåelsen skal i tillegg omfatte en vurdering av om de særlige reglene for god forretningsskikk for distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter som er angitt i kapittel VI i dette direktiv, gir hensiktsmessige og forholdsmessige resultater, idet det tas hensyn til behovet for å sikre et tilstrekkelig forbrukervern nivå i samsvar med de standardene for investorvern som får anvendelse i henhold til direktiv 2014/65/EU, og særtrekkene ved forsikringsbaserte investeringsprodukter og deres distribusjonskanalers særlige art. I forbindelse med gjennomgåelsen skal det dessuten vurderes om bestemmelsene i dette direktiv bør få anvendelse på produkter som omfattes av direktiv 2003/41/EF. En slik gjennomgåelse skal også inneholde en særskilt analyse av virkningen av artikkel 19 i dette direktiv, idet det tas hensyn til konkurransesituasjonen i markedet for forsikringsdistribusjon for avtaler som ikke inngår i noen av klassene angitt i vedlegg II til direktiv 2009/138/EF, og virkningen av forpliktelsene nevnt i artikkel 19 i dette direktiv på forsikringsformidlere som er små og mellomstore bedrifter.
3. Etter samråd med Felleskomiteen for de europeiske tilsynsmyndighetene skal Kommissjonen framlegge en første rapport til Europaparlamentet og Rådet.
4. Senest 23. februar 2020 og deretter minst hvert annet år skal EIOPA utarbeide en ytterligere rapport om anvendelsen av dette direktiv. EIOPA skal rådføre seg med Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet før den offentliggjør sin rapport.
5. I en tredje rapport, som skal utarbeides innen 23. februar 2018, skal EIOPA foreta en vurdering av forsikringsformidlermarkedenes struktur.
6. I rapporten nevnt i nr. 4, som skal utarbeides innen 23. februar 2020, skal EIOPA undersøke om vedkommende myndigheter nevnt i artikkel 12 nr. 1 har tilstrekkelig myndighet og tilstrekkelige ressurser til å utføre sine oppgaver.
7. I rapporten nevnt i nr. 4 skal minst følgende undersøkes:
 - a) Eventuelle endringer i forsikringsformidlermarkedets struktur.
 - b) Eventuelle endringer i mønsteret for virksomhet over landegrensene.
 - c) Om rådgivningens og salgsmetodenes kvalitet er forbedret, og dette direktivs virkning på forsikringsformidlere som er små og mellomstore bedrifter.
8. Rapporten nevnt i nr. 4 skal også inneholde EIOPAs vurdering av dette direktivs virkning.

*Artikkel 42***Innarbeiding i nasjonal rett**

1. Medlemsstatene skal innen 23. februar 2018 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. De skal også inneholde en erklæring om at henvisninger i gjeldende lover og forskrifter til direktivet som oppheves ved dette direktiv, skal forstås som henvisninger til dette direktiv. Nærmere regler for henvisningen og ordlyden i erklæringen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

*Artikkel 43***Endring av direktiv 2002/92/EF**

Kapittel IIIA i direktiv 2002/92/EF utgår med virkning fra 23. februar 2016.

*Artikkel 44***Oppheving**

Direktiv 2002/92/EF, som endret ved direktivene oppført i vedlegg II del A, oppheves med virkning fra 23. februar 2018, uten at dette berører medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett av direktivene oppført i vedlegg II del B.

Henvisninger til det opphevede direktivet skal forstås som henvisninger til dette direktiv og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg III.

*Artikkel 45***Ikrafttredelse**

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

*Artikkel 46***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 20. januar 2016.

For Europaparlamentet

M. SCHULZ

President

For Rådet

A.G. KOENDERS

Formann

VEDLEGG I

MINSTEKRAV TIL FAGLIG KUNNSKAP OG KOMPETANSE

(som omhandlet i artikkel 10 nr. 2)

I Skadeforsikringsrisiko klassifisert i klasse 1–18 i del A i vedlegg I til direktiv 2009/138/EF:

- a) Minstekrav til kunnskap om vilkårene i forsikringer som tilbys, herunder tilleggsrisikoer som er omfattet av slike forsikringer.
- b) Minstekrav til kunnskap om gjeldende lovgivning om distribusjon av forsikringsprodukter, for eksempel forbrukerrett, relevant skatterett og relevant sosial- og arbeidsrett.
- c) Minstekrav til kunnskap om behandling av erstatningskrav.
- d) Minstekrav til kunnskap om klagebehandling.
- e) Minstekrav til kunnskap om vurdering av kundenes behov.
- f) Minstekrav til kunnskap om forsikringsmarkedet.
- g) Minstekrav til kunnskap om forretningsetiske standarder.
- h) Minstekrav til finansiell kompetanse.

II Forsikringsbaserte investeringsprodukter:

- a) Minstekrav til kunnskap om forsikringsbaserte investeringsprodukter, herunder vilkår og nettopremier samt eventuelt garanterte og ikke-garanterte ytelser.
- b) Minstekrav til kunnskap om fordeler og ulemper ved ulike investeringsalternativer for forsikringstakere.
- c) Minstekrav til kunnskap om finansiell risiko som bæres av forsikringstakere.
- d) Minstekrav til kunnskap om livsforsikringsrisiko og andre spareprodukter.
- e) Minstekrav til kunnskap om hvordan pensjonsordningen er organisert og hvilke ytelser den garanterer.
- f) Minstekrav til kunnskap om gjeldende lovgivning om distribusjon av forsikringsprodukter, for eksempel forbrukerrett og relevant skatterett.
- g) Minstekrav til kunnskap om forsikringsmarkedet og spareproduktmarkedet.
- h) Minstekrav til kunnskap om klagebehandling.
- i) Minstekrav til kunnskap om vurdering av kundenes behov.
- j) Kunnskap om håndtering av interessekonflikter.
- k) Minstekrav til kunnskap om forretningsetiske standarder.
- l) Minstekrav til finansiell kompetanse.

III Livsforsikringsrisiko klassifisert i vedlegg II til direktiv 2009/138/EF:

- a) Minstekrav til kunnskap om forsikringer, herunder vilkår, garanterte ytelser og eventuelt tilleggsrisikoer.
- b) Minstekrav til kunnskap om hvordan den berørte medlemsstatens pensjonsordning er organisert og hvilke ytelser den garanterer.
- c) Kunnskap om gjeldende forsikringsavtalerett, forbrukerrett, personvernrett, lovgivning om bekjempelse av hvitvasking av penger og eventuelt relevant skatterett og relevant sosial- og arbeidsrett.

- d) Minstekrav til kunnskap om forsikringsmarkedet og andre relevante markeder for finansielle tjenester.
 - e) Minstekrav til kunnskap om klagebehandling.
 - f) Minstekrav til kunnskap om vurdering av forbrukernes behov.
 - g) Kunnskap om håndtering av interessekonflikter.
 - h) Minstekrav til kunnskap om forretningsetiske standarder.
 - i) Minstekrav til finansiell kompetanse.
-

VEDLEGG II

DEL A

Opphevet direktiv med liste over dets senere endringer

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/92/EF (EFT L 9 av 15.1.2003, s. 3).

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/65/EU (EUT L 173 av 12.6.2014, s. 349).

Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 (EUT L 26 av 2.2.2016, s. 19).

DEL B

Frister for innarbeiding i nasjonal rett som omhandlet i artikkel 44

Direktiv	Frist for innarbeiding av endringsdirektiver
2014/65/EU	3.7.2016
(EU) 2016/97	22.2.2016 (med hensyn til endring av direktiv 2002/92/EF i samsvar med artikkel 43 i dette direktiv)
	23.2.2018 (med hensyn til innarbeiding av dette direktiv i samsvar med artikkel 42)

VEDLEGG III

Sammenligningstabell

Direktiv 2002/92/EF	Dette direktiv
Artikkel 1 nr. 1	Artikkel 1 nr. 1 og 2
Artikkel 1 nr. 2	Artikkel 1 nr. 3 og 4
Artikkel 1 nr. 3	Artikkel 1 nr. 6
Artikkel 2 punkt 1	Artikkel 2 nr. 1 punkt 6
Artikkel 2 punkt 2	Artikkel 2 nr. 1 punkt 7
Artikkel 2 punkt 3	Artikkel 2 nr. 1 punkt 1 og artikkel 2 nr. 2
Artikkel 2 punkt 4	Artikkel 2 nr. 1 punkt 2 og artikkel 2 nr. 2
Artikkel 2 punkt 5	Artikkel 2 nr. 1 punkt 3
Artikkel 2 punkt 6	Artikkel 2 nr. 1 punkt 5
Artikkel 2 punkt 7	—
Artikkel 2 punkt 8	Artikkel 2 nr. 1 punkt 16
Artikkel 2 punkt 9	Artikkel 2 nr. 1 punkt 10
Artikkel 2 punkt 10	Artikkel 2 nr. 1 punkt 11
Artikkel 2 punkt 11	—
Artikkel 2 punkt 12	Artikkel 2 nr. 1 punkt 18
Artikkel 2 punkt 13	Artikkel 2 nr. 1 punkt 17
Artikkel 3 nr. 1	Artikkel 3 nr. 1
Artikkel 3 nr. 2	Artikkel 3 nr. 2 og 3
Artikkel 3 nr. 3	Artikkel 3 nr. 4
Artikkel 3 nr. 4	—
Artikkel 3 nr. 5	—
Artikkel 3 nr. 6	Artikkel 16
Artikkel 4 nr. 1	Artikkel 10 nr. 1 og 2
Artikkel 4 nr. 2	Artikkel 10 nr. 3
Artikkel 4 nr. 3	Artikkel 10 nr. 4
Artikkel 4 nr. 4	Artikkel 10 nr. 6
Artikkel 4 nr. 5	—
Artikkel 4 nr. 6	—
Artikkel 4 nr. 7	Artikkel 10 nr. 7
Artikkel 5	Artikkel 40
Artikkel 6 nr. 1	Artikkel 4 og 6
Artikkel 6 nr. 2	—
Artikkel 6 nr. 3	Artikkel 11 nr. 1
Artikkel 7	Artikkel 12
Artikkel 8	Artikkel 5, 7 og 31–36

Direktiv 2002/92/EF	Dette direktiv
Artikkel 9	Artikkel 13
Artikkel 10	Artikkel 14
Artikkel 11	Artikkel 15
Artikkel 12 nr. 1 bokstav a)	Artikkel 18 bokstav a) punkt i) og bokstav b) punkt i)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav b)	Artikkel 18 bokstav a) punkt iv)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav c)	Artikkel 19 nr. 1 bokstav a)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav d)	Artikkel 19 nr. 1 bokstav b)
Artikkel 12 nr. 1 bokstav e)	Artikkel 18 bokstav a) punkt iii), bokstav b) punkt iii) og artikel 19 nr. 1 bokstav c)
Artikkel 12 nr. 2	Artikkel 20 nr. 3
Artikkel 12 nr. 3	Artikkel 20 nr. 1
Artikkel 12 nr. 4	Artikkel 22 nr. 1
Artikkel 12 nr. 5	Artikkel 22 nr. 2 og 4
Artikkel 13	Artikkel 23
Artikkel 14	—
Artikkel 15	—
Artikkel 16	—
Artikkel 17	—

**EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV
(EU) 2018/411 av 14. mars 2018****2019/EØS/8/14****om endring av direktiv (EU) 2016/97 med hensyn til anvendelsesdatoen for medlemsstatenes innarbeidingstiltak(*)**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

etter den ordinære regelverksprosedyren⁽¹⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97⁽²⁾ harmoniseres nasjonale bestemmelser om distribusjon av forsikrings- og gjenforsikringsprodukter og forsikringsbaserte investeringsprodukter fra forsikringsformidlere og forsikringselskaper og deres ansatte samt fra forsikringsformidlere som har forsikringsformidling som tilleggsvirksomhet i Unionen.
- 2) I henhold til artikkel 42 nr. 1 i direktiv (EU) 2016/97 skal medlemsstatene innen 23. februar 2018 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme nevnte direktiv.
- 3) Den 21. september 2017 vedtok Kommisjonen delegert forordning (EU) 2017/2358⁽³⁾ og (EU) 2017/2359⁽⁴⁾, som utfyller direktiv (EU) 2016/97.
- 4) I sine beslutninger om ikke å gjøre innsigelser mot delegert forordning (EU) 2017/2358 og (EU) 2017/2359 oppfordret Europaparlamentet Kommisjonen til å vedta et forslag til regelverk der 1. oktober 2018, istedenfor 23. februar 2018, fastsettes som anvendelsesdato for de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme direktiv (EU) 2016/97. Europaparlamentet begrunnet sin anmodning ved å understreke behovet for å gi forsikringsforetak og forsikringsdistributører mer tid til å forberede seg på en korrekt og effektiv gjennomføring av direktiv (EU) 2016/97 og til å gjennomføre de nødvendige tekniske og organisatoriske endringene som er nødvendige for å etterkomme delegert forordning (EU) 2017/2358 og (EU) 2017/2359.
- 5) Direktiv (EU) 2016/97 bør derfor endres.
- 6) Ettersom det gjenstår svært kort tid før de nasjonale lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme direktiv (EU) 2016/97, skal tre i kraft, og for å ivareta rettssikkerheten og unngå mulige markedsforstyrrelser, bør dette direktiv tre i kraft så snart som mulig og få anvendelse med tilbakevirkende kraft fra 23. februar 2018.
- 7) Det er derfor også i dette tilfellet berettiget å anvende unntaket for hastesaker fastsatt i artikkel 4 i protokoll nr. 1 om nasjonalforsamlingenes rolle i Den europeiske union, som er vedlegg til traktaten om Den europeiske union og traktaten om Den europeiske unions virkemåte.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 76 av 19.3.2018, s. 28, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 214/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester), ennå ikke kunngjort.

(1) Europaparlamentets holdning av 1. mars 2018 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 9. mars 2018.

(2) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 av 20. januar 2016 om forsikringsdistribusjon (EUT L 26 av 2.2.2016, s. 19).

(3) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/2358 av 21. september 2017 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 med hensyn til produkttilsyns- og produktstyringskrav for forsikringsforetak og forsikringsdistributører (EUT L 341 av 20.12.2017, s. 1).

(4) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/2359 av 21. september 2017 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 med hensyn til opplysningskrav og regler for god forretningsskikk i forbindelse med distribusjon av forsikringsbaserte investeringsprodukter (EUT L 341 av 20.12.2017, s. 8).

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv (EU) 2016/97 gjøres følgende endringer:

1) I artikkel 42 nr. 1 skal første ledd lyde:

«1. Medlemsstatene skal innen 1. juli 2018 vedta og kunngjøre de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Medlemsstatene skal anvende disse tiltakene senest fra 1. oktober 2018.»

2) I artikkel 44 skal første ledd lyde:

«Direktiv 2002/92/EF, som endret ved direktivene oppført i del A i vedlegg II til dette direktiv, oppheves med virkning fra 1. oktober 2018, uten at dette berører medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal rett av direktivene oppført i del B i vedlegg II til dette direktiv.»

Artikkel 2

Dette direktiv trer i kraft den dagen det kunngjøres i *Den europeiske unions tidende*.

Det får anvendelse med tilbakevirkende kraft fra 23. februar 2018.

Artikkel 3

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 14. mars 2018.

For Europaparlamentet

A. TAJANI

President

For Rådet

L. PAVLOVA

Formann

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅSDIREKTIV 2014/67/EU**2019/EØS/8/15****av 15. mai 2014****om håndheving av direktiv 96/71/EF om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting, og om endring av forordning (EU) nr. 1024/2012 om forvaltningssamarbeid gjennom informasjonssystemet for det indre marked («IMI-forordningen»)(*)**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 53 nr. 1 og artikkel 62,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,under henvisning til uttalelse fra Regionkomiteen⁽²⁾,etter den ordinære regelverksprosedyren⁽³⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Fri bevegelighet for arbeidstakere, etableringsadgang og adgang til å yte tjenester er grunnleggende prinsipper for det indre marked i Unionen og er nedfelt i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV). Gjennomføringen av disse prinsippene er videreutviklet av Unionen med henblikk på å sikre like vilkår for virksomheter og overholdelse av arbeidstakeres rettigheter.
- 2) Adgangen til å yte tjenester omfatter retten for foretak til å yte tjenester i en annen medlemsstat der de midlertidig kan sende sine egne arbeidstakere for å yte disse tjenestene. Med henblikk på utsending av arbeidstakere er det nødvendig å skille slik adgang fra fri bevegelighet for arbeidstakere, som gir alle borgere rett til å bevege seg fritt til en annen medlemsstat for å arbeide og bo der for det formål, og som beskytter dem mot forskjellsbehandling med hensyn til sysselsetting, godtgjøring og andre arbeids- og ansettelsesvilkår sammenlignet med borgere i den berørte medlemsstaten.
- 3) Når det gjelder arbeidstakere som sendes ut midlertidig for å utføre arbeid i forbindelse med tjenesteyting i en annen medlemsstat enn der de vanligvis utfører sitt arbeid, fastsetter europaparlaments- og råsdirektiv 96/71/EF⁽⁴⁾ et grunnleggende sett av klart definerte arbeids- og ansettelsesvilkår som tjenesteyteren må oppfylle i medlemsstaten som en arbeidstaker sendes til, for å sikre et minstevern for de berørte utsendte arbeidstakerne.
- 4) Alle tiltak som innføres ved dette direktiv, bør være begrunnede og forholdsmessige slik at de ikke skaper administrative byrder eller begrenser muligheten for foretak, særlig små og mellomstore bedrifter (SMB), til å skape nye arbeidsplasser, samtidig som utsendte arbeidstakere vernes.
- 5) For å sikre at direktiv 96/71/EF overholdes uten at tjenesteyterne pålegges en unødvendig administrativ byrde, er det viktig at de faktiske forholdene som det vises til i dette direktivets bestemmelser om identifisering av reell utsending og forebygging av misbruk og omgåelse av regler, anses som veiledende og ikke-uttømmende. Særlig bør det ikke være et krav om at alle forhold må foreligge ved hvert tilfelle av utsending.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 159 av 28.5.2014, s. 11, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 215/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg X (Generelle tjenester) og vedlegg XVIII (Helse og sikkerhet på arbeidsplassen, arbeidsrett og lik behandling av menn og kvinner), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT C 351 av 15.11.2012, s. 61.

(2) EUT C 17 av 19.1.2013, s. 67.

(3) Europaparlamentets holdning av 16. april 2014 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 13. mai 2014.

(4) Europaparlaments- og råsdirektiv 96/71/EF av 16. desember 1996 om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting (EFT L 18 av 21.1.1997, s. 1).

- 6) Selv om vurderingen av de veiledende faktiske forholdene bør tilpasses hvert enkelt tilfelle og ta hensyn til situasjonens egenart, bør situasjoner der samme faktiske forhold foreligger, ikke føre til at vedkommende myndigheter i forskjellige medlemsstater behandler eller vurderer dem ulikt fra et juridisk ståsted.
- 7) For å forebygge, unngå og bekjempe at foretak misbruker og omgår gjeldende regler ved på urettmessig eller bedragerisk vis å utnytte adgangen til å yte tjenester i henhold til TEUV og/eller anvendelsen av direktiv 96/71/EF, bør gjennomføringen og overvåkingen av begrepet «utsending» forbedres, og på unionsplan bør det innføres mer ensartede bestemmelser som forenkler en felles tolkning.
- 8) De faktiske forholdene som kjennetegner utsendingens midlertidige karakter, og vilkåret om at arbeidsgiveren må være reelt etablert i medlemsstaten som arbeidstakeren er utsendt fra, må derfor undersøkes av vedkommende myndighet i vertsstaten og, ved behov, i tett samarbeid med etableringsstaten.
- 9) Når vedkommende myndigheter vurderer størrelsen på omsetningen til et foretak i etableringsstaten for å avgjøre om foretaket faktisk utøver virksomhet av betydelig omfang der, og ikke bare intern forvaltning og/eller administrasjon, bør de ta hensyn til forskjeller i ulike valutaers kjøpekraft.
- 10) Bestemmelsene i dette direktiv med hensyn til gjennomføring og overvåking av utsending kan også forenkle vedkommende myndigheters arbeid med å identifisere arbeidstakere som på uriktig grunnlag oppgis å være selvstendig næringsdrivende. I samsvar med direktiv 96/71/EF er den relevante definisjonen av «arbeidstaker» den definisjonen som anvendes i lovgivningen i den medlemsstat hvis territorium en arbeidstaker er utsendt til. En ytterligere avklaring og bedre kontroll fra vedkommende myndigheters side vil kunne styrke rettssikkerheten og være et viktig redskap for effektivt å bekjempe falsk selvstendig virksomhet og sikre at utsendte arbeidstakere ikke på uriktig grunnlag oppgis å være selvstendig næringsdrivende, og på den måten bidra til å forebygge, unngå og bekjempe omgåelse av gjeldende regler.
- 11) Når det ikke foreligger en situasjon med reell utsending og det oppstår en lovkonflikt, bør det tas behørig hensyn til bestemmelsene i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 593/2008⁽¹⁾ («Roma I») eller Roma-konvensjonen⁽²⁾, som har som mål å sikre at arbeidstakere ikke mister det vern som de gis ved bestemmelser som ikke kan fravikes ved avtale, eller som bare kan fravikes til deres fordel. Medlemsstatene bør sikre at det foreligger bestemmelser som gir tilstrekkelig vern til arbeidstakere som ikke er reelt utsendt.
- 12) Manglende bekreftelse vedrørende gjeldende bestemmelser om trygdelovgivning i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004⁽³⁾ kan tyde på at situasjonen ikke bør betegnes som en midlertidig utsending til en annen medlemsstat enn den der den berørte arbeidstakeren vanligvis arbeider i forbindelse med tjenesteyting.
- 13) I likhet med direktiv 96/71/EF bør dette direktiv ikke berøre anvendelsen av forordning (EF) nr. 883/2004 og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009⁽⁴⁾.
- 14) Hensynet til mangfoldet i nasjonale arbeidsmarkedsordninger samt uavhengigheten til partene i arbeidslivet er uttrykkelig anerkjent i TEUV.
- 15) I mange medlemsstater spiller partene i arbeidslivet en viktig rolle i forbindelse med utsending av arbeidstakere med henblikk på tjenesteyting, ettersom partene i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis, som en alternativ løsning eller parallelt, kan fastsette de ulike nivåene for gjeldende minstelønn. Partene i arbeidslivet bør underrette og opplyse om disse minstelønnene.

(1) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 593/2008 av 17. juni 2008 om hvilken lovgivning som får anvendelse på avtaleforpliktelser (Roma I) (EUT L 177 av 4.7.2008, s. 6).

(2) Roma-konvensjonen av 19. juni 1980 om hvilken lovgivning som får anvendelse på avtaleforpliktelser (80/934/EØF) (EFT L 266 av 9.10.1980, s. 1).

(3) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 av 29. april 2004 om koordinering av trygdeordninger (EUT L 166 av 30.4.2004, s. 1).

(4) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 987/2009 av 16. september 2009 om fastsettelse av nærmere regler for gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger (EUT L 284 av 30.10.2009, s. 1).

- 16) Hensiktsmessig og effektiv gjennomføring og håndheving er viktig for å verne rettighetene til utsendte arbeidstakere og sikre like konkurransevilkår for tjenesteyterne, mens mangelfull håndheving kan undergrave virkningen av Unionens regelverk på dette området. Det er derfor avgjørende med et tett samarbeid mellom Kommissjonen og medlemsstatene og, ved behov, regionale og lokale myndigheter, uten at dette tilsidesetter den viktige rollen arbeidstilsyn og partene i arbeidslivet spiller i så henseende. Gjensidig tillit, samarbeidsvilje, kontinuerlig dialog og gjensidig forståelse er avgjørende i den forbindelse.
- 17) Effektive framgangsmåter for overvåking er avgjørende for håndhevingen av direktiv 96/71/EF og dette direktiv og bør derfor innføres i hele Unionen.
- 18) Vanskeligheter med å få tilgang til opplysninger om arbeids- og ansettelsesvilkår er svært ofte årsaken til at tjenesteytere ikke overholder eksisterende regler. Medlemsstatene bør derfor sikre at slike opplysninger gjøres allment tilgjengelige vederlagsfritt, og at ikke bare tjenesteytere fra andre medlemsstater, men også berørte utsendte arbeidstakere lett kan få tilgang til dem.
- 19) Når arbeids- og ansettelsesvilkår er fastsatt i tariffavtaler som er erklært allmenngyldige, bør medlemsstatene, idet de tar hensyn til uavhengigheten til partene i arbeidslivet, sikre at disse tariffavtalene stilles allment til rådighet på en tilgjengelig og oversiktlig måte.
- 20) For å bedre tilgangen til opplysninger bør det opprettes én sentral informasjonskilde i medlemsstatene. Hver medlemsstat bør sørge for at det finnes ett sentralt offisielt nasjonalt nettsted, i samsvar med standardene for tilgang til nettinnhold, og andre egnede kommunikasjonsmidler. Det sentrale offisielle nasjonale nettstedet bør minst utformes som en nettportal og fungere som en inngangsport eller et primært kontaktpunkt som inneholder tydelige og nøyaktige lenker til relevante informasjonskilder samt kortfattede opplysninger om innholdet på de oppførte nettstedene og lenkene. Slike nettsteder bør særlig omfatte alle nettsteder som er opprettet i henhold til Unionens regelverk for å fremme entreprenørskap og/eller utvikling av yting av tjenester over landegrensene. Vertsstater bør opplyse om hvilke frister som er fastsatt i deres nasjonale lovgivning med hensyn til tjenesteyternes oppbevaring av dokumenter etter utsendingsperioden.
- 21) Utsendte arbeidstakere bør ha rett til å motta generelle opplysninger fra vertsstaten om nasjonal lovgivning og/eller praksis som de omfattes av.
- 22) Forvaltningssamarbeid og gjensidig bistand mellom medlemsstater bør overholde reglene for vern av personopplysninger fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF⁽¹⁾, og være i samsvar med nasjonale personvernregler som gjennomfører Unionens regelverk. Med hensyn til forvaltningssamarbeid gjennom informasjonssystemet for det indre marked (IMI) bør det også overholde europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001⁽²⁾ og europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1024/2012⁽³⁾.
- 23) For å sikre riktig anvendelse og kontrollere overholdelsen av de materielle reglene for arbeids- og ansettelsesvilkår med hensyn til utsendte arbeidstakere bør medlemsstatene bare la visse administrative krav og kontrolltiltak få anvendelse på foretak som sender ut arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting. I henhold til Den europeiske unions domstols rettspraksis kan slik krav og tiltak være begrunnet ut fra tvingende allmenne hensyn, som omfatter effektivt vern av arbeidstakeres rettigheter, forutsatt at de er egnet til å sikre at det ønskede målet nås og ikke går lenger enn det som er nødvendig for å nå det. Slike krav og tiltak kan pålegges bare dersom vedkommende myndigheter ikke kan utføre sin tilsynsoppgave effektivt uten de etterspurte opplysningene og/eller dersom mindre restriktive tiltak ikke vil sikre at målene for de nasjonale kontrolltiltak som anses som nødvendige, oppnås.

(1) Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31).

(2) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001 av 18. desember 2000 om personvern i forbindelse med behandling av personopplysninger i Fellesskapets institusjoner og organer og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 8 av 12.1.2001, s. 1).

(3) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1024/2012 av 25. oktober 2012 om forvaltningssamarbeid gjennom informasjonssystemet for det indre marked og om oppheving av kommisjonsvedtak 2008/49/EF («IMI-forordningen») (EUT L 316 av 14.11.2012, s. 1).

- 24) En tjenesteyter bør sikre at identiteten til de utsendte arbeidstakerne som er oppført i erklæringen tjenesteyteren gir for å muliggjøre faktiske kontroller på arbeidsplassen, kan kontrolleres av vedkommende myndigheter så lenge utsendingen varer.
- 25) En tjenesteyter som er etablert i en annen medlemsstat, bør omgående underrette vedkommende myndigheter i vertsstaten om alle vesentlige endringer i opplysningene som inngår i erklæringen tjenesteyteren gir for å muliggjøre faktiske kontroller på arbeidsplassen.
- 26) Plikten til å underrette Kommisjonen om administrative krav og kontrolltiltak bør ikke utgjøre en framgangsmåte for forhåndsgodkjenning.
- 27) For å sikre en bedre og mer ensartet anvendelse av direktiv 96/71/EF samt håndhevingen av nevnte direktiv i praksis, og for i størst mulig grad å begrense forskjeller i anvendelse og håndheving innenfor Unionen, bør medlemsstatene sørge for at det gjennomføres effektivt og egnet tilsyn på deres territorium, slik at de blant annet bidrar til å bekjempe svart arbeid i forbindelse med utsending, samtidig som det tas hensyn til andre lovgivningsmessige initiativer for å håndtere problemstillingen bedre.
- 28) Ved behov bør medlemsstatene i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis gi det inspiserte foretaket et dokument etter tilsynet eller et kontrolldokument med alle relevante opplysninger.
- 29) Medlemsstatene bør sikre at det finnes tilstrekkelig med personale med de ferdigheter og kvalifikasjoner som trengs for å utføre tilsynet effektivt, og for omgående å svare på anmodninger fra vertsstaten eller etableringsstaten om opplysninger som fastsatt i dette direktiv.
- 30) Arbeidstilsyn, partene i arbeidslivet og andre overvåkingsorganer er av avgjørende betydning i den forbindelse og bør fortsette å spille en viktig rolle.
- 31) For å håndtere mangfoldet i arbeidsmarkedene og i arbeidsmarkedsordninger på en fleksibel måte kan partene i arbeidslivet og/eller øvrige parter og/eller organer unntaksvis overvåke visse arbeids- og ansettelsesvilkår for utsendte arbeidstakere, forutsatt at de kan garantere de berørte arbeidstakerne et tilsvarende vern og utøve overvåkingen på en objektiv måte som ikke innebærer forskjellsbehandling.
- 32) Medlemsstatenes tilsynsmyndigheter og andre relevante overvåkings- og håndhevingsorganer bør delta i samarbeidet og utvekslingen av opplysninger som er fastsatt i den relevante lovgivningen, for å kontrollere om reglene som gjelder for utsendte arbeidstakere, er overholdt.
- 33) Medlemsstatene oppfordres særlig til å innføre en mer integrert metode for arbeidstilsyn. Behovet for å utarbeide felles standarder med henblikk på å opprette sammenlignbare metoder, praksiser og minstestandarder på unionsplan, bør også undersøkes. Utarbeidingen av felles standarder bør imidlertid ikke føre til at medlemsstatene blir hindret i arbeidet med effektiv bekjempelse av svart arbeid.
- 34) For å lette håndhevingen av direktiv 96/71/EF og sikre mest mulig effektiv gjennomføring av nevnte direktiv, bør det finnes gode klageordninger som utsendte arbeidstakere kan benytte for å inngi klager eller tre inn som part i en sak, enten direkte eller, med deres godkjenning, gjennom utpekte tredjeparter som fagforeninger eller andre foreninger samt felles institusjoner for partene i arbeidslivet. Dette bør ikke berøre nasjonale rettergangsregler for representasjon og forsvar ved domstolen eller den myndighet og andre rettigheter som fagforeninger og andre arbeidstakerrepresentanter har i henhold til nasjonal lovgivning og/eller praksis.
- 35) For å sikre at en utsendt arbeidstaker får riktig lønn, bør en eventuell godtgjøring som spesifikt gjelder utsendingen, forutsatt at den kan anses som en del av minstelønnen, trekkes fra lønnen bare dersom det finnes bestemmelser om dette i henhold til nasjonal lovgivning, tariffavtaler og/eller praksis i vertsstaten.

- 36) Overholdelse i praksis av gjeldende regler på området for utsending og effektivt vern av arbeidstakeres rettigheter i denne sammenheng er en særlig viktig problemstilling i forbindelse med kjeder av underleverandører og bør sikres gjennom egnede tiltak i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis og unionsretten. Slike tiltak kan, etter samråd med de relevante partene i arbeidslivet, omfatte frivillig innføring av en ordning med direkte ansvar for underleverandøren, sammen med eller i stedet for arbeidsgiverens ansvar, med hensyn til eventuell utestående nettogodtgjøring tilsvarende minstelønn og/eller innbetalinger til fond eller institusjoner som i fellesskap forvaltes av partene i arbeidslivet, og som reguleres ved lov eller tariffavtaler, forutsatt at de omfattes av artikkel 3 nr. 1 i direktiv 96/71/EF. Medlemsstatene står imidlertid fritt til å fastsette strengere ansvarsregler i henhold til nasjonal lovgivning eller gå lenger i henhold til nasjonal lovgivning dersom reglene er forholdsmessige og ikke innebærer forskjellsbehandling.
- 37) Medlemsstater som har innført tiltak for å sikre at gjeldende regler for kjeder av underleverandører overholdes, bør ha mulighet til å fastsette at en (under)leverandør under visse omstendigheter ikke skal holdes ansvarlig, eller at ansvaret kan begrenses dersom (under)leverandøren har oppfylt kravet om å utvise tilbørlig aktsomhet. Disse tiltakene bør fastsettes i nasjonal lovgivning, idet det tas hensyn til de særlige forholdene i den berørte medlemsstaten, og de kan blant annet omfatte at leverandøren treffer tiltak for å dokumentere overholdelse av administrative krav og kontrolltiltak for å sikre at overholdelsen av gjeldende regler for utsending av arbeidstakere overvåkes effektivt.
- 38) Det gir grunn til bekymring at medlemsstatene fortsatt har mange problemer med å innføre administrative sanksjoner og/eller bøter på tvers av landegrensene, og det er derfor nødvendig å behandle spørsmålet om gjensidig anerkjennelse av administrative sanksjoner og/eller bøter.
- 39) Forskjellene mellom medlemsstatenes ordninger for å håndheve ilagte administrative sanksjoner og/eller bøter på tvers av landegrensene er til hinder for at det indre marked kan virke på en tilfredsstillende måte, og kan gjøre det svært vanskelig, om ikke umulig, å sikre at utsendte arbeidstakere har samme vernnivå i hele Unionen.
- 40) Effektiv håndheving av de materielle reglene for utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting bør sikres gjennom særskilte tiltak rettet mot håndheving av ilagte økonomiske administrative sanksjoner og/eller bøter over landegrensene. En tilnærming av medlemsstatenes lovgivning på dette området er derfor en viktig forutsetning for å sikre et høyere, mer ensartet og sammenlignbart vernnivå, som er nødvendig for at det indre marked skal virke på en tilfredsstillende måte.
- 41) Vedtakelse av felles regler om gjensidig bistand og støtte i forbindelse med håndhevingstiltak og tilknyttede kostnader, samt vedtakelse av ensartede krav til underretning om beslutninger om administrative sanksjoner og/eller bøter som ilegges ved manglende overholdelse av direktiv 96/71/EF og dette direktiv, bør løse en rekke praktiske problemer med håndheving over landegrensene og sikre bedre informasjon om og håndheving av slike beslutninger som er truffet i en annen medlemsstat.
- 42) Dersom det viser seg at tjenesteyteren egentlig ikke er etablert i etableringsstaten eller at adressen eller øvrige opplysninger om foretaket er falske, bør vedkommende myndigheter ikke avslutte framgangsmåten av formelle grunner, men undersøke saken ytterligere for å finne identiteten til den fysiske eller juridiske personen som er ansvarlig for utsendingen.
- 43) Anerkjennelsen av beslutninger om en administrativ sanksjon og/eller bot og anmodninger om inndrivelse av en slik sanksjon og/eller bot bør være basert på prinsippet om gjensidig tillit. I den forbindelse bør grunnene til å la være å anerkjenne eller til å avslå inndrivelse av en administrativ sanksjon og/eller bot, begrenses til det som er absolutt nødvendig.
- 44) Selv om det innføres mer ensartede regler med hensyn til håndheving av administrative sanksjoner og/eller bøter over landegrensene, og til tross for behovet for flere felles kriterier for å gjøre framgangsmåter for oppfølging mer effektive ved manglende betaling, bør slike regler ikke berøre medlemsstatenes myndighet til å fastsette egne ordninger for sanksjoner, bøter eller inndrivelse i henhold til nasjonal lovgivning. Derfor kan bestemmelsen som hjemler håndheving eller gjennomføring av slike sanksjoner og/eller bøter, ved behov og idet det tas hensyn til nasjonal lovgivning og/eller praksis i den anmodede medlemsstaten, ferdigstilles med og/eller ledsages eller erstattes av et dokument som hjemler retten til håndheving eller gjennomføring i den anmodede medlemsstat.

- 45) De mer ensartede reglene bør ikke påvirke plikten til å overholde saksøktets grunnleggende rettigheter og friheter samt de grunnleggende rettsprinsippene som gjelder for dem i henhold til artikkel 6 i traktaten om Den europeiske union (TEU), som retten til å bli hørt og retten til effektiv klageadgang og rettferdig rettergang samt prinsippet «ne bis in idem».
- 46) Målet med dette direktiv er ikke å fastsette harmoniserte regler for rettslig samarbeid, domsmyndighet eller anerkjennelse og fullbyrdelse av beslutninger i sivile saker og handelssaker, og heller ikke å behandle spørsmål om gjeldende lovgivning.
- 47) Medlemsstatene bør treffe egnede tiltak i tilfelle manglende oppfyllelse av pliktene fastsatt i dette direktiv, herunder forvaltningsmessige eller rettslige framgangsmåter, og bør fastsette sanksjoner som er effektive, avskrekkende og står i forhold til overtredelsen, ved brudd på pliktene fastsatt i dette direktiv.
- 48) Dette direktiv er forenlig med de grunnleggende rettigheter og prinsipper som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter, særlig retten til vern av personopplysninger (artikkel 8), yrkesfrihet og retten til arbeid (artikkel 15), frihet til å drive næringsvirksomhet (artikkel 16), retten til å forhandle og inngå tariffavtaler (artikkel 28), rettferdige og rimelige arbeidsvilkår (artikkel 31), retten til effektiv klageadgang og rettferdig rettergang (artikkel 47), formodning om uskyld og retten til forsvar (artikkel 48) og retten til ikke å bli domfelt to ganger for samme straffbare handling («ne bis in idem») (artikkel 50), og må gjennomføres i samsvar med disse rettighetene og prinsippene.
- 49) For å fremme en bedre og mer ensartet anvendelse av direktiv 96/71/EF er det hensiktsmessig å benytte et elektronisk informasjonsutvekslingssystem for å forenkle forvaltningssamarbeidet, og vedkommende myndigheter bør benytte IMI i størst mulig grad. Dette bør imidlertid ikke være til hinder for anvendelsen av eksisterende og framtidige bilaterale avtaler eller ordninger med hensyn til forvaltningssamarbeid og gjensidig bistand.
- 50) Ettersom målet for dette direktiv, som er å fastsette en felles ramme av egnede bestemmelser, tiltak og kontrollordninger som er nødvendige for en bedre og mer ensartet gjennomføring, anvendelse og håndheving av direktiv 96/71/EF i praksis, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
- 51) EUs datatilsynsorgan har blitt rådspurt i samsvar med artikkel 28 nr. 2 i forordning (EF) nr. 45/2001 og avga uttalelse 19. juli 2012⁽¹⁾.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

KAPITTEL I

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 1

Formål

1. Ved dette direktiv fastsettes en felles ramme av egnede bestemmelser, tiltak og kontrollordninger som er nødvendige for en bedre og mer ensartet gjennomføring, anvendelse og håndheving av direktiv 96/71/EF i praksis, herunder tiltak for å forebygge og ilegge sanksjoner for misbruk og omgåelse av gjeldende regler, uten at det berører virkeområdet for direktiv 96/71/EF.

⁽¹⁾ EUT C 27 av 29.1 2013, s. 4.

Målet med dette direktiv er å sikre at rettighetene til utsendte arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting over landegrensene opprettholdes på et egnet nivå, særlig med hensyn til håndheving av de arbeids- og ansettelsesvilkårene som i samsvar med artikkel 3 i direktiv 96/71/EF gjelder i medlemsstaten der tjenesten skal ytes, og samtidig lette tjenesteyternes utøvelse av adgangen til å yte tjenester og fremme rettferdig konkurranse mellom tjenesteytere, og på den måten støtte det indre markedes virkemåte.

2. Dette direktiv berører ikke på noen måte utøvelsen av de grunnleggende rettighetene som anerkjennes i medlemsstatene og på unionsplan, herunder retten eller friheten til å streike eller treffe andre tiltak som omfattes av særlige arbeidsmarkedsordninger i medlemsstatene, i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis. Det berører heller ikke retten til å forhandle fram, inngå og håndheve tariffavtaler og retten til å treffe kollektive tiltak i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktiv menes med

- a) «vedkommende myndighet» en myndighet eller et organ, som kan omfatte kontaktorganene omhandlet i artikkel 4 i direktiv 96/71/EF, som en medlemsstat har utpekt til å utføre oppgaver fastsatt i direktiv 96/71/EF og dette direktiv,
- b) «anmodende myndighet» den vedkommende myndighet i en medlemsstat som anmoder om bistand, opplysninger, underretning om eller inndrivelse av en sanksjon og/eller bot, som omhandlet i kapittel VI,
- c) «anmodet myndighet» den vedkommende myndighet i en medlemsstat som mottar en anmodning om bistand, opplysninger, underretning om eller inndrivelse av en sanksjon og/eller bot, som omhandlet i kapittel VI.

Artikkel 3

Vedkommende myndigheter og kontaktorganer

Med henblikk på dette direktiv skal medlemsstatene i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis utpeke én eller flere vedkommende myndigheter, som kan omfatte kontaktorganene omhandlet i artikkel 4 i direktiv 96/71/EF. Når medlemsstatene utpeker sine vedkommende myndigheter skal de ta behørig hensyn til behovet for å sikre vern av innholdet i opplysningene som utveksles, og de juridiske rettighetene til fysiske og juridiske personer som kan være berørt. Medlemsstatene skal i siste instans være ansvarlig for å ivareta vernet av opplysninger og de juridiske rettighetene til berørte personer og skal innføre egnede ordninger for dette.

Medlemsstatene skal oversende vedkommende myndigheters kontaktopplysninger til Kommisjonen og de andre medlemsstatene. Kommisjonen skal offentliggjøre og regelmessig ajourføre listen over vedkommende myndigheter og kontaktorganer.

Andre medlemsstater og Unionens institusjoner skal respektere den enkelte medlemsstats valg av vedkommende myndigheter.

Artikkel 4

Identifisering av reell utsending og forebygging av misbruk og omgåelse

1. Ved gjennomføring, anvendelse og håndheving av direktiv 96/71/EF skal vedkommende myndigheter gjøre en samlet vurdering av alle faktiske forhold som anses nødvendige, særlig de faktiske forholdene fastsatt i nr. 2 og 3 i denne artikkel. Disse forholdene er ment å hjelpe vedkommende myndigheter når disse utfører undersøkelser og kontroller, og når de har grunn til å tro at en arbeidstaker ikke kan anses som en utsendt arbeidstaker i henhold til direktiv 96/71/EF. Forholdene er veiledende faktorer ved den samlede vurderingen og skal derfor ikke vurderes enkeltvis.

2. For å kunne avgjøre om et foretak utøver reell virksomhet av betydelig omfang, og ikke bare intern forvaltning og/eller administrasjon, skal vedkommende myndigheter gjøre en samlet vurdering av alle de faktiske forhold som belyser den virksomheten som foretaket over lengre tid utøver i etableringsstaten og, ved behov, i vertsstaten. Slike forhold kan særlig omfatte

- a) stedet der foretaket har sitt forretningskontor og sin administrasjon, gjør bruk av kontorer, betaler skatt og trygde- og pensjonspremier og, dersom det er relevant, i samsvar med nasjonal lovgivning har tillatelse til å drive yrkesvirksomhet eller er registrert hos handelskamre eller bransjeorganer,
- b) stedet der utsendte arbeidstakere rekrutteres og sendes ut fra,
- c) lovgivningen som får anvendelse på avtalene foretaket inngår med arbeidstakerne på den ene siden og med kundene på den andre siden,
- d) stedet der foretaket utøver forretningsvirksomhet av betydelig omfang og der den har ansatt administrativt personale,
- e) antall avtaler som er inngått og/eller størrelsen på omsetningen i etableringsstaten, idet det tas hensyn til den særlige situasjonen til nyetablerte foretak og små og mellomstore bedrifter.

3. For å kunne vurdere om en utsendt arbeidstaker midlertidig utfører sitt arbeid i en annen medlemsstat enn den vedkommende vanligvis arbeider i, skal alle faktiske forhold som belyser dette arbeidet og arbeidstakerens situasjon, undersøkes. Slike forhold kan særlig omfatte

- a) om arbeidet utføres i en begrenset periode i en annen medlemsstat,
- b) datoen da utsendingen startet,
- c) om utsendingen finner sted til en annen medlemsstat enn den arbeidstakeren vanligvis utfører sitt arbeid i eller fra i samsvar med forordning (EF) nr. 593/2008 (Roma I) og/eller Roma-konvensjonen,
- d) om den utsendte arbeidstakeren vender tilbake til eller forventes å gjenoppta sitt arbeid i medlemsstaten vedkommende ble utsendt fra, etter å ha sluttført arbeidet eller tjenesteytingen som var hensikten med utsendingen,
- e) virksomhetens art,
- f) om reise, kost og losji blir betalt eller refundert av arbeidsgiveren som sender ut arbeidstakeren, og i så fall hvordan betalingen eller refusjonen utføres,
- g) eventuelle tidligere perioder stillingen har vært besatt av samme eller en annen (utsendt) arbeidstaker.

4. Manglende oppfyllelse av ett eller flere av de faktiske forholdene fastsatt i nr. 2 og 3 skal ikke automatisk innebære at en situasjon ikke kan anses som utsending. Vurderingen av forholdene skal tilpasses hvert enkelt tilfelle, og det skal tas hensyn til situasjonens egenart.

5. Forholdene omhandlet i denne artikkel og som vedkommende myndigheter bruker i den samlede vurderingen når de skal avgjøre om en situasjon er en reell utsending, kan også brukes til å avgjøre om en person er en arbeidstaker i henhold til gjeldende definisjon i artikkel 2 nr. 2 i direktiv 96/71/EF. Medlemsstatene bør la seg veilede av blant annet konkrete forhold rundt utførelsen av arbeidet, underordningsforhold og godtgjøring av arbeidstakeren, uansett hvordan forholdet mellom partene er beskrevet i en overenskomst, enten den er avtalefestet eller ikke, som partene har inngått.

KAPITTEL II

TILGANG TIL OPPLYSNINGER

*Artikkel 5***Bedre tilgang til opplysninger**

1. Medlemsstatene skal treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at opplysninger om arbeids- og ansettelsesvilkårene som er omhandlet i artikkel 3 i direktiv 96/71/EF, og skal anvendes og overholdes av tjenesteyterne, gjøres allment tilgjengelige vederlagsfritt på en tydelig, klar og utfyllende måte og er lett tilgjengelige over avstand og ved hjelp av elektroniske midler, i formater og i samsvar med standarder for tilgang til netttinnhold som sikrer tilgang for personer med nedsatt funksjonsevne, og for å sikre at kontaktorganene eller andre vedkommende nasjonale organer omhandlet i artikkel 4 i direktiv 96/71/EF, er i stand til å utføre sine oppgaver effektivt.
2. For ytterligere å bedre tilgangen til opplysninger skal medlemsstatene
 - a) på en tydelig, detaljert og brukervennlig måte og i et tilgjengelig format på et sentralt offisielt nasjonalt nettsted og på andre egnede måter angi hvilke arbeids- og ansettelsesvilkår og/eller hvilke deler av deres nasjonale og/eller regionale lovgivning som får anvendelse på arbeidstakere som er utsendt til deres territorium,
 - b) treffe nødvendige tiltak for å gjøre opplysninger allment tilgjengelige på det sentrale offisielle nasjonale nettstedet og på andre egnede måter, om hvilke tariffavtaler som gjelder og hvem de gjelder for, samt om hvilke arbeids- og ansettelsesvilkår som tjenesteytere fra andre medlemsstater skal anvende i samsvar med direktiv 96/71/EF, herunder, når det er mulig, lenker til eksisterende nettsteder og andre kontaktpunkter, særlig de relevante partene i arbeidslivet,
 - c) vederlagsfritt gjøre opplysningene tilgjengelige for arbeidstakere og tjenesteytere på det eller de offisielle språkene i vertsstaten og på de mest relevante språkene i forhold til behovet i arbeidsmarkedet, et valg som skal overlates til vertsstaten. Disse opplysningene skal om mulig gjøres tilgjengelige i form av en kortfattet brosjyre som oppsummerer de viktigste arbeidsvilkårene, herunder en beskrivelse av framgangsmåtene for å inngi klager, og på anmodning i formater som er tilgjengelige for personer med nedsatt funksjonsevne; mer detaljerte opplysninger om arbeidsvilkår og sosiale vilkår som gjelder for utsendte arbeidstakere, herunder helse og sikkerhet på arbeidsplassen, skal gjøres lett tilgjengelige og være vederlagsfrie,
 - d) gjøre de relevante opplysningene mer tilgjengelige og tydelige, særlig de som finnes på det sentrale offisielle nasjonale nettstedet omhandlet i bokstav a),
 - e) oppgi en kontaktperson ved kontaktorganet som har ansvar for å håndtere anmodninger om opplysninger,
 - f) holde opplysningene i faktabladene om medlemsstatene ajourført.
3. Kommisjonen skal fortsette å støtte medlemsstatene når det gjelder tilgang til opplysninger.
4. Når de arbeids- og ansettelsesvilkår som er omhandlet i artikkel 3 i direktiv 96/71/EF, i samsvar med nasjonal lovgivning, tradisjon og praksis og med respekt for uavhengigheten til partene i arbeidslivet, er fastsatt i tariffavtaler i samsvar med artikkel 3 nr. 1 og 8 i nevnte direktiv, skal medlemsstatene sikre at disse vilkårene stilles til rådighet på en tilgjengelig og oversiktlig måte for tjenesteytere fra andre medlemsstater og for utsendte arbeidstakere, og skal i den forbindelse forsøke å involvere partene i arbeidslivet. De relevante opplysningene bør særlig omfatte de ulike minstelønnene og deres bestanddeler, metoden for å beregne godtgjøringen som skal utbetales, og, når det er relevant, kvalifiseringskriteriene for å inngå i de ulike lønnskategoriene.
5. Medlemsstatene skal opplyse om hvilke organer og myndigheter arbeidstakere og foretak kan henvende seg til for å få generelle opplysninger om nasjonal lovgivning og praksis som de omfattes av med hensyn til deres rettigheter og plikter på medlemsstatenes territorium.

KAPITTEL III

FORVALTNINGSSAMARBEID

Artikkel 6

Gjensidig bistand – alminnelige prinsipper

1. Medlemsstatene skal ha et tett samarbeid og omgående bistå hverandre gjensidig for å lette gjennomføringen, anvendelsen og håndhevingen av dette direktiv og direktiv 96/71/EF.
2. Medlemsstatenes samarbeid skal særlig omfatte å besvare vedkommende myndigheters begrunnede anmodninger om opplysninger og utføre kontroller, tilsyn og undersøkelser med hensyn til tilfeller av utsending som omhandlet i artikkel 1 nr. 3 i direktiv 96/71/EF, herunder undersøkelser knyttet til misbruk eller manglende overholdelse av gjeldende regler for utsending av arbeidstakere. Anmodninger om opplysninger omfatter opplysninger om en eventuell inndrivelse av en administrativ sanksjon og/eller bot, eller underretning om en beslutning om å ilegge en slik sanksjon og/eller bot, som omhandlet i kapittel VI.
3. Medlemsstatenes samarbeid kan også omfatte sending og forkynnelse av dokumenter.
4. Med henblikk på å besvare en anmodning om bistand fra vedkommende myndigheter i en annen medlemsstat skal medlemsstatene sørge for at tjenesteytere som er etablert på deres territorium, gir sine vedkommende myndigheter alle de opplysninger som er nødvendige for å føre tilsyn med deres virksomhet i samsvar med nasjonal lovgivning. Medlemsstatene skal treffe egnede tiltak dersom opplysningene ikke blir gitt.
5. Dersom en medlemsstat har vanskeligheter med å imøtekomme en anmodning om opplysninger, eller med å utføre kontroller, tilsyn eller undersøkelser, skal den omgående underrette den anmodende medlemsstat om dette for å finne en løsning.

Ved vedvarende problemer i forbindelse med utveksling av opplysninger eller et varig avslag på oversending av opplysninger skal Kommisjonen, etter å ha blitt underrettet, eventuelt via IMI, treffe egnede tiltak.

6. Medlemsstatene skal oversende elektronisk de opplysninger som andre medlemsstater eller Kommisjonen anmoder om, innen følgende frister:
 - a) I hastetilfeller som krever søk i registre, for eksempel i forbindelse med bekreftelse av merverdiavgiftsregistrering, for å kontrollere at etablering i en annen medlemsstat foreligger, så snart det er mulig og senest to virkedager etter at anmodningen er mottatt.

Grunnen til at saken haster skal tydelig framgå av anmodningen, som må inneholde opplysninger som underbygger at det haster.

- b) For alle andre anmodninger om opplysninger, senest 25 virkedager etter at anmodningen er mottatt, med mindre medlemsstatene i fellesskap blir enige om en kortere frist.
7. Medlemsstatene skal sørge for at registre der tjenesteytere er oppført, og som vedkommende myndigheter har tilgang til på deres territorium, er tilgjengelige på samme vilkår for tilsvarende vedkommende myndigheter i de andre medlemsstatene med henblikk på gjennomføringen av dette direktiv og direktiv 96/71/EF, i den grad medlemsstatene har oppført disse registrene i IMI.
8. Medlemsstatene skal sikre at opplysningene som utveksles mellom organene omhandlet i artikkel 2 bokstav a), eller som oversendes til dem, benyttes bare i forbindelse med saken(e) som ligger til grunn for anmodningen.

9. Gjensidig forvaltningssamarbeid og administrativ bistand skal ytes vederlagsfritt.

10. En anmodning om opplysninger skal ikke hindre vedkommende myndigheter i å treffe tiltak i samsvar med nasjonal lovgivning og unionsretten for å undersøke og forebygge påståtte overtredelser av direktiv 96/71/EF eller dette direktiv.

*Artikkel 7***Medlemsstatenes rolle innenfor rammen av forvaltningssamarbeid**

1. I samsvar med prinsippene fastsatt i artikkel 4 og 5 i direktiv 96/71/EF og så lenge en arbeidstaker er utsendt til en annen medlemsstat, ligger ansvaret for å føre tilsyn med de arbeids- og ansettelsesvilkårene som skal overholdes i samsvar med direktiv 96/71/EF, hos myndighetene i vertsstaten, ved behov i samarbeid med myndighetene i etableringsstaten.
2. Tjenesteyterens etableringsstat skal fortsette å overvåke, kontrollere og treffe nødvendige tilsyns- eller håndhevingstiltak i samsvar med dennes nasjonale lovgivning, praksis og administrative framgangsmåter når det gjelder arbeidstakere som er utsendt til en annen medlemsstat.
3. Tjenesteyterens etableringsstat skal bistå medlemsstaten som en arbeidstaker sendes til, for å sikre at vilkårene som får anvendelse i henhold til direktiv 96/71/EF og dette direktiv, er oppfylt. Dette ansvaret skal på ingen måte begrense mulighetene for medlemsstaten som en arbeidstaker sendes til, til å overvåke, kontrollere eller treffe eventuelle nødvendige tilsyns- eller håndhevingstiltak i samsvar med dette direktiv og direktiv 96/71/EF.
4. Dersom det foreligger konkrete forhold som tyder på mulige uregelmessigheter, skal en medlemsstat på eget initiativ oversende den berørte medlemsstaten alle relevante opplysninger omgående.
5. Vedkommende myndigheter i vertsstaten kan, for hvert tilfelle av tjenesteyting eller for hver tjenesteyter, be vedkommende myndigheter i etableringsstaten om opplysninger om hvorvidt tjenesteyteren er lovlig etablert, om tjenesteyterens redelige atferd samt om at tjenesteyteren ikke har brutt gjeldende regler. Vedkommende myndigheter i etableringsstaten skal gi disse opplysningene i samsvar med artikkel 6.
6. De plikter som er fastsatt i denne artikkel, skal ikke innebære at etableringsstaten er forpliktet til å utføre faktiske undersøkelser og kontroller på territoriet til vertsstaten der tjenesteytingen finner sted. Slike undersøkelser og kontroller kan utføres av myndighetene i vertsstaten på eget initiativ eller på anmodning fra vedkommende myndigheter i etableringsstaten, i samsvar med artikkel 10 og ifølge den tilsynsmyndighet som er fastsatt i vertsstatens nasjonale lovgivning, praksis og administrative framgangsmåter, og i henhold til unionsretten.

*Artikkel 8***Oppfølgingstiltak**

1. Medlemsstatene skal med bistand fra Kommisjonen treffe oppfølgingstiltak for å utvikle, lette og fremme utveksling av tjenestemenn med ansvar for gjennomføringen av forvaltningssamarbeid og gjensidig bistand samt for overvåking av overholdelsen og håndhevingen av gjeldende regler. Medlemsstatene kan også treffe oppfølgingstiltak for å støtte organisasjoner som gir opplysninger til utsendte arbeidstakere.
2. Kommisjonen skal vurdere behovet for økonomisk støtte med henblikk på ytterligere å forbedre forvaltningssamarbeidet og øke den gjensidige tilliten gjennom prosjekter, blant annet ved å fremme utveksling av relevante tjenestemenn og opplæring, samt ved å utvikle, lette og fremme initiativer knyttet til god praksis, herunder hos partene i arbeidslivet på unionsplan, f.eks. utvikling og ajourføring av databaser eller felles nettsteder med generelle eller sektorspesifikke opplysninger om arbeids- og ansettelsesvilkår som skal oppfylles, samt innsamling og vurdering av omfattende opplysninger om utsendingsprosessen.

Dersom Kommisjonen anser at det er behov for det, skal den, uten at det berører Europaparlamentets og Rådets rettigheter i budsjettbehandlingen, bruke tilgjengelige finansieringsvirkemidler for å styrke forvaltningssamarbeidet.

3. Kommisjonen og medlemsstatene kan, idet det tas hensyn til uavhengigheten til partene i arbeidslivet, sikre at det stilles tilstrekkelig støtte til rådighet til relevante initiativer som partene i arbeidslivet tar på unionsplan og på nasjonalt plan med henblikk på å opplyse foretak og arbeidstakere om gjeldende arbeids- og ansettelsesvilkår som er fastsatt i dette direktiv og i direktiv 96/71/EF.

KAPITTEL IV

OVERVÅKING AV OVERHOLDELSE

Artikkel 9

Administrative krav og kontrolltiltak

1. Medlemsstatene kan innføre bare de administrative krav og kontrolltiltak som er nødvendige for å sikre effektiv overvåking av overholdelsen av pliktene fastsatt i dette direktiv og i direktiv 96/71/EF, forutsatt at kravene og tiltakene er begrunnede og forholdsmessige i samsvar med unionsretten.

For disse formål kan medlemsstatene særlig innføre følgende tiltak:

- a) En plikt for en tjenesteyter som er etablert i en annen medlemsstat, til å avgi en enkel erklæring til ansvarlige nasjonale vedkommende myndigheter senest når tjenesteytingen starter, på det eller de offisielle språkene i vertsstaten eller på et annet språk som vertsstaten har godtatt, med de relevante opplysninger som er nødvendige for å kunne utføre faktiske kontroller på arbeidsplassen, herunder
 - i) tjenesteyterens identitet,
 - ii) forventet antall klart identifiserbare utsendte arbeidstakere,
 - iii) personene omhandlet i bokstav e) og f),
 - iv) forventet varighet av utsendingen og planlagt start- og sluttdato,
 - v) arbeidsplassens adresse(r) og
 - vi) arten av tjenestene som begrunner utsendingen.
- b) En plikt til å ha eller gjøre tilgjengelig og/eller oppbevare i papirform eller elektronisk kopier av ansettelsesavtalen eller et tilsvarende dokument i henhold til rådsdirektiv 91/533/EØF⁽¹⁾, herunder, ved behov eller når det er relevant, tilleggsopplysningene omhandlet i artikkel 4 i nevnte direktiv, lønsslipper, timelister med angivelse av den daglige arbeidstidens start- og sluttid og varighet samt dokumentasjon på utbetalt lønn eller kopier av tilsvarende dokumenter, i utsendingsperioden og på et tilgjengelig og tydelig angitt sted på dens territorium, f.eks. på arbeidsplassen eller byggeplassen eller, for mobile arbeidstakere i transportsektoren, på det lokale kontoret eller i kjøretøyet som tjenesten utføres med.
- c) En plikt til innen rimelig tid å levere dokumentene omhandlet i bokstav b) etter utsendingens slutt på anmodning fra myndighetene i vertsstaten.
- d) En plikt til å sørge for en oversettelse av dokumentene omhandlet i bokstav b) på det eller de offisielle språkene i vertsstaten, eller på et annet språk som vertsstaten har godtatt.
- e) En plikt til å utpeke en person som skal samarbeide med vedkommende myndigheter i vertsstaten der tjenesteytingen finner sted, og ved behov sende og motta dokumenter og/eller kunngjøringer.
- f) En plikt til om nødvendig å utpeke en kontaktperson som skal fungere som en representant, og som de berørte partene i arbeidslivet kan henvende seg til for å forsøke å få tjenesteyteren til å innlede kollektive forhandlinger i vertsstaten i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis, i perioden tjenestene ytes. Personen kan være en annen enn personen omhandlet i bokstav e), og trenger ikke være til stede i vertsstaten, men skal stå til rådighet ved en rimelig og begrunnet anmodning.

2. Medlemsstatene kan innføre andre administrative krav og kontrolltiltak dersom det oppstår situasjoner eller ny utvikling som tyder på at eksisterende administrative krav og kontrolltiltak ikke er tilstrekkelige eller virkningsfulle for å sikre effektiv overvåking av overholdelsen av pliktene fastsatt i direktiv 96/71/EF og dette direktiv, forutsatt at kravene og tiltakene er begrunnede og forholdsmessige.

⁽¹⁾ Rådsdirektiv 91/533/EØF av 14. oktober 1991 om arbeidsgiverens plikt til å informere arbeidstakeren om vilkårene i arbeidsavtalen eller arbeidsforholdet (EFT L 288 av 18.10.1991, s. 32).

3. Ingenting i denne artikkel skal påvirke andre plikter som følger av Unionens regelverk, herunder de som følger av rådsdirektiv 89/391/EØF⁽¹⁾ og forordning (EF) nr. 883/2004, og/eller plikter i henhold til nasjonal lovgivning med hensyn til vern eller ansettelse av arbeidstakere, forutsatt at sistnevnte får tilsvarende anvendelse på foretak som er etablert i den berørte medlemsstaten, og at de er begrunnede og forholdsmessige.

4. Medlemsstatene skal sikre at framgangsmåtene og formalitetene i forbindelse med utsending av arbeidstakere i henhold til denne artikkel, kan gjennomføres av foretak på en brukervennlig måte, over avstand og så langt det er mulig ved hjelp av elektroniske midler.

5. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen og opplyse tjenesteyterne om eventuelle tiltak omhandlet i nr. 1 og 2 som de anvender eller har gjennomført. Kommisjonen skal underrette de andre medlemsstatene om nevnte tiltak. Opplysningene til tjenesteyterne skal gjøres allment tilgjengelige på et sentralt nasjonalt nettsted på det eller de mest relevante språkene som fastsatt av medlemsstaten.

Kommisjonen skal nøye overvåke anvendelsen av tiltakene omhandlet i nr. 1 og 2, vurdere om de overholder unionsretten og, ved behov, treffe de nødvendige tiltak innenfor rammen av sin myndighet i henhold til TEUV.

Kommisjonen skal jevnlig avlegge rapporter for Rådet om tiltak som medlemsstatene har underrettet om og, ved behov, om status for sin analyse og/eller vurdering.

Artikkel 10

Tilsyn

1. Medlemsstatene skal sikre at det innføres egnede og effektive kontroll- og overvåkingsordninger i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis, og at myndighetene som er utpekt i henhold til nasjonal lovgivning, utfører effektivt og tilstrekkelig tilsyn på sine territorier for å kontrollere og overvåke om bestemmelsene og reglene i direktiv 96/71/EF overholdes, idet det tas hensyn til de relevante bestemmelsene i dette direktiv, for på den måten å sikre at begge direktivene anvendes og håndheves på riktig måte. Uten hensyn til muligheten for stikkprøvekontroller skal tilsynet først og fremst bygge på en risikovurdering utført av vedkommende myndigheter. Risikovurderingen kan identifisere hvilke virksomhetssektorer som har en høy andel arbeidstakere som er utsendt for å yte tjenester på deres territorium. I forbindelse med en slik risikovurdering kan det særlig tas hensyn til gjennomføringen av store infrastrukturprosjekter, forekomsten av lange kjeder av underleverandører, geografisk nærhet, særlige problemer og behov i bestemte sektorer, tidligere overtredelser samt sårbarheten hos visse grupper av arbeidstakere.

2. Medlemsstatene skal sikre at tilsynet og kontrollene av overholdelse i henhold til denne artikkel ikke innebærer forskjellsbehandling og/eller er uforholdsmessige, idet det tas hensyn til de relevante bestemmelsene i dette direktiv.

3. Dersom det i løpet av tilsyn og på bakgrunn av artikkel 4 er behov for opplysninger, skal vertsstaten og etableringsstaten handle i samsvar med reglene for forvaltningssamarbeid. Særlig skal vedkommende myndigheter samarbeide i henhold til reglene og prinsippene fastsatt i artikkel 6 og 7.

4. I medlemsstater der det i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis er partene i arbeidslivet som fastsetter arbeids- og ansettelsesvilkårene for utsendte arbeidstakere omhandlet i artikkel 3 i direktiv 96/71/EF, særlig minstelønn og arbeidstid, kan partene i arbeidslivet på et egnet nivå og på de vilkår som er fastsatt av medlemsstatene, også overvåke anvendelsen av relevante arbeids- og ansettelsesvilkår for utsendte arbeidstakere, forutsatt at det garanteres et tilstrekkelig vern tilsvarende vernet som følger av direktiv 96/71/EF og dette direktiv.

5. Medlemsstater der arbeidstilsynene ikke har myndighet når det gjelder kontroll og overvåking av arbeidsforhold og/eller arbeids- og ansettelsesvilkår for utsendte arbeidstakere, kan i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis innføre, endre eller beholde ordninger, framgangsmåter og metoder som garanterer at arbeids- og ansettelsesvilkårene overholdes, forutsatt at ordningene gir berørte personer et tilstrekkelig vern tilsvarende vernet som følger av direktiv 96/71/EF og dette direktiv.

⁽¹⁾ Rådsdirektiv 89/391/EØF av 12. juni 1989 om iverksetting av tiltak som forbedrer arbeidstakernes sikkerhet og helse på arbeidsplassen (EFT L 183 av 29.6.1989, s. 1).

KAPITTEL V

HÅNDHEVING

*Artikkel 11***Forsvar av rettigheter – enklere klageadgang – etterbetalinger**

1. Med henblikk på håndheving av pliktene i henhold til direktiv 96/71/EF, særlig artikkel 6, og dette direktiv, skal medlemsstatene sikre at det finnes effektive ordninger som utsendte arbeidstakere kan benytte for å inngi klager mot arbeidsgiverne direkte, og at de har rett til å innlede rettergang eller forvaltningssak, også i den medlemsstaten på hvis territorium arbeidstakerne er eller var utsendt, dersom arbeidstakerne anser at de er påført tap eller skade som følge av manglende anvendelse av gjeldende regler, selv etter at ansettelsesforholdet da mangelen skal ha oppstått, har opphørt.
2. Nr. 1 får anvendelse uten at det berører domsmyndigheten til domstolene i medlemsstatene, som fastsatt særlig i de relevante EU-rettsaktene og/eller internasjonale konvensjoner.
3. Medlemsstatene skal sikre at fagforeninger og andre tredjeparter, som foreninger, organisasjoner og andre juridiske personer som i samsvar med kriteriene fastsatt i nasjonal lovgivning har en rettmessig interesse av å sikre at dette direktiv og direktiv 96/71/EF overholdes, kan tre inn på vegne av eller til støtte for de utsendte arbeidstakerne eller deres arbeidsgiver og med deres godkjenning, i enhver rettergang og/eller forvaltningssak som har som mål å gjennomføre dette direktiv og direktiv 96/71/EF og/eller sikre at forpliktelsene i henhold til dette direktiv og direktiv 96/71/EF håndheves.
4. Nr. 1 og 3 får anvendelse uten å berøre
 - a) nasjonale regler om foreldelsesfrister eller tidsfrister for lignende saker, forutsatt at de ikke anses for å gjøre det nærmest umulig eller overdrevent vanskelig å utøve disse rettighetene,
 - b) annen myndighet og andre kollektive rettigheter for parter i arbeidslivet og representanter for arbeidstakere og arbeidsgivere, i henhold til nasjonal lovgivning og/eller praksis,
 - c) nasjonale rettergangsregler for representasjon og forsvar ved domstolen.
5. Utsendte arbeidstakere som innleder rettergang eller forvaltningssak i henhold til nr. 1, skal være beskyttet mot ugunstig behandling fra arbeidsgiverens side.
6. Medlemsstatene skal sikre at arbeidsgiveren til den utsendte arbeidstakeren er ansvarlig for eventuelle rettigheter som tilkommer den utsendte arbeidstaker som følge av avtaleforholdet mellom arbeidsgiveren og den utsendte arbeidstakeren.

Medlemsstatene skal særlig sikre at det finnes nødvendige ordninger for å sikre at utsendte arbeidstakere kan motta

- a) eventuell utestående nettogodtgjøring som skulle ha vært utbetalt i henhold til de gjeldende arbeids- og ansettelsesvilkårene omhandlet i artikkel 3 i direktiv 96/71/EF,
- b) eventuell etterbetaling eller tilbakebetaling av skatt eller trygde- og pensjonspremier som urettmessig er tilbakeholdt fra lønnen deres,
- c) en tilbakebetaling av urimelige kostnader i forhold til nettogodtgjøringen eller kvaliteten på innkvarteringen, som er tilbakeholdt eller trukket fra lønnen for innkvartering som stilles til rådighet av arbeidsgiveren,
- d) når det er relevant, arbeidsgiverens innbetalinger til fond eller institusjoner som i fellesskap forvaltes av partene i arbeidslivet, som urettmessig er tilbakeholdt fra lønnen deres.

Dette nummer får også anvendelse når de utsendte arbeidstakerne har vendt tilbake fra medlemsstaten de de var utsendt til.

Artikkel 12

Underleverandørens ansvar

1. For å bekjempe svindel og misbruk kan medlemsstatene, etter samråd med de relevante partene i arbeidslivet i samsvar med nasjonal lovgivning og/eller praksis, og når det dreier seg om kjeder av underleverandører, treffe ytterligere tiltak på en forholdsmessig måte som ikke innebærer forskjellsbehandling, for å sikre at en leverandør som arbeidsgiveren (tjenesteyteren) som omfattes av artikkel 1 nr. 3 i direktiv 96/71/EF, er en direkte underleverandør til, sammen med eller i stedet for arbeidsgiveren kan holdes ansvarlig av den utsendte arbeidstakeren med hensyn til eventuell utestående nettogodtgjøring tilsvarende minstelønn og/eller innbetalinger til fond eller institusjoner som i fellesskap forvaltes av partene i arbeidslivet, forutsatt at de omfattes av artikkel 3 i direktiv 96/71/EF.
2. Når det gjelder virksomhetene som angis i vedlegget til direktiv 96/71/EF, skal medlemsstatene fastsette tiltak som ved kjeder av underleverandører sikrer at utsendte arbeidstakere kan holde leverandøren som arbeidsgiveren er en direkte underleverandør til, ansvarlig sammen med eller i stedet for arbeidsgiveren med hensyn til overholdelsen av de utsendte arbeidstakernes rettigheter omhandlet i nr. 1 i denne artikkel.
3. Ansvar et omhandlet i nr. 1 og 2 skal være begrenset til de rettigheter som arbeidstakeren har ervervet gjennom avtaleforholdet mellom leverandøren og dennes underleverandør.
4. Medlemsstatene kan i samsvar med unionsretten likeledes innføre strengere ansvarsregler i henhold til nasjonal lovgivning dersom de ikke innebærer forskjellsbehandling og er forholdsmessige med hensyn til virkeområde og omfanget av ansvar ved underleveranse. Medlemsstatene kan også i samsvar med unionsretten fastsette bestemmelser om slikt ansvar i andre sektorer enn dem som er omhandlet i vedlegget til direktiv 96/71/EF.
5. I tilfellene nevnt i nr. 1, 2 og 4 kan medlemsstatene fastsette at en leverandør som har oppfylt kravet om å utvise tilbørlig aktsomhet som definert i nasjonal lovgivning, ikke skal holdes ansvarlig.
6. I stedet for ansvarsreglene omhandlet i nr. 2 kan medlemsstatene i samsvar med unionsretten og nasjonal lovgivning og/eller praksis treffe andre egnede håndhevingstiltak som i et direkte underleverandørforhold gir mulighet for effektive og forholdsmessige sanksjoner overfor leverandøren, for å motvirke svindel og misbruk i situasjoner der arbeidstakeren har vanskeligheter med å gjøre gjeldende sine rettigheter.
7. Medlemsstatene skal opplyse Kommisjonen om tiltak som treffes i henhold til denne artikkel, og skal gjøre opplysningene allment tilgjengelige på det eller de mest relevante språkene, et valg som skal overlates til medlemsstatene.

Når det gjelder nr. 2 skal opplysningene til Kommisjonen inneholde informasjon om ansvaret ved underleverandørkjeder.

Når det gjelder nr. 6 skal opplysningene til Kommisjonen inneholde informasjon om de alternative nasjonale tiltakenes virkning med hensyn til ansvarsreglene omhandlet i nr. 2.

Kommisjonen skal gjøre disse opplysningene tilgjengelige for de andre medlemsstatene.

8. Kommisjonen skal nøye overvåke anvendelsen av denne artikkel.

KAPITTEL VI

HÅNDHEVING AV ØKONOMISKE ADMINISTRATIVE SANKSJONER OG/ELLER BØTER OVER LANDEGRENSENE*Artikkel 13***Virkeområde**

1. Uten at det berører de midler som er eller kan bli fastsatt i Unionens regelverk, skal prinsippene om gjensidig bistand og gjensidig anerkjennelse samt de tiltak og framgangsmåter som er fastsatt i dette kapittel, få anvendelse på håndheving av økonomiske administrative sanksjoner og/eller bøter over landegrensene som ved manglende overholdelse av gjeldende regler for utsending av arbeidstakere til en annen medlemsstat, ilegges en tjenesteyter som er etablert i en medlemsstat.

2. Dette kapittel skal få anvendelse på økonomiske administrative sanksjoner og/eller bøter, herunder avgifter og tilleggsavgifter, for manglende overholdelse av direktiv 96/71/EF eller dette direktiv, som ilegges av vedkommende myndigheter eller stadfestes av forvaltningsorganer eller rettsinstanser eller, når det er relevant, arbeidsrettslige domstoler.

Dette kapittel skal ikke få anvendelse på håndheving av sanksjoner som omfattes av virkeområdet for Rådets rammebeslutning 2005/214/JIS⁽¹⁾, rådsforordning (EF) nr. 44/2001⁽²⁾ eller rådsbeslutning 2006/325/EF⁽³⁾.

*Artikkel 14***Utpeking av vedkommende myndigheter**

Hver medlemsstat skal gjennom IMI opplyse Kommissjonen om hvilken eller hvilke myndigheter som i henhold til nasjonal lovgivning har myndighet med hensyn til dette kapittel. Medlemsstatene kan, dersom organiseringen av de interne systemene krever det, utpeke én eller flere sentrale myndigheter med ansvar for administrativ oversending og mottak av anmodninger og for bistand til andre relevante myndigheter.

*Artikkel 15***Alminnelige prinsipper – gjensidig bistand og anerkjennelse**

1. På anmodning fra den anmodende myndighet skal den anmodede myndighet, med forbehold for artikkel 16 og 17,

- a) inndrive en administrativ sanksjon og/eller bot som er ilagt av vedkommende myndighet i samsvar med den anmodende medlemsstats lovgivning og framgangsmåter, eller stadfestet av et forvaltningsorgan eller en rettsinstans eller, når det er relevant, arbeidsrettslige domstoler, og som ikke lenger kan påklages, eller
- b) underrette om en beslutning om å ilegge en slik sanksjon og/eller bot.

Den anmodede myndighet skal dessuten underrette om alle andre dokumenter som er relevante for inndrivelsen av en slik sanksjon og/eller bot, herunder rettsavgjørelsen eller den endelige beslutningen, som kan være en bekreftet kopi, som utgjør det rettslige grunnlaget og tvangsgrunnlaget for anmodningen om inndrivelse.

⁽¹⁾ Rådets rammebeslutning 2005/214/JIS av 24. februar 2005 om anvendelse av prinsippet om gjensidig anerkjennelse av økonomiske sanksjoner (EUT L 76 av 22.3.2005, s. 16).

⁽²⁾ Rådsforordning (EF) nr. 44/2001 av 22. desember 2000 om domsmyndighet og anerkjennelse og fullbyrdelse av rettsavgjørelser på det sivilrettslige og handelsrettslige område (EFT L 12 av 16.1.2001, s. 1).

⁽³⁾ Rådsbeslutning 2006/325/EF av 27. april 2006 om inngåelse av avtalen mellom Det europeiske fellesskap og Kongeriket Danmark om domsmyndighet og anerkjennelse og fullbyrdelse av rettsavgjørelser på det sivilrettslige og handelsrettslige område (EUT L 120 av 5.5.2006, s. 22).

2. Den anmodende myndighet skal sikre at anmodningen om inndrivelse av en administrativ sanksjon og/eller bot eller underretningen om en beslutning som ilegger en slik sanksjon og/eller bot, skjer i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og forvaltningspraksis i den medlemsstaten.

En slik anmodning skal framlegges bare når den anmodende myndighet ikke selv kan inndrive eller underrette i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og forvaltningspraksis.

Den anmodende myndighet skal ikke framlegge en anmodning om inndrivelse av en administrativ sanksjon og/eller bot eller en underretning om en beslutning om en slik sanksjon og/eller bot dersom og så lenge sanksjonen og/eller boten samt den underliggende fordringen og/eller dokumentet som hjemler håndheving i den anmodende medlemsstat, er gjenstand for innsigelse eller klage i den medlemsstaten.

3. Vedkommende myndighet som anmodes om å inndrive en administrativ sanksjon og/eller bot eller underrette om en beslutning om en slik sanksjon og/eller bot, som er oversendt i samsvar med dette kapittel og artikkel 21, skal anerkjenne den uten å kreve andre formaliteter og straks treffe alle nødvendige tiltak for å fullbyrde den, med mindre den anmodede myndighet beslutter å påberope seg én av grunnene til avslag fastsatt i artikkel 17.

4. Med henblikk på inndrivelse av en administrativ sanksjon og/eller bot eller underretning om en beslutning som ilegger en slik sanksjon og/eller bot, skal den anmodede myndighet handle i samsvar med gjeldende nasjonale lover, forskrifter og forvaltningspraksis i den anmodede medlemsstat som får anvendelse på samme, eller i mangel av dette, en lignende overtredelse eller beslutning.

Underretningen fra den anmodede myndighet om en beslutning som ilegger en administrativ sanksjon og/eller bot og anmodningen om inndrivelse, skal i samsvar med nasjonale lover, forskrifter og forvaltningspraksis i den anmodede medlemsstat anses for å ha samme virkning som om den hadde vært foretatt av den anmodende medlemsstaten.

Artikkel 16

Anmodning om inndrivelse eller underretning

1. Den anmodende myndighetens anmodning om inndrivelse av en administrativ sanksjon og/eller bot samt underretningen om en beslutning om en slik sanksjon og/eller bot skal gjennomføres omgående ved hjelp av et ensartet dokument og minst inneholde opplysninger om

- a) navn og kjent adresse til mottakeren samt andre relevante data eller opplysninger som kan identifisere mottakeren,
- b) et sammendrag av fakta og omstendigheter rundt overtredelsen, overtredelsens art og relevante gjeldende regler,
- c) dokumentet som hjemler håndheving i den anmodende medlemsstaten og alle andre relevante opplysninger eller dokumenter, herunder rettslige, som gjelder den underliggende fordringen og den administrative sanksjonen og/eller boten, og
- d) navn, adresse og andre kontaktopplysninger om vedkommende myndighet som er ansvarlig for å vurdere den administrative sanksjonen og/eller boten og, dersom det er et annet organ, om vedkommende organ som kan gi ytterligere opplysninger om sanksjonen og/eller boten eller mulighetene for å gjøre innsigelser mot betalingskravet eller beslutningen om å ilegge det.

2. Foruten det som er fastsatt i nr. 1, skal anmodningen inneholde opplysninger om,

- a) ved underretning om en beslutning, formålet med underretningen og fristen for underretningen,
- b) ved anmodning om inndrivelse, datoen da rettsavgjørelsen eller beslutningen ble rettskraftig eller endelig, en beskrivelse av den administrative sanksjonens og/eller botens art og størrelse, eventuelle datoer som er relevante for fullbyrdelsen, herunder om og i så fall hvordan rettsavgjørelsen eller beslutningen er blitt forkynt for saksøkte og/eller formidlet i vedkommendes fravær og en bekreftelse fra den anmodende myndigheten om at sanksjonen og/eller boten ikke lenger kan påklages, samt den underliggende fordringen som ligger til grunn for anmodningen og dens ulike deler.

3. Den anmodede myndigheten skal treffe alle nødvendige tiltak for å underrette tjenesteyteren om anmodningen om inndrivelse eller om beslutningen som ilegger en administrativ sanksjon og/eller bot samt om relevante dokumenter, når det er nødvendig, i samsvar med sin nasjonale lovgivning og/eller praksis, så snart som mulig og senest én måned etter at anmodningen ble mottatt.

Den anmodede myndighet skal så snart som mulig opplyse den anmodende myndigheten om

- a) hvilke tiltak som er truffet i forbindelse med anmodningen om inndrivelse og underretning og særlig på hvilken dato mottakeren ble underrettet,
- b) grunnene til avslag, dersom den anmodede myndigheten i samsvar med artikkel 17 avslår en anmodning om inndrivelse av en administrativ sanksjon og/eller bot eller en anmodning om underretning av en beslutning om en administrativ sanksjon og/eller bot.

Artikkel 17

Grunner til avslag

De anmodede myndighetene skal ikke være forpliktet til å etterkomme en anmodning om inndrivelse eller underretning dersom anmodningen ikke inneholder opplysningene omhandlet i artikkel 16 nr. 1 og 2, er ufullstendig eller åpenbart ikke svarer til den underliggende beslutningen.

De anmodede myndighetene kan videre avslå å etterkomme en anmodning om inndrivelse i følgende tilfeller:

- a) Når det etter undersøkelser utført av den anmodede myndigheten er klart at kostnadene eller ressursene som kreves for å inndrive den administrative sanksjonen og/eller boten, ikke står i forhold til beløpet som skal inndrives eller vil gjøre inndrivelsen svært vanskelig.
- b) Når den samlede økonomiske sanksjonen og/eller boten er mindre enn 350 euro eller et tilsvarende beløp.
- c) Når saksøktens grunnleggende rettigheter og friheter samt de rettsprinsipper som gjelder for dem i henhold til grunnloven i den anmodede medlemsstaten, ikke overholdes.

Artikkel 18

Utsettelse av framgangsmåten

1. Dersom den berørte tjenesteyteren eller en berørt part bestrider eller klager på den administrative sanksjonen og/eller boten og/eller den underliggende fordringen i løpet av framgangsmåten for inndrivelse eller underretning, skal håndhevingen av den ilagte sanksjonen og/eller boten over landegrensene utsettes i påvente av en beslutning i saken fra rette vedkommende organ eller myndighet i den anmodende medlemsstaten.

Enhver bestridelse eller klage skal bringes inn for rette vedkommende organ eller myndighet i den anmodende medlemsstaten.

Den anmodende myndigheten skal umiddelbart underrette den anmodede myndigheten om innsigelsen.

2. Tvister som gjelder håndhevingstiltak som treffes i den anmodende medlemsstaten eller gjelder gyldigheten av en underretning foretatt av en anmodet myndighet, skal bringes inn for vedkommende organ eller rettsmyndighet i den medlemsstaten i samsvar med dens lover og forskrifter.

Artikkel 19

Kostnader

1. Beløp som inndrives med hensyn til sanksjonene og/eller bøtene omhandlet i dette kapittel, skal tilfalle den anmodede myndigheten.

Den anmodede myndigheten skal inndrive de skyldige beløpene i sin medlemsstats valuta i samsvar med de lover, forskrifter og administrative framgangsmåter eller praksiser som gjelder for tilsvarende fordringer i den medlemsstaten.

Den anmodede myndigheten skal ved behov og i samsvar med sin nasjonale lovgivning og praksis konvertere sanksjonen og/eller boten til valutaen i den anmodede medlemsstaten til den valutakursen som var gjeldende på datoen da sanksjonen og/eller boten ble ilagt.

2. Medlemsstatene skal ikke kreve erstatning fra hverandre for kostnader som oppstår i forbindelse med den gjensidige bistanden de gir hverandre i henhold til dette direktiv eller som følge av anvendelsen av direktivet.

KAPITTEL VII

SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 20

Sanksjoner

Medlemsstatene skal fastsette regler om sanksjoner som får anvendelse ved brudd på nasjonale bestemmelser vedtatt i henhold til dette direktiv, og skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at sanksjonene gjennomføres og overholdes. De fastsatte sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen om disse bestemmelsene innen 18. juni 2016. De skal umiddelbart underrette om eventuelle senere endringer av dem.

Artikkel 21

Informasjonssystemet for det indre marked

1. Forvaltningssamarbeidet og den gjensidige bistanden mellom vedkommende myndigheter i medlemsstatene som er fastsatt i artikkel 6 og 7, artikkel 10 nr. 3 og artikkel 14–18, skal gjennomføres gjennom informasjonssystemet for det indre marked (IMI), som ble opprettet ved forordning (EU) nr. 1024/2012.

2. Medlemsstatene kan anvende bilaterale avtaler eller ordninger om forvaltningssamarbeid og gjensidig bistand mellom vedkommende myndigheter med hensyn til anvendelsen og overvåkingen av de arbeids- og ansettelsesvilkår for utsendte arbeidstakere som omhandles i artikkel 3 i direktiv 96/71/EF, så lenge disse avtalene eller ordningene ikke virker negativt inn på rettighetene og pliktene til de berørte arbeidstakerne og foretakene.

Medlemsstatene skal opplyse Kommisjonen om de bilaterale avtalene og/eller ordningene de anvender, og gjøre teksten i de bilaterale avtalene allment tilgjengelig.

3. Når det gjelder bilaterale avtaler eller ordninger omhandlet i nr. 2, skal vedkommende myndigheter i medlemsstatene benytte IMI i størst mulig grad. I alle tilfeller, når en vedkommende myndighet i én av de berørte medlemsstatene har benyttet IMI, skal IMI også benyttes til eventuell oppfølging når dette er mulig.

Artikkel 22

Endring av forordning (EU) nr. 1024/2012

I vedlegget til forordning (EU) nr. 1024/2012 skal nye nummer 6 og 7 lyde:

«6. Europaparlaments- og rådsdirektiv 96/71/EF av 16. desember 1996 om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting(*) : artikkel 4.

7. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/67/EU av 15. mai 2014 om håndheving av direktiv 96/71/EF om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting, og om endring av forordning (EU) nr. 1024/2012 om forvaltningssamarbeid gjennom informasjonssystemet for det indre marked («IMI-forordningen»)(**): artikkel 6 og 7, artikkel 10 nr. 3 og artikkel 14–18.

(*) EFT L 18 av 21.1.1997, s. 1.

(**) EUT L 159 av 28.4.2014, s. 11.»

*Artikkel 23***Innarbeiding i nasjonal rett**

1. Medlemsstatene skal innen 18. juni 2016 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

*Artikkel 24***Gjennomgåelse**

1. Kommisjonen skal gjennomgå anvendelsen og gjennomføringen av dette direktiv.

Senest 18. juni 2019 skal Kommisjonen framlegge for Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité en rapport om anvendelsen og gjennomføringen av dette direktiv og ved behov foreslå nødvendige endringer.

2. I sin gjennomgåelse skal Kommisjonen, etter samråd med medlemsstatene og, dersom det er relevant, partene i arbeidslivet på unionsplan, særlig vurdere

- a) om de faktiske forholdene som brukes til å fastslå om det foreligger reell utsending, er nødvendige og hensiktsmessige samt muligheten for å endre eksisterende faktiske forhold eller fastsette nye faktiske forhold som skal tas i betraktning når det skal avgjøres om et foretak er reelt, og om en utsendt arbeidstaker utfører arbeidet sitt midlertidig, som omhandlet i artikkel 4,
- b) om de tilgjengelige opplysningene om utsendingen er tilstrekkelige,
- c) om de nasjonale kontrolltiltakene anvendes på en hensiktsmessig og tilstrekkelig måte sett i lys av erfaringene med og effektiviteten til ordningen for forvaltningssamarbeid og utveksling av opplysninger, utviklingen av mer ensartede, standardiserte dokumenter, innføringen av felles prinsipper eller standarder for tilsyn på området for utsending av arbeidstakere samt den teknologiske utviklingen, som omhandlet i artikkel 9,
- d) hvilke ansvars- og/eller håndhevingstiltak som er innført for å sikre at gjeldende regler overholdes, og at arbeidstakernes rettigheter vernes i kjeder av underleverandører, som omhandlet i artikkel 12,
- e) hvordan bestemmelsene om håndheving av økonomiske administrative sanksjoner og bøter over landegrensene er anvendt, særlig i lys av erfaringene med og effektiviteten til ordningen, som fastsatt i kapittel VI,
- f) hvordan bilaterale avtaler eller ordninger i forbindelse med IMI er anvendt, ved behov idet det tas hensyn til rapporten omhandlet i artikkel 25 nr. 1 i forordning (EU) nr. 1024/2012,
- g) om det er mulig å tilpasse fristene fastsatt i artikkel 6 nr. 6 med hensyn til levering av opplysningene som medlemsstatene eller Kommisjonen har anmodet om, med henblikk på å forkorte disse fristene, idet det tas hensyn til framskritt som er gjort i virkemåten og bruken av IMI.

*Artikkel 25***Ikrafttredelse**

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

*Artikkel 26***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 15. mai 2014.

For Europaparlamentet

M. SCHULZ

President

For Rådet

D. KOURKOULAS

Formann

Felles erklæring fra Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen om artikkel 4 nr. 3 bokstav g)

Spørsmålet om hvorvidt stillingen som den utsendte arbeidstakeren midlertidig innehar for å utføre sitt arbeid i forbindelse med tjenesteyting, har vært besatt av samme eller en annen (utsendt) arbeidstaker i eventuelle tidligere perioder, utgjør bare ett av de mulige forholdene som må tas i betraktning i en samlet vurdering av den faktiske situasjonen i tilstilfeller.

Det faktum at det kan være ett av forholdene, bør på ingen måte tolkes som et forbud mot eventuelt å erstatte en utsendt arbeidstaker med en annen utsendt arbeidstaker eller som et hinder for å gjøre dette, noe som særlig kan være naturlig i forbindelse med sesongbaserte, sykliske eller repetisjonspregede tjenester.

DELEGERT KOMMISJONSDIREKTIV (EU) 2018/970

av 18. april 2018

2019/EØS/8/16

om endring av vedlegg II, III og V til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/1629 om fastsettelse av tekniske krav til fartøyer for fart på innlands vannveier(*)

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/1629 av 14. september 2016 om fastsettelse av tekniske krav til fartøyer for fart på innlands vannveier, om endring av direktiv 2009/100/EF og om oppheving av direktiv 2006/87/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 31 nr. 1, 3 og 4, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/87/EF⁽²⁾ oppheves ved direktiv (EU) 2016/1629 med virkning fra 7. oktober 2018. I vedlegg II til direktiv (EU) 2016/1629 fastsettes at de tekniske kravene som gjelder for farkoster, er de som er angitt i ES TRIN-standard 2015/1.
- 2) Unionens tiltak i sektoren for fart på innlands vannveier bør ha som mål å sikre at de tekniske kravene til fartøyer for fart på innlands vannveier som vil få anvendelse i Unionen, utarbeides på en ensartet måte.
- 3) Den europeiske komité for utarbeiding av standarder på innlands vannveier (CESNI) ble opprettet 3. juni 2015 innenfor rammen av Sentralkommisjonen for skipsfart på Rhinen (CCNR) med henblikk på å utarbeide tekniske standarder for ulike områder innenfor fart på innlands vannveier, særlig når det gjelder fartøyer, informasjonsteknologi og mannskap.
- 4) CESNI vedtok en ny europeisk standard som fastsetter tekniske krav til fartøyer for fart på innlands vannveier, ES-TRIN-standard 2017/1, på sitt møte 6. juli 2017⁽³⁾.
- 5) I ES-TRIN-standarden fastsettes de ensartede tekniske kravene som kreves for å ivareta sikkerheten for fartøyer i fart på innlands vannveier. Den inneholder bestemmelser om bygging av, utrustning av og utstyr for fartøyer for fart på innlands vannveier, særlige bestemmelser om bestemte fartøykategorier som passasjerfartøyer, lektertog og containerskip, bestemmelser om fartøyidentifikasjon, maler for sertifikater og registre, overgangsbestemmelser samt veiledning i anvendelsen av den tekniske standarden.
- 6) CCNR vil endre sin rettslige ramme, reglene for besiktelse av fartøyer på Rhinen, for å henvise til den nye standarden og gjøre den bindende innenfor rammen for anvendelsen av Den reviderte konvensjon om skipsfart på Rhinen.
- 7) Direktiv (EU) 2016/1629 bør derfor endres.
- 8) Av konsekvenshensyn bør de endrede bestemmelsene innarbeides og få anvendelse fra samme dato, i samsvar med hva som opprinnelig ble fastsatt for innarbeidingen og anvendelsen av direktiv (EU) 2016/1629.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv (EU) 2016/1629 gjøres følgende endringer:

- 1) Vedlegg II erstattes med teksten i vedlegg I til dette direktiv.
- 2) Vedlegg III endres i samsvar med vedlegg II til dette direktiv.
- 3) Vedlegg V endres i samsvar med vedlegg III til dette direktiv.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 174 av 10.7.2018, s. 15, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 216/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), ennå ikke kunngjort.

⁽¹⁾ EUT L 252 av 16.9.2016, s. 118.

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/87/EF av 12. desember 2006 om fastsettelse av tekniske krav til fartøyer for fart på innlands vannveier, og om oppheving av rådsdirektiv 82/714/EØF (EUT L 389 av 30.12.2006, s. 1).

⁽³⁾ Resolusjon CESNI 2017-II-1.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal senest og med virkning fra 7. oktober 2018 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 18. april 2018.

For Kommisjonen
Jean-Claude JUNCKER
President

*VEDLEGG I**«VEDLEGG II*

TEKNISKE MINSTEKRAV FOR FARKOSTER I FART PÅ INNLANDS VANNVEIER I SONE 1, 2, 3 OG 4

De tekniske kravene som gjelder for farkoster, er de som er fastsatt i ES-TRIN-standard 2017/1.»

VEDLEGG II

I vedlegg III til direktiv (EU) 2016/1629 gjøres følgende endringer:

1) Nr. 2 skal lyde:

«2. Styrke og stabilitet

- Forsterking av konstruksjon og stabilitet
- Sertifikat/attest fra et anerkjent klasseselskap»

2) Nytt nr. 8 skal lyde:

«8. Maskineri

- Styreinretninger
 - Propellakslar og tilbehør
 - Framdriftsmotorer, koplinger og tilbehør
 - Forekomsten av en baugpropell
 - Lensesystemer og brannsløkkingsanlegg
 - Nødkraftkilder og elektriske installasjoner
 - Sertifikat/attest fra et anerkjent klasseselskap».
-

VEDLEGG III

I artikkel 2.01 nr. 2 i vedlegg V til direktiv (EU) 2016/1629 gjøres følgende endringer:

1) Bokstav c) skal lyde:

«c) En sakkyndig innen sjøfart som er innehaver av et skipsførersertifikat for innlands vannveier som gir innehaveren tillatelse til å føre fartøyet som skal inspiseres.»

2) Ny bokstav d) skal lyde:

«d) En sakkyndig innen tradisjonelle farkoster til inspeksjon av tradisjonelle farkoster.»

KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2018/1065**2019/EØS/8/17****av 27. juli 2018****om endring av forordning (EU) nr. 1178/2011 med hensyn til automatisk validering av flygebesetningssertifikater som er utstedt i Unionen, samt opplæring i start og landing(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 216/2008 av 20. februar 2008 om felles regler for sivil luftfart og om opprettelse av et europeisk flysikkerhetsbyrå, og om oppheving av rådsdirektiv 91/670/EØF, forordning (EF) nr. 1592/2002 og direktiv 2004/36/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 7 nr. 6, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved kommisjonsforordning (EU) nr. 1178/2011⁽²⁾ fastsettes tekniske krav ved sertifisering av opplæringsinnretninger for flysimulering, sertifisering av flygere som deltar i driften av visse luftfartøyer, og sertifisering av personer og organisasjoner som deltar i opplæring, testing og kontroll av flygere.
- 2) Etter inspeksjoner på bakken utenfor medlemsstatenes territorium som viste at flygebesetningsmedlemmer brukte luftfartøyer registrert i en annen medlemsstat enn den medlemsstaten som hadde utstedt deres flygersertifikater, endret Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart (ICAO) vedlegg 1 til Chicago-konvensjonen om internasjonal sivil luftfart for å lette automatisk validering av sertifikater gjennom avtaler med regionale organisasjoner for sikkerhetstilsyn.
- 3) Denne endringen bør gjenspeiles i forordning (EF) nr. 1178/2011 for å muliggjøre automatisk validering i tredjestater av flygebesetningssertifikater utstedt i Unionen. I samsvar med endring 174 av ICAO-vedlegg 1, nr. 1.2.2.3.2.1, bør det fastsettes en overgangsperiode slik at de nødvendige endringene av eksisterende flygersertifikater kan foretas.
- 4) Etter ikrafttreddelsen av vedlegg I (del FCL) til forordning (EU) nr. 1178/2011, som ble utarbeidet på grunnlag av vilkårene fastsatt i de felles luftfartskravene (Joint Aviation Requirements Flight Crew Licensing I «JAR-FCL I»), etterstreber Unionen en mer kompetansebasert metode for å sikre at det stilles rimelige og prestasjonsbaserte krav med hensyn til flygebesetningssertifikater. Derfor bør kravet til opplæring i start og landing under den avanserte fasen av opplæringen til et flygersertifikat for besetninger med flere flygere endres for å bringes i samsvar med ICAOs anbefalinger i dokument 9868 «Procedures for Air Navigation Services – Training» (PANS-TRG).
- 5) Det europeiske flysikkerhetsbyrå framla et utkast til gjennomføringsregler for Kommisjonen sammen med sin uttalelse nr. 16/2016 og nr. 03/2017.
- 6) Forordning (EU) nr. 1178/2011 bør derfor endres.
- 7) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra komiteen nedsatt ved artikkel 65 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 216/2008.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EU) nr. 1178/2011 gjøres følgende endringer:

- 1) I artikkel 4 skal nytt nummer lyde:

«9. For sertifikater utstedt før 19. august 2018 skal medlemsstatene oppfylle kravene fastsatt i ARA.FCL.200 bokstav a) annet ledd, som endret ved kommisjonsforordning (EU) 2018/1065(*), senest 31. desember 2022.

(*) Kommisjonsforordning (EU) 2018/1065 av 27. juli 2018 om endring av forordning (EU) nr. 1178/2011 med hensyn til automatisk validering av flygebesetningssertifikater som er utstedt i Unionen, samt opplæring i start og landing (EUT L 192 av 30.7.2018, s. 31).»

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 192 av 30.7.2018, s. 31, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 217/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 79 av 19.3.2008, s. 1.

(2) Kommisjonsforordning (EU) nr. 1178/2011 av 3. november 2011 om fastsettelse av tekniske krav og administrative framgangsmåter for besetninger i sivil luftfart i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 216/2008 (EUT L 311 av 25.11.2011, s. 1).

2) I vedlegg I (del FCL) gjøres følgende endringer:

a) I FCL.045 skal ny bokstav e) lyde:

«e) En flyger som har til hensikt å fly utenfor Unionens territorium med et luftfartøy som er registrert i en annen medlemsstat enn den som har utstedt flygebesetningssertifikatet, skal medbringe, i trykt eller elektronisk format, siste utgave av ICAO-tillegget, som inneholder en henvisning til ICAO-registreringsnummeret på avtalen om automatisk validering av sertifikater samt listen over stater som er part i denne avtalen.»

b) I tillegg 5 skal nr. 11 lyde:

«11. For å sikre kompetansen skal opplæringskurset omfatte minst tolv starter og landinger. Disse startene og landingene kan reduseres til minst seks, forutsatt at ATO-en og operatøren før opplæringen gis, sikrer at

- a) det finnes en framgangsmåte for å vurdere det kompetansenivået som kreves av flygereleven, og
- b) det finnes en prosess for å sikre at det treffes korrigerende tiltak dersom en vurdering i løpet av opplæringen viser at det er behov for slike tiltak.

Disse startene og landingene skal utføres under tilsyn av en instruktør i et fly som det skal utstedes typerettighet for.»

3) I vedlegg VI (del ARA) gjøres følgende endringer:

a) I ARA.GEN.105 gjøres følgende endringer:

i) Nye nr. 3a og 3b skal lyde:

«3a. «ARO.RAMP» kapittel RAMP i vedlegg II til forordningen om luftfartsoperasjoner,

3b. «automatisk validering» når en ICAO-avtalestat oppført i ICAO-tillegget uten formaliteter godtar et flygebesetningssertifikat utstedt av en medlemsstat i samsvar med vedlegg I til Chicago-konvensjonen,»

ii) Nr. 12 skal lyde:

«12. «ICAO-tillegg» et tillegg til et automatisk validert flygebesetningssertifikat utstedt i samsvar med vedlegg I til Chicago-konvensjonen, som er nevnt i punkt XIII i flygebesetningssertifikatet,»

b) I ARA.FCL.200 gjøres følgende endringer:

ARA.FCL.200 bokstav a) skal lyde:

«a) Utstedelse av sertifikater og rettigheter. Vedkommende myndighet skal utstede et flygebesetningssertifikat og tilhørende rettigheter ved bruk av skjemaet i tillegg I til denne delen.

Dersom en flyger har til hensikt å fly utenfor Unionens territorium med et luftfartøy som er registrert i en annen medlemsstat enn den medlemsstaten som utstedte flygebesetningssertifikatet, skal vedkommende myndighet

- 1) tilføye følgende merknad under punkt XIII i flygebesetningssertifikatet: «Dette sertifikatet er automatisk validert i henhold til ICAO-tillegget til dette sertifikat», og
- 2) gjøre ICAO-tillegget tilgjengelig for flygeren i trykt eller elektronisk format.»

c) I tillegg I bokstav a) nr. 2 skal punkt XIII) lyde:

«XIII) merknader: dvs. særlige påtegninger om begrensninger og påtegninger om særskilte rettigheter, herunder påtegninger om språkferdigheter, merknader om automatisk validering av sertifikatet og rettigheter for luftfartøyer i vedlegg II når de brukes til kommersiell lufttransport, og»

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater i samsvar med traktatene.

Utferdiget i Brussel 27. juli 2018.

For Kommisjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2018/750**2019/EØS/8/18**

av 22. mai 2018

om retting av den polske språkversjonen av forordning (EU) nr. 1321/2014 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartsprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgavene(*)

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 216/2008 av 20. februar 2008 om felles regler for sivil luftfart og om opprettelse av et europeisk flysikkerhetsbyrå, og om oppheving av rådsdirektiv 91/670/EØF, forordning (EF) nr. 1592/2002 og direktiv 2004/36/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 5 nr. 5, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Den polske språkversjonen av kommisjonsforordning (EU) nr. 1321/2014⁽²⁾ inneholder en feil i punkt 66.A.20 bokstav a) nr. 3) i) annet strekpunkt i vedlegg III med hensyn til de særskilte rettighetene som gis innehaveren av et vedlikeholdssertifikat for luftfartøy i kategori B2.
- 2) Den polske språkversjonen av forordning (EU) 1321/2014 bør derfor rettes. De øvrige språkversjonene berøres ikke.
- 3) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra komiteen nedsatt ved artikkel 65 nr. 1 i forordning (EF) nr. 216/2008.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

*Artikkel 1**(Gjelder ikke den norske teksten.)*

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 126 av 23.5.2018, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 218/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 79 av 19.3.2008, s. 1.

(2) Kommisjonsforordning (EU) nr. 1321/2014 av 26. november 2014 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgavene (EUT L 362 av 17.12.2014, s. 1).

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 22. mai 2018.

For Kommissjonen
Jean-Claude JUNCKER
President

KOMMISJONENS GJENNOMFØRINGSFORORDNING (EU) 2018/871**2019/EØS/8/19****av 14. juni 2018****om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 med hensyn til listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud eller driftsbegrensninger i Unionen(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2111/2005 av 14. desember 2005 om opprettelse av en fellesskapsliste over luftfartsselskaper underlagt driftsforbud i Fellesskapet og om informasjon til lufttransportpassasjerer om identiteten til utførende luftfartsselskaper, og om oppheving av artikkel 9 i direktiv 2004/36/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 4 nr. 2, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 474/2006⁽²⁾ ble listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, omhandlet i kapittel II i forordning (EF) nr. 2111/2005, opprettet.
- 2) I samsvar med artikkel 4 nr. 3 i forordning (EF) nr. 2111/2005 har visse medlemsstater samt Det europeiske flysikkerhetsbyrå («EASA») oversendt Kommisjonen opplysninger som er relevante for ajourføringen av nevnte liste. Relevante opplysninger er også oversendt av tredjestater og internasjonale organisasjoner. På grunnlag av disse opplysningene bør listen ajourføres.
- 3) Kommisjonen har underrettet alle berørte luftfartsselskaper direkte eller gjennom myndighetene som har ansvar for regelverksbasert tilsyn med dem, om de vesentlige fakta og årsaker som ville bli lagt til grunn for en beslutning om å pålegge dem driftsforbud i Unionen eller endre vilkårene i et driftsforbud for et luftfartsselskap som er oppført på listen.
- 4) Kommisjonen har gitt berørte luftfartsselskaper mulighet til å gjennomgå dokumentene framlagt av medlemsstatene, inngi skriftlige merknader og gi Kommisjonen og komiteen nedsatt ved rådsforordning (EØF) nr. 3922/1991 («Flysikkerhetskomiteen»)⁽³⁾ en muntlig redegjørelse.
- 5) Kommisjonen har gitt Flysikkerhetskomiteen ajourførte opplysninger om de felles samrådene, innenfor rammen av forordning (EF) nr. 2111/2005 og kommisjonsforordning (EF) nr. 473/2006⁽⁴⁾, som pågår med vedkommende myndigheter og luftfartsselskaper i Afghanistan, Angola, Bolivia, Gambia, Indonesia, Libya, Nepal, Russland og Venezuela. Kommisjonen har også framlagt opplysninger for Flysikkerhetskomiteen om flysikkerhetssituasjonen i Ekvatorial-Guinea, Kasakhstan, India, Mauritania, Mosambik, Filipinene, Thailand, Ukraina og Zambia.
- 6) EASA har framlagt for Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen resultatene av tilsynsrapportanalysen utført av Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart («ICAO») innenfor rammen av ICAOs program for sikkerhetstilsyn. I den forbindelse ble medlemsstatene oppfordret til å prioritere inspeksjoner på bakken av luftfartsselskaper som er sertifisert i tredjestater der ICAO har påvist alvorlige sikkerhetsproblemer, eller der EASA har konkludert med betydelige svakheter i sikkerhetstilsynsordningen. I tillegg til de samrådene som Kommisjonen har gjennomført i samsvar med forordning (EF) nr. 2111/2005, vil prioritering av inspeksjoner på bakken gjøre det mulig å framskaffe ytterligere opplysninger om sikkerhetsnivået hos luftfartsselskaper som er sertifisert i nevnte tredjestater.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 152 av 15.6.2018, s. 5, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 219/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 344 av 27.12.2005, s. 15.

(2) Kommisjonsforordning (EF) nr. 474/2006 av 22. mars 2006 om opprettelse av fellesskapslisten omhandlet i kapittel II i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2111/2005 over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Fellesskapet (EUT L 84 av 23.3.2006, s. 14).

(3) Rådsforordning (EØF) nr. 3922/1991 av 16. desember 1991 om harmonisering av tekniske krav og administrative framgangsmåter i sivil luftfart (EFT L 373 av 31.12.1991, s. 4).

(4) Kommisjonsforordning (EF) nr. 473/2006 av 22. mars 2006 om fastsettelse av gjennomføringsregler for fellesskapslisten omhandlet i kapittel II i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2111/2005 over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Fellesskapet (EUT L 84 av 23.3.2006, s. 8).

- 7) EASA har også underrettet Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om resultatene av analysen av inspeksjoner på bakken utført innenfor rammen av programmet for sikkerhetsvurdering av utenlandske luftfartøyer («SAFA») i samsvar med kommisjonsforordning (EU) nr. 965/2012⁽¹⁾.
- 8) I tillegg har EASA underrettet Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om faglige bistandsprosjekter som er gjennomført i tredjestater som berøres av tiltak eller overvåking i samsvar med forordning (EF) nr. 2111/2005. EASA framla opplysninger om planer og anmodninger om ytterligere faglig bistand og samarbeid for å forbedre sivile luftfartsmyndigheters administrative og faglige kapasitet med sikte på å bidra til å løse saker der gjeldende internasjonale standarder for sivil luftfart ikke er oppfylt. Medlemsstatene ble oppfordret til å svare bilateralt på nevnte anmodninger og samordne med Kommisjonen og EASA. I den forbindelse understreket Kommisjonen nytten av å gi opplysninger til det internasjonale luftfartsmiljøet, særlig gjennom ICAOs SCAN-database (Safety Collaborative Assistance Network), om den faglige bistanden som Unionen og dens medlemsstater yter for å forbedre flysikkerheten verden over.
- 9) Eurocontrol har gitt Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen ajourførte opplysninger om status for SAFAs alarm-funksjon og framlagt aktuell statistikk over varselmeldinger for luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud.

Luftfartsselskaper i Unionen

- 10) Som følge av EASAs analyse av opplysninger fra inspeksjoner på bakken utført på luftfartøyer fra luftfartsselskaper i Unionen og fra standardiseringsinspeksjoner utført av EASA, samt særlige inspeksjoner og tilsyn utført av nasjonale luftfartsmyndigheter, har flere medlemsstater truffet visse tvangstiltak og underrettet Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om disse. Bulgaria har underrettet Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om tiltak som er truffet overfor luftfartsselskapet *Bulgaria Air*.
- 11) Medlemsstatene gjentok at de er villige til å treffe nødvendige tiltak dersom relevante sikkerhetsopplysninger skulle tyde på at det foreligger overhengende sikkerhetsrisikoer fordi luftfartsselskaper i Unionen ikke overholder gjeldende sikkerhetsstandarder.

Luftfartsselskaper fra Afghanistan

- 12) Den 13. februar 2018 ble det holdt faglige samråd mellom representanter for Kommisjonen, EASA, den sivile luftfartsmyndigheten i Den islamske republikk Afghanistan («ACAA») og luftfartsselskapet *Kam Air*, særlig om det gjeldende driftsforbudet som er pålagt alle luftfartsselskaper fra Afghanistan i henhold til forordning (EF) nr. 2111/2005.
- 13) På dette møtet framla ACAA opplysninger om framdriften i gjennomføringen av et forbedret sikkerhetstilsyn. I de senere årene har ACAA tilbakekalt eller midlertidig opphevet flere godkjenningssertifikater for luftfartsselskaper («AOC»), flere luftfartøyer er blitt pålagt flygeforbud fordi de ikke anses som luftdyktige og strenge tiltak er truffet overfor flygebesetninger som ikke oppfyller internasjonale sikkerhetsstandarder. ACAA opplyste dessuten at alle luftfartsselskaper som er registrert i Afghanistan, har vært gjenstand for fornyet sertifisering i samsvar med internasjonale standarder. For tiden er det bare to luftfartsselskaper som har et gyldig AOC, *Kam Air* og *Ariana Afghan Airlines*. *Kam Air* fikk fornyet sertifisering i samsvar med den nye afghanske luftfartslovgivningen, og *Ariana Afghan Airlines* er i ferd med å få fornyet sertifisering. ACAA understreket at den i den grad det utfordrende operasjonelle miljøet tillater det, etter beste evne vil utføre sine internasjonale forpliktelser innenfor flysikkerhet.
- 14) ACAA har begynt å fylle ut de nettbaserte spørreskjemaene i forbindelse med ICAOs program for sikkerhetstilsyn (USOAP – CMA), men det ble ikke framlagt noen dokumentasjon på det. Den faste representanten for Afghanistan i ICAO forhandler med ICAO om at ICAO skal utføre en USOAP-inspeksjon så snart som mulig.
- 15) Luftfartsselskapet *Kam Air* ga en redegjørelse om selskapets utvikling og styringen av sikkerheten i selskapet. I september 2014 besluttet *Kam Air*s styre å revurdere strategien og de taktiske prosedyrene for sin virksomhet, for å være i fullt i samsvar med ACAAs nye regler og med internasjonale standarder og anbefalt praksis. Et program for overvåking av flygedata er innført, og selskapet er klar over driftsmessige risikoer. Sikkerhets- og kvalitetsstyrings-systemer er i ferd med å bli innført.

⁽¹⁾ Kommisjonsforordning (EU) nr. 965/2012 av 5. oktober 2012 om fastsettelse av tekniske krav og administrative framgangsmåter for luftfartsoperasjoner i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 216/2008 (EUT L 296 av 25.10.2012, s. 1).

- 16) Kommissjonen anerkjenner ACAAs innsats og det faktum at ACAA har vist vilje til å samarbeide med Kommissjonen for å kunne framlegge ajourførte opplysninger om statusen for sine overvåkingsforpliktelser.
- 17) Kommissjonen merker seg imidlertid det kontinuerlig utfordrende operasjonelle miljøet i Afghanistan og de negative konsekvensene for ACAA med hensyn til dens evne til å ivareta sine sikkerhetstilsynsforpliktelser. Kommissjonen vil nøye overvåke resultatene av ICAOs planlagte USOAP-inspeksjon. På grunnlag av alle tilgjengelige opplysninger mener Kommissjonen derfor at listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, ikke bør endres, med unntak av de afghanske luftfartsselskapene *Afghan Jet International Airlines*, *Eastern Horizon Airlines* og *Safi Airways*, som har fått sitt AOC tilbakekalt og derfor ikke lenger må være oppført på listen.
- 18) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er vurderingen derfor at listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, bør endres ved å fjerne luftfartsselskapene *Afghan Jet International Airlines*, *East Horizon Airlines* og *Safi Airways* fra vedlegg A til forordning (EF) nr. 474/2006.

Luftfartsselskaper fra Angola

- 19) I november 2008⁽¹⁾ ble alle luftfartsselskaper som er sertifisert i Angola, unntatt ett, underlagt fullt driftsforbud, hovedsakelig fordi vedkommende myndigheter med ansvar for tilsynet med luftfartsselskaper som er sertifisert i Angola («INAVIC»), har vist manglende evne til å gjennomføre og håndheve gjeldende internasjonale sikkerhetsstandarder. Et delvis unntak ble gjort for luftfartsselskapet *TAAG Angola Airlines*. *TAAG Angola Airlines* ble oppført i vedlegg B til forordning (EF) nr. 474/2006⁽²⁾, og fikk tillatelse til å fly til Unionen med en del av sin flåte.
- 20) ICAO gjennomførte et samordnet valideringsbesøk i Angola i mars 2017. På bakgrunn av resultatene av dette besøket kunngjorde ICAO at det alvorlige sikkerhetsproblemet i forbindelse med driften var blitt løst av vedkommende myndigheter i Angola.
- 21) Ved brev av 2. april 2018 underrettet vedkommende myndigheter i Angola Kommissjonen om framdriften i gjennomføringen av internasjonale sikkerhetsstandarder og resultatene av det samordnede valideringsbesøket.
- 22) Kommissjonen anerkjenner INAVICs innsats og det faktum at INAVIC har forpliktet seg til å delta i samråd med Kommissjonen for å framlegge mer detaljerte opplysninger om de framskrittene som er gjort i sikkerhetstilsynet med de luftfartsselskapene INAVIC har ansvaret for.
- 23) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er Kommissjonens vurdering derfor at det på dette tidspunktet ikke er grunn til å endre listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, når det gjelder luftfartsselskaper fra Angola.

Luftfartsselskaper fra Bolivia

- 24) Den 30. januar 2018 ble det holdt faglig samråd mellom representanter for Kommissjonen, EASA og en medlemsstat samt representanter på ledelsesnivå fra direktoratet for sivil luftfart i Bolivia («DGAC»).
- 25) Kommissjonen hadde anmodet DGAC om å framlegge en liste over dokumenter og over tiltak som skal vedtas. DGAC framla all nødvendig dokumentasjon i god tid, og EASA framla en analyse av denne dokumentasjonen. Den foreløpige konklusjonen var at framgangsmåtene er godt dokumentert, men at det ikke var mulig å vurdere om de faktisk var gjennomført korrekt. DGAC synes å være godt bemannet med hensyn til antall inspektører, men det er nødvendig med flere opplysninger for å kontrollere at riktig kompetanse er tilgjengelig for spesialiserte oppgaver.
- 26) For å få større innsikt i tilsynet med luftfartsoperasjoner anmodet Kommissjonen DGAC i Bolivia om å framlegge en detaljert oversikt over tilsyn og inspeksjoner som er planlagt i 2018, samt en oversikt over de tilsynene og inspeksjonene som ble utført i 2016 og 2017 på fem luftfartsselskaper som utfører persontransport i og utenfor rute.

⁽¹⁾ Kommissjonsforordning (EF) nr. 1131/2008 av 14. november 2008 om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 med hensyn til listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, betraktning 8–11 om Angola.

⁽²⁾ Kommissjonens gjennomføringsforordning (EU) 619/2009 av 13. juli 2009 om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 med hensyn til listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, betraktning 54–62 om Angola, Kommissjonens gjennomføringsforordning (EU) 2016/963 av 16. juni 2016 om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 med hensyn til listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, betraktning 12–17 om Angola.

- 27) Denne tilleggsdokumentasjonen ble sendt til og mottatt av EASA. Konklusjonen er at det har skjedd en betydelig økning av andelen utførte inspeksjoner mellom 2016 og 2017. For luftfartsselskapet *Boliviana de Aviacion*, det eneste bolivianske luftfartsselskapet som flyr i Europa, er 88 % av de planlagte tiltakene gjennomført. DGAC i Bolivia opplyste at det for det inneværende året (2018) er innført risikobasert tilsyn. Det er anført at det for andre luftfartsselskaper er behov for ytterligere forbedringer, til tross for at en risikoanalyse er gjennomført.
- 28) Kommisjonen merker seg opplysningene fra DGCA i Bolivia. Kommisjonen mener at det på grunnlag av alle opplysningene som foreligger, herunder opplysninger framlagt av DGAC i Bolivia på det faglige samrådet 30. januar 2018, på dette tidspunktet ikke er grunn til å pålegge driftsforbud eller driftsbegrensninger på luftfartsselskaper som er sertifisert i Bolivia.
- 29) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er vurderingen derfor at det på dette tidspunktet ikke er grunn til å endre listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, ved å føre opp luftfartsselskaper fra Bolivia.
- 30) Medlemsstatene bør fortsette å kontrollere den faktiske overholdelsen av de gjeldende internasjonale sikkerhetsstandardene ved å prioritere inspeksjoner på bakken av luftfartsselskaper som er sertifisert i Bolivia, i henhold til forordning (EU) nr. 965/2012.
- 31) Dersom relevante sikkerhetsopplysninger skulle tyde på at det foreligger overhengende sikkerhetsrisikoer som følge av manglende overholdelse av internasjonale sikkerhetsstandarder, kan Kommisjonen måtte treffe ytterligere tiltak i samsvar med forordning (EF) nr. 2111/2005.

Luftfartsselskaper fra Gambia

- 32) I 2014 og 2015 viste SAFA-inspeksjoner av luftfartsselskapene *Aeolus Air Ltd.* og *SIPJ (G) Ltd.*, som begge innehar et AOC utstedt av den sivile luftfartsmyndigheten i Gambia (CAAG), alvorlige sikkerhetsmangler.
- 33) Den 24. juli 2015 sendte EASA et brev til CAAG med resultatene fra en inspeksjon på bakken hos *SIPJ (G) Ltd.* I det samme brevet underrettet EASA dessuten CAAG om at til tross for at det var inngitt reiseplaner i kategorien allmennflyging og flygebesetningene anga at de fløy innenfor rammen av statlige flyginger, var det dokumentasjon på at flygingene faktisk var av kommersiell art.
- 34) Videre undersøkelser avdekket at det berørte luftfartøyet var registrert i De forente stater. Når det gjelder dette luftfartøyet, kontaktet EASA de sivile luftfartsmyndighetene i De forente stater. EASA rettet også en formell henvendelse til gambiske myndigheter, men de har ikke svart. *SIPJ (G) Ltd.* ikke har søkt om en TCO-godkjenning.
- 35) En rekke SAFA-inspeksjoner av luftfartsselskapet *SIPJ (G) Ltd.* i 2016 avdekket ytterligere alvorlige mangler. I alle tilfeller ble flygingene angitt som allmennflyginger. Det var imidlertid indikasjoner på at flygingene var kommersielle, men angitt som allmennflyginger for å omgå de gjeldende ICAO-sikkerhetsstandardene og, nærmere bestemt, kravene om TCO-godkjenning i Unionens luftrom.
- 36) For å overvåke situasjonen nøye vil Kommisjonen innlede faglige samråd med myndighetene fra Gambia, i samsvar med artikkel 3 nr. 2 i forordning (EF) nr. 473/2006.
- 37) Medlemsstatene skal fortsette å kontrollere faktisk overholdelse av gjeldende internasjonale sikkerhetsstandarder ved å prioritere inspeksjoner på bakken av luftfartsselskaper som er sertifisert i Gambia, i henhold til forordning (EU) nr. 965/2012.
- 38) Dersom relevante sikkerhetsopplysninger skulle tyde på at det foreligger overhengende sikkerhetsrisikoer som følge av manglende overholdelse av internasjonale sikkerhetsstandarder, kan Kommisjonen måtte treffe ytterligere tiltak i samsvar med forordning (EF) nr. 2111/2005.
- 39) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er vurderingen derfor at det på dette tidspunktet ikke er grunn til å endre listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, når det gjelder luftfartsselskaper fra Gambia.

Luftfartsselskaper fra Indonesia

- 40) Fra 12. til 21. mars 2018 ble det gjennomført et EU-besøk med vurdering på stedet i Indonesia. Sakkyndige fra Kommisjonen, EASA og medlemsstatene deltok på dette besøket. EU-besøket med vurdering på stedet ble gjennomført hos generaldirektoratet for sivil luftfart i Indonesia («DGCA i Indonesia») og hos en rekke luftfartsselskaper som er sertifisert i Indonesia, nemlig *Batik Air*, for sammenligning med det forrige EU-besøket med vurdering på stedet i 2016, *Wings Air*, i det samme konsernet (Lion Group) som *Batik Air* og en viktig bruker av turbopropfly (ATR42/72), *Sriwijaya Air*, det største luftfartsselskapet som fortsatt er på listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, *TransNusa*, med en blandet flåte av turbojetfly og turbopropfly (alle er sertifisert i henhold til CASR-121), *Spirit Aviation Sentosa* og *Susi Air*, som begge er sertifisert i henhold til CASR-135, med kortdistanse- og charterflyginger. Vurderingen omfattet besøk i to fjerntliggende områder: en base for *TransNusa* i Kupang og *Susi Air*'s hovedkontor i Pangandaran.
- 41) Under EU-besøket på stedet ble det konstatert at DGCA ikke bare har opprettholdt sine resultater så langt, men også har gjort betydelige forbedringer på en rekke områder siden forrige besøk i 2016. Av særlig betydning er den stabiliteten som DGCA har oppnådd når det gjelder utarbeiding av nasjonale luftfartsbestemmelser og den modenheten som er vist når det gjelder å gjennomføre korrekt og effektivt tilsyn. Ved tidligere anledninger ble det konstatert at ulike reguleringsmodeller var vurdert eller vedtatt for at Indonesia skulle kunne påvise at ICAO-standardene var overholdt. Denne framgangsmåten førte til manglende klarhet. EU-gruppen gledet seg over DGCAs beslutning om å vedta en tydelig strategi for å følge ICAOs bestemmelser og på egen hånd utarbeide utkast til bestemmelser i samsvar med ICAOs endringer.
- 42) De sakkyndige kunne fastslå at overvåkingsvirksomheten, både tilsyn og inspeksjoner, fortsatt planlegges på årsbasis og at overvåkingsvirksomheten generelt utføres etter planen.
- 43) DGCA er i stand til å sikre tilstrekkelig personell i forhold til den nåværende størrelsen på og omfanget av den luftfartsindustrien det skal føres tilsyn med. Personellet har økt vesentlig siden 2016, og det er planer om å rekruttere flere personer. Alt personell som ble intervjuet, var kvalifiserte og kunnskapsrike. Programmene og planene for teoretisk opplæring ble ansett som egnede. Det ble imidlertid bemerket at inspektørene fortsatt trenger ytterligere praktisk opplæring når det gjelder rapportering, kontrolldybde, årsaksanalyse og utbedring av mangler.
- 44) DGCA i Indonesia var i stand til å vise at når det er nødvendig treffes tvangstiltak i form av skriftlige advarsler, midlertidige opphevinger, tilbakekallinger og økonomiske sanksjoner. Siden 2017 har det vært 4 tilbakekallinger, 11 midlertidige opphevinger og 21 skriftlige advarsler.
- 45) Lion Group består av seks luftfartsselskaper som er sertifisert i tre forskjellige stater og har en integrert strategi for virksomheten og for sikkerhets- og kvalitetsstyringen. Lion Group omfatter de to AOC-innehaverne *Batik Air* og *Wings Air* som er sertifisert i Indonesia. *Batik Air* ble besøkt allerede under EU-besøket med vurdering på stedet i 2016 og kunne da vise at det fortsatt har velfungerende sikkerhetssystemer og kvalitetssikrings- og kvalitetsstyrings-systemer. Luftfartsselskapet etterstreber ytterligere forbedringer. *Batik Air* har tatt hensyn til bemerkningene til EU-gruppen i 2016 og har innarbeidet ikke-obligatoriske forbedringer, særlig på området sikkerhetsrisikovurdering. *Wings Air* har profesjonelle besetninger og profesjonelt personell, og har innført systemer for å styre ulike deler av virksomheten. Ledelsen, både for det enkelte luftfartsselskap og på konsernnivå, mottar og handler i tråd med opplysninger om og analyser av sikkerhet og kvalitet. Ledelsen offentliggjør dessuten opplysningene og de korrigerende tiltakene gjennom både elektroniske og ikke-elektroniske interne publikasjoner.
- 46) *Sriwijaya Air* er det tredje største luftfartsselskapet i Indonesia. Det har et veletablert sikkerhetsstyringssystem. Den øverste ledelsen som ble intervjuet, har god forståelse av de relevante spørsmålene og god kjennskap til de systemene som brukes til sikkerhetsstyring og kontroll av flyge- og bakkevirksomhet. I tillegg til de obligatoriske blodtrykks- og alkoholtestene i begynnelsen av hver tjenesteperiode (både for flygebesetning og kabinbesetning) har *Sriwijaya Air* som ledd i sin virksomhetspolitikk innført et program med stikkprøvebaserte narkotikatester. Kvalitetsstyringssystemet er ennå i oppstartsfasen, ettersom det først ble tatt i bruk i fjor. Alt personell i kvalitetsdirektoratet er kvalifiserte inspektører. *Sriwijaya Air* kan forbedre seg på området sikring av kontinuerlig luftdyktighet slik at det enkelt kan innhentes informasjon om vedlikeholdsprogrammet for alle luftfartøyene oppfyller kravene.
- 47) *TransNusa* er et lite innenlandsk luftfartsselskap. Kontrollen av luftdyktighet og av operasjonene ble funnet tilfredsstillende. Luftfartsselskapet har utviklet et velfungerende sikkerhetsstyringssystem og bruker på frivillig grunnlag et program for overvåking og analyse av flygedata. Det var dokumentasjon på et kvalitetsstyringssystem, som med fordel kunne forbedres ytterligere. Anleggene for linjevedlikehold i Kupang var egnet til den aktuelle driften. Alt i alt var vurderingen at *TransNusa* overholder gjeldende standarder.

- 48) *Spirit Aviation Sentosa* er et luftfartsselskap som nylig er blitt sertifisert, og et av de mindre luftfartsselskapene i Indonesia med et CASR-135-AOC. Selv om kontoret ligger på Jakarta, foregår operasjonene hovedsakelig i land-distriktene i Papua. Sikkerhetsstyringssystemet er velutviklet. På området luftfartsoperasjoner ble organisasjonen funnet tilfredsstillende. Området kontinuerlig luftdyktighet trenger forbedring.
- 49) *Susi Air* er et luftfartsselskap som er sertifisert i henhold til CASR-135, som hovedsakelig driver en flåte av typen Cessna Grand Caravan. Det har innført et sikkerhetsstyringssystem. Klassifisering av tilfeller, identifisering av de viktigste risikoene og håndtering av endringer gjøres manuelt basert på ulike datakilder som ikke er standardisert. Arbeidsbyrden synes å være for stor for antallet personer som arbeider innenfor sikkerhetsstyringssystemet. Det er behov for mer spesialisert personell og egnede verktøyer, særlig dersom flåten øker som forventet. EU-gruppen merket seg selskapets solide bemanningssystem og den høye standarden på flygeropplæringen. Når det gjelder vedlikehold, er selskapet veletablert og velutstyrt slik at det er i stand til å støtte vedlikeholdsarbeid i fjerntliggende områder. Med unntak av vedlikehold ble det konstatert at selskapet har behov for mer personell på andre områder.
- 50) Generelt merket EU-gruppen seg at samtlige besøkte luftfartsselskaper synes å ha et rapporteringssystem uten elementer av straff.
- 51) Under besøkene hos luftfartsselskapene var, når det gjelder deres sikkerhetsstyringssystem, antikollisjonssystem – instruks om manøver (TCAS og RA) og ikke-presisjonsinnflyginger oppført blant de fem største risikoene. Det er undersøkelser som viser at det er betydelig færre forekomster av disse hendelsestypene ved bruk av ytelsesbasert navigasjon (PBN). DGCA i Indonesia har ansvaret for godkjenning av utforming av PBN-prosedyrer. På bakgrunn av de påviste fem største risikoene anbefales det sterkt at myndigheten fremmer bruk av PBN. For dette formål bør DGCA samarbeide med alle berørte parter (f.eks. luftfartsselskaper, ytere av flysikringstjenester, lufthavner) om å fremme bruk av PBN og utarbeide et fornuftig veikart som omfatter nødvendig samarbeid og opplæring.
- 52) DGCA i Indonesia og luftfartsselskapene *Sriwijaya Air*, *Wings Air* og *Susi Air* ble hørt av Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen 30. mai 2018. DGCA i Indonesia redegjorde for sin nåværende organisasjonsstruktur og framla også nærmere opplysninger om arbeidsstyrken knyttet til direktoratet for luftdyktighet og luftfartøyperasjoner, om de stadig økende budsjettmidlene som er tilgjengelige for sikkerhetstilsynsoppgaver og opplæring av inspektører samt om flytting til nye moderne anlegg. DGCA i Indonesia framla nærmere opplysninger om resultatene fra ICAOs siste samordnede valideringsbesøk utført i oktober 2017 som tyder på en effektiv gjennomføringsprosent på 80,34 %. DGCA i Indonesia framla opplysninger om status for og planlegging av gjennomføringen av ytelsesbasert navigasjon i 2017 og 2018, som viste at et betydelig antall lufthavner til slutt vil ha PBN-prosedyrer. DGCA i Indonesia ga et sammendrag av de korrigerende tiltakene som er vedtatt som følge av de sakkyndiges observasjoner under EU-besøket med vurdering på stedet i 2018. Et forbedringsprogram er utarbeidet på grunnlag av EU-besøket med vurdering på stedet og valideringsbesøket i 2018.
- 53) Under høringen påtok DGCA i Indonesia seg å holde Kommisjonen underrettet om tiltakene som treffes med hensyn til ICAOs samordnede valideringsbesøk i Indonesia og til de gjenstående observasjonene som ble gjort under EU-besøket med vurdering på stedet i 2018. DGCA i Indonesia har dessuten forpliktet seg til en kontinuerlig sikkerhetsdialog, gjennom framlegging av relevante sikkerhetsopplysninger og gjennom ytterligere møter dersom og når Kommisjonen mener at det er nødvendig.
- 54) *Sriwijaya Air* inngår i *Sriwijaya Air Group*. *Sriwijaya Air* framla planer om utvidelse av flåten fra dagens 37 luftfartøyer til 42 luftfartøyer i 2021, opplysninger om rekrutteringen av flygere og en beskrivelse av områdene operasjoner, opplæring og vedlikehold. *Sriwijaya Air* framla opplysninger om sitt sikkerhetsstyringssystem, program for analyse av flygedata og sine sikkerhetsytelsesindikatorer. Selskapet orienterte også om tilsynsvirksomheten som DGCA i Indonesia har utført hos *Sriwijaya Air* i 2017 samt om status for mangler som ble påvist fra denne virksomheten, som alle er utbedret. *Sriwijaya Air* redegjorde for planen for korrigerende tiltak som ble utarbeidet på grunnlag av observasjonene som ble gjort under EU-besøket med vurdering på stedet i 2018.
- 55) *Wing Air* redegjorde for sikkerhetsstyringssystemet oppbygning og virkemåte samt for de prosessene som er innført for å garantere sikre operasjoner. Under høringen underrettet *Wings Air* også Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om de korrigerende tiltakene som ble utarbeidet på grunnlag av de observasjonene som ble gjort under EU-besøket med vurdering på stedet i 2018. Planen inneholder korrigerende tiltak basert på en årsaksanalyse av disse observasjonene. *Wings Air* informerte dessuten om sin utredning av en nylig inntruffet kollisjon på bakken der et av deres luftfartøyer var innblandet, samt de sikkerhetstiltakene *Wings Air* traff umiddelbart etter ulykken.

- 56) *Susi Air* presenterte sin organisasjon, type virksomhet og sin mangfoldige arbeidsstyrke og framla nærmere opplysninger om rekrutteringsprosessen for flygere, også opplæringen som gis gjennom selskapets opplæringscenter. *Susi Air* framhevet den krevende kvalifiseringsprosessen, beskrev selskapets prosedyrer og retningslinjer som er vedtatt for å garantere sikre flyginger i fjerntliggende områder i Papua, og framla nærmere opplysninger om vedlikehold og drift. Innføringen av e-SMS gjør øyeblikkelig rapportering av hendelser enklere, noe som bidrar til en god sikkerhetskultur. *Susi Air* orienterte om tilsynsvirksomheten som DGCA i Indonesia har utført hos *Susi Air* i 2017 samt om status for mangler som ble påvist ved denne tilsynsvirksomheten, som alle er utbedret. *Susi Air* framla planen for korrigerende tiltak som ble utarbeidet på grunnlag av observasjonene som ble gjort under EU-besøket med vurdering på stedet i 2018.
- 57) Kommisjonen merker seg med tilfredshet at DGCA Indonesia som reaksjon på de ulykkene som har inntruffet i de senere årene, har definert fem prioriterte områder for flere tiltak, utarbeidet hensiktsmessige risikoreducerende tiltak og har underrettet alle indonesiske luftfartsselskaper om dette. Disse prioriterte områdene omfatter utforkjøring fra rullebanen. I den forbindelse oppfordrer Kommisjonen DGCA Indonesia til systematisk å foreta en årsaksanalyse når alvorlige hendelser eller ulykker skjer, og for å sikre at alle indonesiske luftfartsselskaper gjøre det samme.
- 58) Kommisjonen merker seg med tilfredshet handlingsplanen for å framskynde innføringen av PBN-kapasitet som DGCA Indonesia har utarbeidet, i tråd med anbefalingene i Unionen sikkerhetsvurderingsrapport, og understreker viktigheten av at denne handlingsplanen anvendes effektivt.
- 59) Kommisjonen merker seg DGCA Indonesias vilje til å fortsette den nåværende praksisen med å ta imot utenlandske sakkyndige i direktoratet for luftdyktighet og luftfartøyoperasjoner, for å veilede inspektørene i retning av stadig mer effektive inspeksjoner av den indonesiske luftfartsindustrien, og DGCAAs vilje til å investere i slike veiledning.
- 60) Kommisjonen understreker at det er av avgjørende betydning at indonesiske myndigheter sikrer at DGCA Indonesia fortsatt har tilstrekkelige ressurser til å føre tilsyn med og ivareta Indonesias omfattende luftfartsindustri på en effektiv måte, særlig i lys av den forventede veksten. Kommisjonen merker seg den indonesiske regjeringens engasjement i denne forbindelse.
- 61) På grunnlag av alle tilgjengelige opplysninger, herunder resultatene av EU-besøket med vurdering på stedet i mars 2018 og høringen i Flysikkerhetskomiteen, er vurderingen at det er tilstrekkelig dokumentasjon på at gjeldende internasjonale sikkerhetsstandarder og anbefalt praksis overholdes av DGCA Indonesia og luftfartsselskaper som er sertifisert i Indonesia.
- 62) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er vurderingen derfor at listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, bør endres ved å fjerne alle luftfartsselskaper som er sertifisert i Indonesia, fra vedlegg A til forordning (EF) nr. 474/2006.
- 63) Medlemsstatene bør fortsette å kontrollere den faktiske overholdelsen av de gjeldende internasjonale sikkerhetsstandardene ved å prioritere inspeksjoner på bakken av luftfartsselskaper som er sertifisert i Indonesia, i henhold til forordning (EU) nr. 965/2012.
- 64) Dersom relevante sikkerhetsopplysninger skulle tyde på at det foreligger overhengende sikkerhetsrisikoer som følge av manglende overholdelse av internasjonale sikkerhetsstandarder, kan Kommisjonen måtte treffe ytterligere tiltak i samsvar med forordning (EF) nr. 2111/2005.

Luftfartsselskaper fra Libya

- 65) Den 20. april 2018 ble det holdt faglig samråd mellom representanter for Kommisjonen, EASA, en medlemsstat og den sivile luftfartsmyndigheten i Libya («LYCAA»).
- 66) På dette samrådet framla LYCAA ajourførte opplysninger om framdriften i gjennomføringen av ICAOs plan for korrigerende tiltak på områder der LYCAA søker faglig bistand og et veikart for å heve EU-forbudet. LYCAA gjentok sin vilje til å utføre sine internasjonale forpliktelser i forbindelse med flysikkerhet. LYCAA informerte om at det er arbeidet målrettet med dette og at situasjonen er vesentlig forbedret.
- 67) Kommisjonen anerkjenner LYCAAs innsats og det faktum at LYCAA har vist vilje til å samarbeide med Kommisjonen for å kunne framlegge ajourførte opplysninger om statusen for sine overvåkingsforpliktelser. LYCAAs presentasjon inneholdt imidlertid bare begrensede opplysninger som heller ikke var tilstrekkelig detaljerte. Det operasjonelle miljøet i Libya er dessuten fortsatt svært utfordrende. Den 30. april 2018 sendte Kommisjonen et brev til LYCAA og ba om ytterligere tekniske opplysninger.

- 68) ICAOs forrige tilsyn fant sted i 2007, og den faktiske gjennomføringsprosenten var på 28,86. LYCAA arbeider med planen for korrigerende tiltak. Kommisjonen anbefaler Libya å være vert for en ICAO USOAP-inspeksjon, som et viktig steg mot å løfte det gjeldende driftsforbudet som er pålagt libyske luftfartsselskaper. I tillegg vil det være viktig at driftsmessige problemer som skyldes den utfordrende sikkerhetssituasjonen, løses på en tilfredsstillende måte. Kommisjonen anbefaler derfor LYCAA å konsentrere seg om å få fastsatt en USOAP-inspeksjon av ICAO. I mellomtiden kan verdifulle sikkerhetsopplysninger innhentes fra utenlandske luftfartsselskaper som eventuelt beslutter å gjenoppta sine flyginger til Libya.
- 69) På grunnlag av alle tilgjengelige opplysninger, herunder opplysninger framlagt av LYCAA på fagmøtet 20. april 2018, mener Kommisjonen at listen over luftfartsselskaper fra Libya som er underlagt driftsforbud i Unionen, ikke bør endres.
- 70) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er Kommisjonens vurdering derfor at det på dette tidspunktet ikke er grunn til å endre EU-listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, når det gjelder luftfartsselskaper fra Libya.

Luftfartsselskaper fra Nepal

- 71) Den 19. januar 2018 ble det holdt et fagmøte mellom representanter for Kommisjonen, EASA, en medlemsstat og den sivile luftfartsmyndigheten i Nepal («CAAN»). CAAN ble invitert til Brussel for å oppdatere Kommisjonen om den forbedrede gjennomføringen av internasjonale sikkerhetsstandarder i Nepals luftfartssystem.
- 72) Forrige gang Kommisjonen organiserte et møte med CAAN var i november 2014. I februar 2014 ble det foretatt et EU-besøk med vurdering på stedet, som bekreftet den lave gjennomføringsgraden av internasjonale sikkerhetsstandarder. I samsvar med sluttrapporten fra EU-besøket med vurdering på stedet i februar 2014 ble det gjort en rekke observasjoner med hensyn til CAANs bestemmelser, framgangsmåter og praksis for CAAN når det gjelder sertifisering av personell.
- 73) På møtet 19. januar 2018 framla CAAN opplysninger om tiltak som er truffet for å utarbeide en nasjonal rettslig ramme i samsvar med internasjonale sikkerhetsstandarder og å forbedre sikkerhetstilsynsordningen i Nepal, herunder tiltak for å forebygge ulykker. Kommisjonen anmodet på møtet om flere opplysninger fra CAAN.
- 74) Ved brev av 2. mars 2018 framla CAAN for Kommisjonen dokumentasjon på det arbeidet som er utført for å etterkomme observasjonene som ble gjort på EU-besøket med vurdering på stedet i februar 2014.
- 75) CAAN framla også opplysninger om blant annet den årlige planen for overvåking og lovbestemt tilsyn for 2017, det foreslåtte sikkerhetstilsynsprogrammet for 2018, en sjekklister for analysen av mangler i det statlige sikkerhetsprogrammet, den statlige sikkerhetspolitikken og en status for gjennomføringen av sikkerhetsstyringssystemet for nepalske luftfartsselskaper.
- 76) På grunnlag av tilgjengelige opplysninger framgår det at CAAN har gjort visse framskritt med hensyn til gjennomføringen av internasjonale sikkerhetsstandarder. Det er imidlertid for tiden ikke nok dokumentasjon som berettiger en lemping på driftsbegrensningene som er pålagt luftfartsselskaper fra Nepal. De påståtte forbedringene må kontrolleres før en velbegrunnet beslutning om en eventuell oppheving av forbudet mot luftfartsselskaper fra Nepal, kan treffes. I denne sammenheng kan et EU-besøk med vurdering på stedet i Nepal kan overveies.
- 77) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er Kommisjonens vurdering derfor at det på dette tidspunktet ikke er grunn til å endre listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, når det gjelder luftfartsselskaper fra Nepal.

Luftfartsselskaper fra Russland

- 78) Kommisjonen, EASA og vedkommende myndigheter i medlemsstatene har i den senere tid fortsatt å følge nøye med på sikkerhetsnivået hos luftfartsselskaper som er sertifisert i Russland og har flyginger til Unionen, herunder ved å prioritere inspeksjoner på bakken av visse russiske luftfartsselskaper i samsvar med forordning (EU) nr. 965/2012.

- 79) Den 26. april 2018 hadde representanter fra Kommisjonen, EASA og en medlemsstat møte med representanter fra vedkommende myndigheter i Den russiske føderasjon (FATA). Formålet med dette møtet var å gjennomgå sikkerhetsnivået hos russiske luftfartsselskaper på grunnlag av rapporter om SAFAs inspeksjoner på bakken i tidsrommet mellom 9. april 2017 og 8. april 2018, og identifisere saker som krever særlig oppmerksomhet. Dette møtet ble også brukt til å gi Kommisjonen mulighet til å bli informert om de særlige sikkerhetstiltakene som FATA treffer i forbindelse med VM i fotball 2018.
- 80) På møtet gjennomgikk Kommisjonen SAFA-resultatene grundigere for ni luftfartsselskaper sertifisert i Russland. Selv om ingen sikkerhetsproblemer ble påvist på grunnlag av inspeksjonene på bakken, informerte FATA Kommisjonen om sikkerhetstilsynet med disse luftfartsselskapene og om tvangstiltak mot to av disse luftfartsselskapene.
- 81) Når det gjelder VM i fotball 2018 informerte FATA Kommisjonen om ytterligere tiltak som er truffet for å sikre flysikkerheten i den anledning.
- 82) På grunnlag av opplysningene som foreligger, herunder opplysninger framlagt av FATA i forbindelse med det faglige samrådet 26. april 2018, er vurderingen at FATA verken mangler evne eller vilje til å utbedre sikkerhetsmangler hos luftfartsselskaper som er sertifisert i Russland. Av den grunn konkluderte Kommisjonen med at det ikke var nødvendig med en høring i Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen av russiske luftfartsmyndigheter eller av luftfartsselskaper som er sertifisert i Russland.
- 83) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er vurderingen derfor at det på dette tidspunktet ikke er grunn til å endre listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, ved å føre opp luftfartsselskaper fra Russland.
- 84) Medlemsstatene skal fortsette å kontrollere at luftfartsselskaper fra Russland faktisk overholder internasjonale sikkerhetsstandarder, ved å prioritere inspeksjoner på bakken i henhold til forordning (EU) nr. 965/2012. Dersom disse inspeksjonene peker mot en overhengende sikkerhetsrisiko som følge av manglende overholdelse av gjeldende internasjonale sikkerhetsstandarder, kan Kommisjonen være tvunget til å treffe tiltak mot luftfartsselskaper fra Russland i samsvar med forordning (EF) nr. 2111/2005.

Luftfartsselskaper fra Venezuela

- 85) Den 6. mars 2017 søkte luftfartsselskapet *Avior Airlines*, som er sertifisert i Venezuela, EASA om en TCO-godkjenning. EASA vurderte søknaden og konkluderte med at ytterligere vurdering ikke ville føre til utstedelse av en TCO-godkjenning til *Avior Airlines*, og at selskapet ikke oppfyller de gjeldende kravene i forordning (EU) nr. 452/2014. Den 4. oktober 2017 avslo derfor EASA TCO-søknaden fra *Avior Airlines* av sikkerhetsmessige årsaker.
- 86) Den 14. November 2017 ble både den sivile luftfartsmyndigheten i Venezuela ("INAC") og *Avior Airlines* hørt av Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen i henhold til forordning (EF) nr. 2111/2005.
- 87) Det framgår av de opplysningene som var tilgjengelige på tidspunktet for høringen, som bygger på EASAs vurdering med henblikk på en TCO-godkjenning, inspeksjoner på bakken utført av medlemsstatene og opplysningene framlagt av INAC og *Avior Airlines*, at INAC bør videreutvikle sin inspeksjonskapasitet når det gjelder de luftfartsselskapene den er ansvarlig for, og at *Avior Airlines* ikke var i stand til å utbedre sine sikkerhetsmangler
- 88) Listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen ble derfor endret og luftfartsselskapet *Avior Airlines* ble oppført i vedlegg A til forordning (EF) nr. 474/2006⁽¹⁾.
- 89) Det framgår av de opplysningene som foreligger, som bygger på resultatene fra SAFAs inspeksjon, at det foreligger bevis på alvorlige sikkerhetsmangler hos *Avior Airlines*. Verken *Avior Airlines* eller INAC er i stand til å utbedre disse sikkerhetsmanglene, noe som blant annet framkommer av de uhensiktsmessige og utilstrekkelige handlingsplanene for korrigerende tiltak som *Avior Airlines* har framlagt som svar på de manglene som ble påvist i SAFA-inspeksjonene, og av det faktum at det gjennomsnittlige antallet SAFA-merknader om luftfartøyselskaper fra Venezuela har økt siden oktober 2017.

⁽¹⁾ Kommisjonens gjennomføringsforordning (EF) nr. 787/2007 av 4. juli 2007 om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 med hensyn til listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, betraktning 70–81 om Venezuela.

- 90) For å overvåke situasjonen nøye vil Kommissjonen innlede faglige samråd med myndighetene fra Venezuela, i samsvar med artikkel 3 nr. 2 i forordning (EF) nr. 473/2006.
- 91) Medlemsstatene skal fortsette å kontrollere faktisk overholdelse av gjeldende internasjonale sikkerhetsstandarder ved å prioritere inspeksjoner på bakken av luftfartsselskaper som er sertifisert i Venezuela, i henhold til forordning (EU) nr. 965/2012.
- 92) Dersom relevante sikkerhetsopplysninger skulle tyde på at det foreligger overhengende sikkerhetsrisikoer som følge av manglende overholdelse av internasjonale sikkerhetsstandarder, kan Kommissjonen måtte treffe ytterligere tiltak i samsvar med forordning (EF) nr. 2111/2005.
- 93) I samsvar med de felles kriteriene fastsatt i vedlegget til forordning (EF) nr. 2111/2005 er vurderingen derfor at det på dette tidspunktet ikke er grunn til å endre listen over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Unionen, når det gjelder luftfartsselskaper fra Venezuela.
- 94) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Flysikkerhetskomiteen.
- 95) Forordning (EF) nr. 474/2006 bør derfor endres.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EF) nr. 474/2006 gjøres følgende endringer:

- 1) Vedlegg A erstattes med teksten i vedlegg I til denne forordning.
- 2) Vedlegg B erstattes med teksten i vedlegg II til denne forordning.

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 14. juni 2018.

For Kommissjonen
på vegne av presidenten
Violeta BULC
medlem av Kommissjonen

[Vedlegget er kunngjort i EUT L 152 av 15.6.2018, s. 15–21.]

KOMMISJONENS GJENNOMFØRINGSBESLUTNING (EU) 2018/840**2019/EØS/8/20****av 5. juni 2018****om opprettelse av en liste over stoffer for overvåking på unionsplan på området vannpolitikk i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/105/EF og om oppheving av Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/495***(meddelt under nummer K(2018) 3362)(*)*

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/105/EF av 16. desember 2008 om miljøkvalitetsstandarder på området vannpolitikk og om endring og senere oppheving av rådsdirektiv 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF, 86/280/EØF og om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 8b nr. 5, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Artikkel 8b nr. 1 i direktiv 2008/105/EF fastsetter at det skal opprettes en overvåkingsliste over stoffer som det skal samles inn data for på unionsplan, for å støtte framtidige prioriteringer i henhold til artikkel 16 nr. 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF⁽²⁾. En første slik liste skulle for hvert stoff angi overvåkingsmatriser og mulige analysemetoder som ikke medfører urimelig høye kostnader.
- 2) I artikkel 8b i direktiv 2008/105/EF fastsettes blant annet overvåkingsvilkårene og -måtene for stoffer som oppføres på overvåkingslisten og for rapporteringen av overvåkingsresultater fra medlemsstatene.
- 3) Stoffene på overvåkingslisten skal velges blant stoffer der det foreligger opplysninger som tyder på at de kan utgjøre en betydelig risiko på unionsplan for eller via vannmiljøet, men der overvåkingsdataene er utilstrekkelige som grunnlag for en konklusjon om den faktiske risikoen. Det bør vurderes å oppføre svært giftige stoffer som brukes i mange medlemsstater og slippes ut i vannmiljøet, men som sjelden eller aldri overvåkes, på overvåkingslisten. Utvelgelsesprosessen bør ta hensyn til opplysningene som er angitt i artikkel 8b nr. 1 bokstav a)–e) i direktiv 2008/105/EF, idet det legges særlig vekt på nye forurensende stoffer.
- 4) Overvåkingen av stoffene på overvåkingslisten bør gi data av høy kvalitet om stoffenes konsentrasjoner i vannmiljøet, og dataene skal kunne benyttes som grunnlag for en særskilt gjennomgåelse i henhold til artikkel 16 nr. 4 i direktiv 2000/60/EF av de risikovurderinger som ligger til grunn for identifiseringen av prioriterte stoffer. I forbindelse med denne gjennomgåelsen bør det vurderes å oppføre stoffer som anses å utgjøre en betydelig risiko, på listen over prioriterte stoffer. Det fastsettes også en miljøkvalitetsstandard som medlemsstatene vil måtte oppfylle. Det foretas en konsekvensvurdering av forslag om å føre opp et stoff på listen over prioriterte stoffer.
- 5) Den første overvåkingslisten over stoffer ble fastsatt i Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/495⁽³⁾ og omfattet ti stoffer eller stoffgrupper sammen med en angivelse av overvåkingsmatrisen, mulige analysemetoder som ikke medfører urimelige kostnader, og metodens høyeste akseptable påvisningsgrenser.
- 6) I henhold til artikkel 8b nr. 2 i direktiv 2008/105/EF skal Kommisjonen ajourføre overvåkingslisten annethvert år. Når Kommisjonen ajourfører listen, skal den fjerne ethvert stoff som det uten ytterligere overvåkingsdata kan gjennomføres en risikobasert vurdering av som omhandlet i artikkel 16 nr. 2 i direktiv 2000/60/EF.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 141 av 7.6.2018, s. 9, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 220/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens vedlegg XX (Miljø), ennå ikke kunngjort.

⁽¹⁾ EUT L 348 av 24.12.2008, s. 84.

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området vannpolitikk (EFT L 327 av 22.12.2000, s. 1).

⁽³⁾ Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/495 av 20. mars 2015 om opprettelse av en liste over stoffer for overvåking på unionsplan på området vannpolitikk i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/105/EF (EUT L 78 av 24.3.2015, s. 40).

- 7) Kommissjonen analyserte i 2017 dataene fra det første året med overvåking av stoffene på den første overvåkingslisten. På grunnlag av nevnte analyse konkluderte Kommissjonen med at det foreligger overvåkingsdata av tilstrekkelig høy kvalitet for stoffene tri-allyl, oksadiazon, 2,6-ditert-butyl-4-metylfenol og diklofenac, og at disse stoffene derfor bør fjernes fra overvåkingslisten.
- 8) Som nevnt i gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/495, ville det være hensiktsmessig å overvåke stoffet 2-etylheksyl-4-metoksyinnamat i sediment. De fleste overvåkingsdataene som er innsamlet, gjelder imidlertid vann, og den begrensede mengden rapporterte data for sediment er ikke tilstrekkelig til å foreta en endelig analyse for denne overvåkingsmatrisen. For å sikre at overvåkingsdataene som er innsamlet for vedkommende stoff, fullt ut gjenspeiler risikoen det utgjør, vil Kommissjonen undersøke nærmere om medlemsstatene kan overvåke det i sediment på en pålitelig og sammenlignbar måte. I mellomtiden bør dette stoffet fjernes fra overvåkingslisten.
- 9) For det makrolide antibiotikumet azitromycin og for to av neonicotinoidene, imidakloprid og tiametoksam, er det fremdeles behov for ytterligere overvåkingsdata av høy kvalitet for å underbygge den målrettede risikobaserte vurderingen som omhandlet i artikkel 16 nr. 2 i direktiv 2000/60/EF. Disse stoffene bør derfor beholdes på overvåkingslisten. Makrolide antibiotika og neonicotinoider ble oppført som grupper i den første overvåkingslisten for å ta hensyn til det faktum at stoffer med samme virkemåte kan ha tilleggsvirkninger. Dette argumentet gjør det også berettiget å beholde de to gruppene på overvåkingslisten, til tross for at det foreligger overvåkingsdata av tilstrekkelig høy kvalitet for noen av enkeltstoffene i disse gruppene (de makrolide antibiotikaene klaritromycin og erytromycin og neonicotinoidene acetamiprid, klotianidin og tiakloprid).
- 10) I løpet av 2017 samlet Kommissjonen også inn data om en rekke andre stoffer som kunne oppføres på overvåkingslisten. Den tok hensyn til de forskjellige typene relevant informasjon som er omhandlet i artikkel 8b nr.1 i direktiv 2008/105/EF, og rådspurte sakkyndige fra medlemsstatene og berørte parter. Stoffe for hvilke det foreligger tvil om giftigheten, eller for hvilke de tilgjengelige overvåkingsmetodenes følsomhet, pålitelighet og sammenlignbarhet ikke er tilstrekkelige, bør ikke oppføres på overvåkingslisten. Insektmiddelet metaflumizon og antibiotikaene amoxicillin og ciprofloxacin ble ansett som egnede kandidater. Oppføringen av amoxicillin og ciprofloxacin er forenlig med den europeiske One Health-handlingsplanen mot antimikrobiell resistens⁽¹⁾, som støtter bruken av overvåkingslisten for å øke kunnskapen om forekomst og spredning av antimikrobielle stoffer i miljøet.
- 11) I samsvar med artikkel 8b nr. 1 i direktiv 2008/105/EF har Kommissjonen identifisert mulige analysemetoder for de foreslåtte stoffene. En metodes påvisningsgrense bør, for hvert stoff, minst være så lav som den stoffspesifikke beregnede nulleffektkonsentrasjonen i den relevante matrisen.
- 12) Ved gjennomgåelsen av den første overvåkingslisten avdekket Kommissjonen nye opplysninger av økotoxikologisk art for de makrolide antibiotikaene klaritromycin og azitromycin, for metiokarb og for neonicotinoidene imidakloprid, tiakloprid og tiametoksam, noe som fikk Kommissjonen til å revidere verdiene for beregnet konsentrasjon uten virkning for disse stoffene. Metodens høyeste akseptable påvisningsgrense fastsatt i overvåkingslisten for disse stoffene og gruppene av stoffer bør derfor ajourføres i samsvar med dette.
- 13) Analysemetodene som angis i overvåkingslisten anses ikke å medføre urimelige kostnader. Dersom nye opplysninger i fremtiden fører til en reduksjon i den forventede nulleffektkonsentrasjonen for bestemte stoffer, kan det bli nødvendig å redusere metodens høyeste akseptable påvisningsgrense så lenge stoffene er oppført på listen.
- 14) Av hensyn til sammenligningen bør alle stoffer overvåkes i hele vannprøver.
- 15) Gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/495 bør derfor oppheves.
- 16) Tiltakene fastsatt i denne beslutning er i samsvar med uttalelse fra komiteen nedsatt ved artikkel 21 nr. 1 i direktiv 2000/60/EF.

⁽¹⁾ Kommissjonsmelding til Rådet og Europaparlamentet – «A European One Health Action Plan against Antimicrobial Resistance (AMR)», COM(2017) 339, endelig utgave.

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

Overvåkingslisten over stoffer som skal overvåkes på unionsplan i henhold til artikkel 8b i direktiv 2008/105/EF, er fastsatt i vedlegget til denne beslutning.

Artikkel 2

Gjennomføringsbeslutning (EU) 2015/495 oppheves.

Artikkel 3

Denne beslutning er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel 5. juni 2018.

For Kommisjonen

Karmenu VELLA

Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG

Liste over stoffer som skal overvåkes på unionsplan i henhold til artikkel 8b i direktiv 2008/105/EF

Stoffets navn / gruppe av stoffer	CAS-nummer ⁽¹⁾	EU-nummer ⁽²⁾	Veiledende analysemetode ⁽³⁾ ⁽⁴⁾	Metodens høyeste akseptable påvisningsgrense (ng/l)
17-alfa-etinylostradiol (EE2)	57-63-6	200-342-2	SPE, LC-MS-MS (stort volum)	0,035
17-beta-østradiol (E2), østron (E1)	50-28-2, 53-16-7	200-023-8	SPE, LC-MS-MS	0,4
Makrolide antibiotika ⁽⁵⁾			SPE, LC-MS-MS	19
Metiokarb	2032-65-7	217-991-2	SPE, LC-MS-MS eller GC-MS	2
Neonikotinoider ⁽⁶⁾			SPE, LC-MS-MS	8,3
Metaflumizon	139968-49-3	604-167-6	LLE, LC-MS-MS eller SPE, LC-MS-MS	65
Amoxicillin	26787-78-0	248-003-8	SPE, LC-MS-MS	78
Ciprofloksacin	85721-33-1	617-751-0	SPE, LC-MS-MS	89

(1) Chemicals Abstracts Service

(2) Den europeiske unions nummer – foreligger ikke for alle stoffer.

(3) For å sikre sammenlignbare resultater fra forskjellige medlemsstater skal alle stoffer overvåkes i hele vannprøver.

(4) Ekstraksjonsmetoder:

LLE (Liquid Liquid Extraction)

SPE (Solid-Phase Extraction)

Analysemetoder:

GC-MS – gasskromatografi med massespektrometri

LC-MS/MS – væskkromatografi kombinert med tredobbelt firepolet massespektrometri

(5) Erytromycin (CAS-nummer 114-07-8, EU-nummer 204-040-1), klaritromycin (CAS-nummer 81103-11-9), azitromycin (CAS-nummer 83905-01-5, EU-nummer 617-500-5).

(6) Imidaklopid (CAS-nummer 105827-78-9/138261-41-3, EU-nummer 428-040-8), tiaklopid (CAS-nummer 111988-49-9), tiametoksam (CAS-nummer 153719-23-4, EU-nummer 428-650-4), klotianidin (CAS-nummer 210880-92-5, EU-nummer 433-460-1), acetamiprid (CAS-nummer 135410-20-7/160430-64-8).

RÅDSREKOMMANDASJON**2019/EØS/8/21****av 15. mars 2018****om ei europeisk ramme for effektiv lærlingutdanning av god kvalitet**

(2018/C 153/01)(*)

RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNIONEN

som viser til traktaten om verkemåten til Den europeiske unionen, særleg artikkel 166 nr. 4 og artikkel 292 jamført med artikkel 153 nr. 2 og artikkel 153 nr. 1 bokstav b),

som viser til framlegget frå Europakommisjonen, og

som legg desse synsmåtene til grunn:

- 1) Effektiv lærlingutdanning av god kvalitet som fremjar ein kombinasjon av arbeidsrelaterte ferdigheiter, arbeidserfaring, læring på arbeidsplassen og nøkkelkompetanse, gjer det enklare for unge å kome inn på arbeidsmarknaden, og for vaksne å oppnå karriereutvikling og kome over i arbeid. Slik utdanning er ein del av det formelle yrkesretta utdannings- og opplæringsssystemet og eksisterer parallelt med anna læring på arbeidsplassen og/eller andre yrkesretta utdanningsløp.
- 2) Godt utforma lærlingordningar gagnar både arbeidsgjevarar og lærlingar og styrkjer samarbeidet mellom arbeidslivet og utdanningsinstitusjonane. Gode kvalitetsstandardar sikrar at lærlingutdanningar ikkje munnar ut i arbeid med låge kvalifikasjonskrav, og at omdømmet til desse utdanningane ikkje vert skada av mangelfull opplæring. I tillegg til at lærlingutdanning av god kvalitet er ein måte å oppnå spisskompetanse på, kan slik utdanning òg fremje aktivt samfunnsengasjement og sosial integrasjon ved at personar med ulik sosial og personleg bakgrunn vert integrerte på arbeidsmarknaden.
- 3) Grunnlaget for effektiv lærlingutdanning av god kvalitet vert lagt gjennom strukturerte partnerskap der alle relevante partar medverkar, særleg partane i arbeidslivet, næringslivet og formidlingsorgan som til dømes industri- og handelskammer, handverksforeiningar, yrkes- og bransjeorganisasjonar, institusjonar for yrkesretta utdanning og opplæring, ungdoms- og foreldreorganisasjonar, i tillegg til lokale, regionale og nasjonale styresmakter. Sidan 2013 har Kommisjonen i samarbeid med medlemsstatane og relevante partar arbeid for å styrkje lærlingutdanninga når det gjeld tilbod, kvalitet og omdømme gjennom den europeiske alliansen for lærlingutdanning, noko som så langt har resultert i meir enn 700 000 tilbod om lærlingutdanning, praksisplass eller første jobb. Initiativ frå føretak, til dømes den europeiske ungdomspakta (European Pact for Youth), har skapt fleire tilbod og medverka til samarbeid mellom næringslivet og utdanningsinstitusjonane i heile Unionen.
- 4) Dei europeiske partane i arbeidslivet har, på tvers av bransjane, samla inn faktainformasjon om lærlingutdanninga med omsyn til kvalitet og kostnadseffektivitet, gjennom dei parallelle prosjekta sine og gjennom den felles fråsegna «Towards a Shared Vision of Apprenticeships» frå juni 2016, som var grunnlaget for fråsegna «A Shared Vision for Quality and Effective Apprenticeships and Work-based Learning», som Det rådgjevande utvalet for yrkesretta opplæring (ACVT) vedtok 2. desember 2016.
- 5) For å sikre større og breiare deltaking frå partane kalla Kommisjonen dei europeiske bransjeovergripande og sektor-spesifikke partane i arbeidslivet, og industri- og handelskammera og handverksforeiningane inn til høyring i to omgangar, 30. mars og 7. juni 2017.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT C 153 av 2.5.2018, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 221/2018 av 26. oktober 2018 om endring av EØS-avtalens protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter, ennå ikke kunngjort.

- 6) Den europeiske ramma for kvalifikasjonar (EQF), som vart fastsett i 2008 og revidert i 2017⁽¹⁾, sikrar større openheit om kvalifikasjonane til borgarane, medrekna lærlingane, og gjer det lettare å jamføre og overføre kvalifikasjonane.
- 7) Ved rådsrekommendasjon av 18. juni 2009 om oppretting av ei europeisk referanseramme for kvalitetstrygging av yrkesretta utdanning og opplæring (EQAVET)⁽²⁾ vart det fastsett eit referanseinstrument som skulle hjelpe medlemsstatane med å fremje og overvake jamleg betring av dei yrkesretta utdannings- og opplæringssystema sine.
- 8) Gjennom den europeiske kvalitetsfråsegna for praktikantstillingar og lærlingutdanning frå 2012 oppmoda Det europeiske ungdomsforumet dei europeiske statane, EU-institusjonane og partane i arbeidslivet om å opprette ei rettsleg kvalitetsramme for lærlingutdanning eller styrkje den som allereie finst.
- 9) Rådsrekommendasjon av 22. april 2013 om opprettelse av en ungdomsgaranti⁽³⁾ tilrår at medlemsstatane tek ansvar for at alle unge under 25 år får eit fullgodt tilbod om arbeid, vidareutdanning, lærlingutdanning eller praksisplass seinast fire månader etter at dei vart arbeidslause eller avslutta formell utdanning.
- 10) Både dei europeiske partane i arbeidslivet, Europakommisjonen og det litauiske formannskapet i Rådet for den europeiske unionen var med på å styrkje lærlingutdanninga med omsyn til tilbod, kvalitet og attraktivitet gjennom ei felles fråsegn av 2. juli 2013 om oppretting av ein europeisk allianse for lærlingutdanning.
- 11) I rådsfråsegn av 15. oktober 2013 om ein europeisk allianse for lærlingutdanning vart det peika på at ei føremålstenleg og attraktiv lærlingutdanning bør fremjast ved å sikre at ei rekkje felles retningslinjer vert følgde.
- 12) I rådsrekommendasjon om ei kvalitetsramme for praktikantplassar⁽⁴⁾, som vart vedteken 10. mars 2014, vart det fastsett ei rekkje prinsipp for å auke kvaliteten på praktikantprogram som ikkje inngår i formell utdanning og opplæring.
- 13) Innanfor ramma av København-prosessen for europeisk samarbeid om yrkesretta utdanning og opplæring vart det ved Riga-konklusjonane av 22. juni 2014, som vart godkjende av ministrane med ansvar for yrkesretta utdanning og opplæring, slått fast at alle typar læring på arbeidsplassen, med særleg vekt på lærlingutdanninga, og utarbeiding av kvalitetstryggingssystem skal vere to av dei fem prioriterte områda i EU i tidsrommet 2015–2020.
- 14) Innanfor ramma av «Education and Training 2020» utarbeidde ei arbeidsgruppe for yrkesretta utdanning og opplæring 20 retningslinjer for avansert lærlingutdanning og læring på arbeidsplassen i mandatperioden sin frå 2014 til 2015.
- 15) I rapporten sin om Erasmus+ og andre verktøy for fremjing av mobilitet innanfor yrkesretta utdanning og opplæring – ein strategi for livslang læring av 4. mars 2016, etterlyste Europaparlamentet tiltak som sikrar kvalitetsstandardar for lærlingutdanninga.
- 16) I medhald av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/589⁽⁵⁾ kan lærlingutdanning som byggjer på ein arbeidskontrakt, offentliggjerrast i EURES, den europeiske jobbmobilitetsportalen på internett, frå og med mai 2018.
- 17) I kommisjonsmeldinga «A New Skills Agenda for Europe» av 10. juni 2016 understreka Kommissjonen at dei støttar ei vidareføring av det resultatet som partane i arbeidslivet har oppnådd gjennom fellesprosjekta sine, til dømes ved å fastsetje ei kvalitetsramme for lærlingutdanning.
- 18) I kommisjonsmeldinga «Investing in Europe's Youth» av 7. desember 2016⁽⁶⁾ vart det oppmoda til fornya innsats for å gje unge ein best mogleg start i livet ved å investere i kunnskapen, kompetansen og erfaringane deira slik at dei får hjelp med å finne eller utdanne seg til den første jobben sin. Føremålet var å hjelpe unge med å nytte dei tilboda som finst, verte godt integrerte i samfunnet, verte aktive samfunnsborgarar og satse på arbeidskarriere, mellom anna gjennom ei kvalitetsramme med dei viktigaste prinsippa for lærlingordningar.
- 19) Roma-fråsegna av 25. mars 2017 inneheld ei forplikting til å arbeide for ein Union der unge får best mogleg utdanning og opplæring og kan studere og finne seg arbeid overalt på kontinentet.

⁽¹⁾ TEU C 189 av 15.6.2017, s. 15.

⁽²⁾ TEU C 155 av 8.7.2009, s. 1.

⁽³⁾ TEU C 120 av 26.4.2013, s. 1.

⁽⁴⁾ TEU C 88 av 27.3.2014, s. 1.

⁽⁵⁾ TEU L 107 av 22.4.2016, s. 1.

⁽⁶⁾ KOM(2016) 940 endeleg utgåve

- 20) I den europeiske søyla for sosiale rettar som vart kunngjort 17. november 2017, er det fastsett ei rekkje prinsipp som støttar opp om jamstilte og velfungerande arbeidsmarknader og velferdssystem, medrekna retten til inkluderande kvalitetsutdanning og -opplæring, for å sikre kompetanse som er relevant for arbeidsmarknaden og for deltaking i samfunnet.
- 21) Kommisjonen har gjort framlegg om ein rådsrekommandasjon om oppfølging av uteksaminerte studentar som vart vedteken 30. mai 2017, og som har som mål å betre tilgangen på kvalitative og kvantitative opplysningar om kva dei uteksaminerte studentane, og lærlingane, gjer etter avslutta utdanning og opplæring.
- 22) Dei europeiske struktur- og investeringsfonda (2014–2020), det vil seie Det europeiske sosialfondet (ESF) og Det europeiske fondet for regionutvikling (ERDF), og Erasmus+, EU-programmet for konkurransevne i føretak og små og mellomstore føretak (COSME), EU-programmet for sysselsetjing og sosial nyskaping (EaSI) og sysselsetjingsinitiativet for unge, yter støtte til lærlingutdanning.
- 23) Europaparlamentet og dei relevante partane kom nyleg med ei oppmoding til Kommisjonen om å auke den langsiktige mobiliteten til lærlingar i EU og dermed gjere det mogleg for unge å tileigne seg både arbeidsrelaterte ferdigheiter og nøkkelkompetanse. Som svar på dette innførte Kommisjonen ei ny ordning i det eksisterande Erasmus+-programmet, kalla «Erasmus Pro», som særleg støttar lengre praksisopphald i utlandet.
- 24) I rapportane sine frå 2015 og 2017 om ungdomsgarantien tilrår Revisjonsretten at Kommisjonen utarbeider kvalitets-kriterium for lærlingutdanning og andre tilbod innanfor ramma av dette initiativet.
- 25) Ei felles forståing blant medlemsstatane om kva som definerer ei effektiv lærlingutdanning av god kvalitet, støttar opp om arbeidet deira med å reformere og modernisere lærlingordningar som gjev eit svært godt lærings- og karriereløp. Ei felles forståing medverkar til å auke den innbyrdes tilliten, noko som lettar mobiliteten over landegrensene for lærlingane.
- 26) Det overordna målet med denne rekommandasjonen er å betre høvet til sysselsetjing og personleg utvikling for lærlingar og medverke til oppbygging av ein svært kompetent og kvalifisert arbeidsstyrke som har evne til å tilpasse seg behova i arbeidsmarknaden.
- 27) Det spesifikke målet er å skape ei einsarta ramme for lærlingutdanning som byggjer på ei felles forståing av kva som definerer kvalitet og effektivitet, samstundes som det vert teke omsyn til ulikskapane mellom og tradisjonane innanfor dei ulike yrkesretta utdannings- og opplæringssystema, og til dei politiske prioriteringane i dei ulike medlemsstatane.
- 28) Denne rekommandasjonen påverkar ikkje den avgjerdsmakta som medlemsstatane har til å halde ved lag eller fastsetje meir omfattande føresegnar for lærlingutdanning enn dei som vert tilrådde her, eller til å halde ved lag eller utarbeide andre former for læring på arbeidsplassen og/eller yrkesretta utdanning og opplæring som ikkje kjem inn under verkeområdet for rekommandasjonen, og heilt eller delvis nytte dei kriteria som er fastsette nedanfor, på desse.

TILRÅR FØLGJANDE:

Medlemsstatane bør, i samsvar med nasjonal lovgjeving og i nært samarbeid med dei relevante partane, syte for at ordningane for lærlingutdanning er fleksible med omsyn til behova i arbeidsmarknaden, og at dei gagnar både lærlingar og arbeidsgjevarar gjennom å byggje på kriteria nedanfor for kva som er effektiv lærlingutdanning av god kvalitet.

For føremåla med denne rekommandasjonen og utan at dette påverkar den nasjonale terminologien, skal lærlingutdanning forståast som ordningar for formell yrkesretta utdanning og opplæring som

- a) kombinerer læring frå utdannings- eller opplæringsinstitusjonar med omfattande læring på arbeidsplassen i eit føretak eller på andre arbeidsplassar,
- b) gjev kvalifikasjonar som er godkjende på nasjonalt plan,
- c) byggjer på ei avtale som definerer rettar og plikter for lærlingen, arbeidsgjevaren og den yrkesretta utdannings- og opplæringsinstitusjonen der dette er relevant, og
- d) sikrar lærlingen betaling eller anna godtgjersle for den delen som gjeld arbeidet.

Kriterium for lærings- og arbeidsvilkår*Skriftleg avtale*

1. Før lærlingutdanninga vert innleidd, bør det inngåast ei skriftleg avtale som fastset dei rettane og pliktene som lærlingen, arbeidsgjevarer og, dersom det er relevant, den yrkesretta utdannings- og opplæringsinstitusjonen har med omsyn til lærings- og arbeidsvilkår.

Læringsutbyte

2. Arbeidsgjevarar, yrkesretta utdannings- og opplæringsinstitusjonar og, dersom det er relevant, fagforeiningar bør verte samde om eit sett med overordna læringsutbyte, som er fastsett i samsvar med nasjonal lovgjeving. Dette bør sikre jamvekt mellom yrkesspesifikke ferdigheiter, kunnskapar og nøkkelkompetanse for livslang læring som medverkar både til personleg utvikling og livslang karriereutvikling for lærlingane, slik at dei kan tilpasse seg endringar i karrieremønsteret.

Pedagogisk støtte

3. Dei som skal undervise i føretaket, bør peikast ut og få i oppdrag å samarbeide tett med yrkesretta utdannings- og opplæringsinstitusjonar og undervisningspersonale for å gje lærlingane rådgeving og sikre jamlege innbyrdes tilbakemeldingar. Undervisningspersonale, instruktørar og mentorar, særleg i svært små og små og mellomstore føretak, bør få støtte til å halde ferdigheitene, kunnskapen og kompetansen sin à jour, slik at undervisninga av lærlingane byggjer på dei nyaste undervisnings- og opplæringsmetodane og dei aktuelle behova i arbeidsmarknaden.

Arbeidsplassen

4. Ein vesentleg del av lærlingutdanninga, det vil seie minst halve utdanninga, bør finne stad på arbeidsplassen, og dersom det er mogleg, bør det gjevast høve til å flytte ein del av arbeidserfaringa til utlandet. Målet er å gradvis auke den delen av lærlingutdanninga som omfattar læring på arbeidsplassen, samstundes som det vert teke omsyn til ulikskapane mellom dei nasjonale ordningane.

Betaling og/eller godtgjersle

5. Lærlingar bør betalast eller på annan måte få godtgjersle i samsvar med nasjonale eller sektorspesifikke krav eller tariffavtaler dersom slike ligg føre, samstundes som det vert teke omsyn til avtaler om kostnadsdeling mellom arbeidsgjevarar og offentlege styresmakter.

Sosialt vern

6. Lærlingar bør ha rett til sosial tryggleik, medrekna naudsynt forsikring i samsvar med nasjonal lovgjeving.

Arbeids- helse- og tryggleiksvilkår

7. Arbeidsplassen der arbeidet finn stad, bør etterleve relevante reglar og forskrifter for arbeidsvilkår, særleg lovgjevinga om helse og tryggleik.

Kriterium for rammevilkår*Rammereglar*

8. Det bør fastleggjast klare og eintydige rammereglar som byggjer på eit jamstilt og rimeleg partnerskap, medrekna ein strukturert og open dialog mellom alle dei relevante partane. Dette kan omfatte framgangsmåtar for akkreditering for føretak og arbeidsplassar som tilbyr lærlingutdanning, og/eller tiltak for kvalitetstrygging.

Deltaking frå partane i arbeidslivet

9. Partane i arbeidslivet, medrekna sektorvise partar og/eller formidlingsorgan der det er relevant, bør ta del i utforminga, styringa og gjennomføringa av lærlingordningar i tråd med dei nasjonale systema for tilhøvet mellom partane i arbeidslivet og nasjonal utdannings- og opplæringspraksis.

Støtte til føretak

10. Det bør vurderast å gje økonomisk og/eller ikkje-økonomisk støtte, særleg til små og små og mellomstore føretak, for å gjere lærlingutdanninga kostnadseffektiv for føretaka, samstundes som det vert teke omsyn til avtaler om kostnadsdeling mellom arbeidsgjevarar og offentlege styresmakter der dette er relevant.

Fleksible utdanningsløp og mobilitet

11. Opptaket bør forenklast ved at det i opptakskrava til lærlingutdanninga vert teke omsyn til relevant uformell og ikkje-formell læring og/eller gjennomføring av førebuande program dersom dette er relevant. Kvalifikasjonar som følgjer av lærlingutdanning, bør reknast med i dei kvalifikasjonsrammene som er godkjende på nasjonalt plan, med tilvising til den europeiske ramma for kvalifikasjonar⁽¹⁾. Lærlingutdanninga bør gje tilgang til andre utdanningstilbod, medrekna utdanning og opplæring på høgare nivå, karriereutvikling og/eller akkumulering av einingar for læringsutbyte der det er relevant. Tverrnasjonal mobilitet for lærlingar, anten på arbeidsplassen eller i utdannings- og opplæringsinstitusjonar, bør styrkjast gradvis som ein del av kvalifikasjonane i lærlingutdanninga.

Karriererådgeving og haldningsskapande tiltak

12. Det bør vere tilbod om karriererådgeving, rettleiing og lærlingstøtte før og under lærlingutdanninga for å sikre gode utbyte, førebyggje og minske talet på fråfall og hjelpe lærlingane med å søkje seg til relevante utdannings- og opplæringsløp. Lærlingutdanninga bør fremjast som eit attraktivt utdanningsløp gjennom haldningsskapande tiltak som er retta mot ei brei målgruppe.

Openheit

13. Tilbod om lærlingutdanning i og mellom medlemsstatane bør vere opne og tilgjengelege, mellom anna med støtte frå offentlege og private arbeidsformidlingar og andre relevante organ, og ved hjelp av EU-verktøy som til dømes EURES dersom det er relevant, slik det er fastsett i EURES-forordninga.

Kvalitetstrygging og oppfølging av lærlingar

14. Det bør nyttast kvalitetstryggingsmetodar som byggjer på den europeiske referanseramma for kvalitetstrygging av yrkesretta utdanning og opplæring (EQAVET)⁽²⁾, medrekna ein prosess som gjev ei gyldig og påliteleg vurdering av læringsutbyte. Sysselsetjings- og karriereutviklinga til lærlingane bør følgjast opp i samsvar med nasjonal lovgjeving og EU-regelverket om vern av personopplysningar.

Gjennomføring på nasjonalt plan

Med omsyn til gjennomføringa av denne rekommandasjonen bør medlemsstatane innanfor verkeområdet for rekommandasjonen, gjere følgjande:

15. Fremje aktiv deltaking frå partane i arbeidslivet med omsyn til utforming, styring og gjennomføring av lærlingordningar i tråd med dei nasjonale systema for tilhøvet mellom partane i arbeidslivet og nasjonal utdannings- og opplæringspraksis.
16. Sikre lik tilgang, fremje jamn fordeling mellom kjønna og motverke skilnadshandsaming innanfor ordningar for lærlingutdanning.
17. Inkludere relevante gjennomføringstiltak i nasjonale reformprogram innanfor rammene av den europeiske planleggings-terminen (European Semester).
18. Ta omsyn til desse rammeføresegnene når lærlingutdanninga får støtte gjennom EU-midlar og -instrument.

Kommisjonen bør yte naudsynt støtte, mellom anna gjennom følgjande tiltak:

Støttetenester

19. Utvikling av ei rekkje støttetenester for kunnskapsdeling, nettverkssamarbeid og ymsesidig læring for å hjelpe medlemsstatane og dei relevante partane med å gjennomføre ordningar for lærlingutdanning i tråd med denne ramma. Dette bør omfatte behov for ytterlegare opplæring hjå undervisningspersonale som arbeider med yrkesretta utdanning og opplæring, med omsyn til digitale nyskapingar innanfor lærlingutdanninga.

Haldningsskapande tiltak

20. Fremjing av kvaliteten på og attraktiviteten til lærlingutdanningane og eit positivt syn på slik utdanning blant unge, familiane deira og arbeidsgjevarar gjennom haldningskampanjar som til dømes den europeiske veka for yrkeskompetanse (European Vocational Skills Week).

⁽¹⁾ TEU C 189 av 15.6.2017, s. 15.

⁽²⁾ TEU C 155 av 8.7.2009, s. 1.

Finansiering

21. Støtte til gjennomføringa av denne rekommandasjonen gjennom relevant EU-finansiering i samsvar med den relevante rettslege ramma.

Oppfølging

22. Overvaking av gjennomføringa av denne rekommandasjonen med støtte frå Det rådgjevande utvalet for yrkesretta opplæring, som er eit trepartsutval, på grunnlag av eksisterande rapporteringsrutinar som vert nytta innanfor ramma av den europeiske planleggingsterminen.
 23. Rapportering til Rådet om gjennomføringa av ramma seinast tre år etter den datoen då ramma vart vedteken.
-